

**Дар Вазорати адлия аз 28.03.2023,
№1223 ба қайд гирифта шуд**

Замима 1
ба фармоиши вазири молияи
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз «03» 02 соли 2023, №15

ДАСТУРАМАЛ

оид ба ҳисоб ва пардохт намудани
андоз аз даромад, инчунин шаклҳои эълomiaҳо ва ҳисобҳо

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Дастурамал оид ба ҳисоб ва пардохт намудани андоз аз даромад, инчунин шаклҳои эълomiaҳо ва ҳисобҳо (минбаъд - Дастурамал) супорандагон, тартиби ҳисоб ва пардохт, пешниҳоди ҳисоботи андоз аз даромад ва дигар хусусиятҳои андозбандии андоз аз даромад, инчунин шаклҳои эълomiaҳо ва ҳисобҳои дахлдорро муайян менамояд.

2. АНДОЗСУПОРАНДАГОН

2. Супорандагони андоз аз даромад шахсони ҳуқуқӣ, воқеӣ-резидентҳо ва ғайрирезидентҳо мебошанд, ки объектҳои андозбандӣ доранд, ба истиснои шахсоне, ки ҷавобгӯии шартҳои низомҳои махсуси андозбандӣ мебошанд.

3. Дар ҳолатҳои, ки Кодекси андоз муқаррар намудааст, уҳдадорӣ оид ба ситонидани андоз аз даромад дар манбаи пардохт аз ҷониби агенти андоз амалӣ карда мешавад.

Эзоҳ: мутобиқ ба талаботи моддаи 14 Кодекси андоз агенти андоз субъекти муносибатҳои андозӣ буда, мутобиқи қисми 12 ҳамин модда агенти андоз - ташкилот ё соҳибкори инфиродие, ки мутобиқи Кодекси андоз ба зиммааш уҳдадорӣ ҳисоб намудани андоз, аз андозсупоранда ё аз манбаи пардохт нигоҳ доштан ва ба бучети дахлдор гузарондани он воғузур шудааст, ба ҳисоб меравад. Инчунин мутобиқ ба талаботи қисми 13 ҳамии модда агенти андоз уҳдадор аст:

1) андозҳо ва дигар пардохтҳои ҳатмии дар Кодекси андоз ва қонунгузори андозӣ пешбинишударо аз андозсупоранда ё аз манбаи пардохт нигоҳдоштасаванда пурра ва дар муҳлатҳои муайяншуда ҳисоб намояд, нигоҳ дорад ва ба бучет ворид намояд;

2) даромадҳои ба андозсупорандагон пардохтшуда, андозҳои аз андозсупорандагон (ё аз манбаи пардохт) нигоҳдоштасуда ва ба бучети дахлдор гузаронидашударо ба ҳисоб гирад, оид ба ҳар як андозсупоранда ҳисоби ҷудогона барад;

3) ба мақомоти андози маҳалли баҳисобгирии худ бо тартиби муқаррарнамудаи Дастурамал ва Кодекси андоз ҳисоботи андоз пешниҳод намояд.

4. Ҳама гуна субъекти хориҷие, ки шахси воқеӣ намебошад, барои мақсадҳои андоз аз даромад ба сифати андозсупоранда - корхона баррасӣ

мегардад, агар исбот накунад, ки он мутобиқи моддаи 94 Кодекси андоз ба сифати иштирокдори соҳибии муштарак амал менамояд.

Эзоҳ: Мутобиқ ба муқаррароти моддаи 94 Кодекси андоз (андозбандии соҳибии муштарак) дар сурати бастании шартномаи хаттӣ дар бораи соҳибии муштаракӣ молу мулк ё якҷоя анҷом додани фаъолияти соҳибкорӣ ё шартномаи дигари хаттӣ, ки на камтар аз ду соҳибро бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ пешбинӣ мекунад, онҳо мувофиқи ҳиссаи иштирокашон андозбандӣ карда мешаванд. Агар муайян кардани ҳиссаи иштироки соҳибмулкдор дар моликияти муштарак ғайриимкон бошад, чунин ҳисобида мешавад, ки моликдор дорандагони ҳиссаи баробари молу мулк мебошанд. Новобаста аз шакли ташкилию-ҳуқуқие, ки субъекти хориҷӣ дар давлати хориҷӣ ба қайд гирифта шудааст ва ё ин ки новобаста аз далели ҳамчун шахси ҳуқуқӣ эътироф шудан ё нашудан он дар давлати хориҷӣ, бо мақсади андоз аз даромад он субъекти хориҷӣ эътироф карда шуда нисбат ба ҳама гуна фаъолият, ё ин ки даромади аз манбаи дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифта ин субъекти хориҷӣ ҳамчун андозсупоранда доништа мешавад, агар иштирокдори соҳибии муштарак набошад.

5. Мутобиқи қисми 4 моддаи 180 Кодекси андоз Бонки миллии Тоҷикистон, ба истиснои муқаррароти банди 3 Дастурамал, супорандаи андоз аз даромад намебошад.

3. ОБЪЕКТИ АНДОЗБАНДИИ АНДОЗ АЗ ДАРОМАД

6. Объекти андозбандии андоз аз даромад даромади андозбандишавандаи андозсупоранда дар давраи ҳисоботӣ, сарфи назар аз маҳал ва усули пардохт, мебошад.

7. Объекти андозбандии андоз аз даромади андозсупоранда-резидент даромадхое мебошанд, ки аз ҳамаи манбаъҳои даромад дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон ба даст оварда шудаанд.

8. Объекти андозбандии андоз аз даромади андозсупоранда-ғайрирезидент танҳо даромадхое доништа мешаванд, ки аз манбаъҳои даромад дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба даст оварда шудаанд.

Эзоҳ: Мисол. Ҷамъияти дорой масъулияти маҳдуд (минбаъд-ҶДММ)-и «А» (резидент) дар соли 2022 аз ҳисоби иҷрои корҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон 750500 сомонӣ ва берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон 120500 сомонӣ даромад гирифтааст. Дар ин мисол объекти андозбандии андоз аз даромад барои давраи ҳисоботии соли 2022 ҳамаи манбаъҳои даромад дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва берун аз он бадастоварда, яъне 871000 (750500+120500) сомонӣ мебошад. Ҳамзамон ба инобат гирифта мешавад, ки бо дар назар доштани муқаррароти боби 42 Дастурамал маблағи андоз аз даромад, ки дар давраи андоз аз ҷониби ҶДММ «А» берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт карда шудааст, дар сурати пешниҳод гардидани тасдиқномаи чунин пардохтҳо, хангоми пардохти андоз, баҳисобгирии онҳо тибқи тартиби муқаррарнамудаи Кодекси андоз анҷом дода мешавад.

9. Даромади умумии андозсупоранда ба даромадҳои зерин ҷудо карда мешавад:

- даромаде, ки дар манбаи пардохт андозбандӣ мегардад;

- даромаде, ки дар манбаи пардохт андозбандӣ карда намешавад.

Эзоҳ: Тартиби нигоҳ доштани андоз дар манбаи пардохт ва даромадҳое, ки дар манбаи пардохт андозбандӣ мегарданд, дар бобҳои 58-61 Дастурамал муқаррар карда шудааст.

4. МАНБАИ АНДОЗ

10. Манбаи андоз аз даромади андозсупоранда-резидент дар давраи ҳисоботӣ ин фарқияти байни даромади умумӣ ва хароҷоти тарҳшавандае мебошад, ки мутобиқи Дастурамал барои чунин давра иҷозат дода шудааст.

Эзоҳ: Мисоли 1. ҶДММ «А» (резидент) дар соли 2022 аз таҳвили мол, иҷрои қор ва хизматрасонӣ аз манбаъҳои дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон воқеъбуда 750500 сомонӣ даромад гирифтааст. Дар ин давра хароҷоти тарҳшавандае, ки мутобиқи Дастурамал барои чунин давра иҷозат дода шудааст, 605000 сомониро ташкил додааст. Дар ин мисол манбаи андозбандии андоз аз даромад барои давраи ҳисоботии соли 2022 фарқияти байни даромади умумӣ 750500 сомонӣ ва хароҷоти тарҳшаванда 605000 сомонӣ, яъне 145500 (750500-605000) сомонӣ мебошад.

Мисоли 2. Шахси воқеӣ-резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки соҳибкори инфиродӣ намебошад, воситаи нақлиёти худро, ки 6 моҳ пеш ба маблағи 125,0 ҳазор сомонӣ харида буд, ба маблағи 135,0 ҳазор сомонӣ мефурӯшад. Бо назардошти боби 11 Дастурамал манбаи андоз аз даромади шахси воқеӣ афзоиш аз фурӯши воситаи нақлиёт 10,0 ҳазор (135000 (даромади умумӣ) - 125000 (хароҷоти тарҳшаванда) сомониро ташкил медиҳад.

11. Манбаи андоз аз даромади андозсупоранда-ғайрирезидент, ки дар давраи ҳисоботӣ тавассути муассисаи доимӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияти соҳибкориро анҷом медиҳад, фарқияти даромади умумӣ аз манбаъҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба муассисаи доимӣ ва хароҷоти тарҳшавандае мебошад, ки мутобиқи Дастурамал барои чунин давраи ҳисоботӣ иҷозат дода шудааст.

Эзоҳ: Мисол. ҶДММ «Г»-ғайрирезидент дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои филиал буда, дар соли 2022 филиали мазкур аз таҳвили мол ба маблағи 800000 сомонӣ даромад гирифтааст. Дар ин давра филиал ба маблағи 600000 сомонӣ хароҷоти тибқи Кодекси андоз иҷозатдодашуда дорад. Вобаста ба даромади мазкур филиали ҶДММ «Г» ҳуқуқи тарҳ кардани хароҷотеро дорад, ки мутобиқи Дастурамал барои чунин давраи ҳисоботӣ иҷозат дода шудааст. Бинобар ин, манбаи андоз аз даромади андозсупоранда-ғайрирезидент, ки дар давраи ҳисоботӣ тавассути филиал дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияти соҳибкориро анҷом медиҳад, 200000 (800000-600000) сомониро ташкил медиҳад.

12. Даромади умумии аз манбаъҳои дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бадастовардаи андозсупоранда-ғайрирезидент, ки муқаррароти банди 11 Дастурамал нисбат ба он татбиқ намегардад, дар манбаи пардохт бе тарҳи хароҷот мутобиқи боби 61 Дастурамал андозбандӣ карда мешавад.

Эзоҳ: Мисол. ҶДММ «Г»-ғайрирезидент дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои филиал мебошад, вале хизматрасонии машваратиро тавассути

филиали худ анҷом надода, онҳоро бевосита худаш ба шахси ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом медиҳад. Дар чунин сурат, новобаста аз он, ки ҶДММ «Г»-ғайррезидент дар Ҷумҳурии Тоҷикистон филиал дорад, вале ҳангоми тавассути худ расондани хизматрасони андоз дар манбаи пардохт бе тарҳи харочот мутобиқи боби 61 Дастурамал ҳисоб карда мешавад. Бинобар ин, шахси ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон уҳдадор мебошад, ки аз даромади ҶДММ «Г»-ғайррезидент андозро дар манбаи пардохт нигоҳ дошта, ба буҷет давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронад.

13. Манбаи андоз аз даромади андозсупоранда-ғайррезидент аз фурӯш ё бегона намудани молу мулк ё ҳуқуқҳои молумулкие, ки ба муассисаи доимӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияткунандаи он алоқаманд намебошад, фарқият байни даромади умумӣ аз фурӯш ё бегона намудан ва харочоти тарҳшавандае мебошад, ки мутобиқи Дастурамал барои чунин давра иҷозат дода шудааст. Агар андози даромад аз фурӯш ё додани молу мулк ва (ё) ҳуқуқҳои молумулкии андозсупоранда-ғайррезидент пардохт нашуда бошад, шахси ҳуқуқие, ки чунин ғайррезидент дар он дорои ҳуқуқҳои молумулкӣ буд (мебошад) ё агенти андозе, ки ба андозсупоранда-ғайррезидент маблағ пардохт менамояд, уҳдадор аст андози даромадро бе тарҳ нигоҳ дорад ва пардохт намояд.

Эзоҳ: Мисол. ҶДММ «Б»-ғайррезидент қаблан 40 дарсад ҳиссаи саҳми ҶДММ «М», ки резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, ба маблағи 5,0 млн сомонӣ харидорӣ намуда буд. Баъд аз 2 сол ҶДММ «Б»-ғайррезидент 50 дарсади ҳамин саҳми худро, ки 2,5 млн сомонӣ харидорӣ намуда буд, ба маблағи 4 млн сомонӣ ба ҶДММ «Р»-ғайррезидент мефурӯшад, ки афзоиш аз фурӯш 1,5 млн (4000000-2500000) сомониро ташкил менамояд. Дар ин ҳолат ҶДММ «Б»-ғайррезидент уҳдадор аст, ки андоз аз даромадро аз фарқият байни даромади умумӣ аз фурӯши саҳм ва харочоти тарҳшавандаи барои чунин давра иҷозат додашуда ҳисоб намуда ҳисоботи онро ба мақомоти андоз пешниҳод намуда, маблағи андози ҳисобшударо ба буҷети дахлдор дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт намояд. Дар акси ҳол уҳдадории ҳисоб ва пардохти андоз ба ҶДММ «М», ки саҳмаш ба ҶДММ «Б»-ғайррезидент тааллуқ дошт ё ба агенти андоз-харидори саҳм пардохткунандаи маблағ мегузарад. Дар ин ҳолат ҶДММ «М» ва ё агенти андоз ҶДММ «Р», ки саҳмро харидааст, уҳдадор мегарданд андоз аз даромадро бе тарҳи иҷозатдодашуда ҳисоб намуда ба буҷети дахлдор пардохт намоянд.

5. МЕЪЁРҲОИ АНДОЗ

14. Даромади андозбандишавандаи шахси воқеӣ-резидент аз ҷойи кори асосӣ зиёда аз тарҳи шахсӣ бо меъёри 12 дарсад андозбандӣ карда мешавад.

15. Даромади андозбандишавандаи шахси воқеӣ-ғайррезидент аз кори кироӣ, ки аз манбаъҳои дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба даст оварда шудааст, бо меъёри 20 дарсад андозбандӣ карда мешавад.

16. Даромади андозбандишавандаи шахсони воқеӣ, ки дар бандҳои 14 ва 15 Дастурамал муқаррар нагардидааст, бе тарҳҳои дар боби 13

Дастурамал пешбинишуда, ба истиснои андози иҷтимоии суғурташаванда, бо меъёри 15 дарсад андозбандӣ карда мешавад.

Эзоҳ: Даромадҳои андозбандишавандаи шахси воқеӣ, ки дар шакли музди меҳнат гирифта мешавад, дар манбаи пардохт аз ҷониби агенти андоз (корфармо) андозбандӣ карда мешавад, ба истиснои ҳолатҳое, ки тибқи қонунгузорӣ корфармо аз иҷрои ухдадории агенти андоз озод карда шудаанд. Дар ҳолатҳои аз иҷрои ухдадории агенти андоз озод будани пардохткунандаи даромад, даромадгиранда ухдадор мегардад, ки андоз аз даромадро мустақилона ҳисоб намуда эълomiaии андозро ба мақомоти андоз пешниҳод намуда андозро ба бучети дахлдор пардохт намояд.

Мисоли 1. Ба шахси воқеӣ-резидент дар доираи шартномаи меҳнатӣ дар ҷойи кории асосиаш ба ҳайси ҳуқуқшинос дар Ҷамъияти саҳомии кушода (минбаъд-ҶСК)-и «А» барои моҳи майи соли 2022 ба маблағи 6500 сомонӣ музди меҳнат ҳисоб карда шудааст. Даромади шахси воқеӣ ба сифати корманд ба даромади дар манбаи пардохт андозбандишаванда дохил мегардад. Бинобар ин, корфармо ухдадор аст, ки қабл аз пардохт намудани даромад ба шахси воқеӣ андоз аз даромадро бо дар назар доштани боби 13 Дастурамал, дар манбаи пардохт нигоҳ дошта, ба бучет пардохт намояд. Маблағи андоз аз даромад бо тарзи зерин ҳисоб карда мешавад: (ДА-МАИС)-2 нишондиҳанда барои ҳисобҳо (минбаъд -НБХ)*МА, дар инҷо:

- ДА-даромади андозбандишаванда;
- МАИС -маблағи андози иҷтимоии барои суғурташудагон, ки мутобиқи муқаррароти қисми 2 моддаи 332 Кодекси андоз нигоҳ дошта шудааст;
- НБХ-нишондиҳанда барои ҳисобҳо, ки андозбандӣ карда намешаванд;
- МА-меъёри андоз.

Андоз аз даромади шахси воқеии мазкур $749,04$ сомониро $((6500 - (6500 * 2\%) - 128) * 12\%)$ барои моҳи ҳисоботӣ ва агар музди меҳнат аз муассисаи бучетӣ гирифта шуда бошад андоз аз даромади шахси мазкур $756,84$ сомониро $(6500 - (6500 * 1\%) - 128) * 12\%$ ташкил медиҳад.

Мисоли 2. Шахси воқеӣ-резидент, ки ҷойи кории асосиаш ҳуқуқшиноси ҶСК «А» мебошад, инчунин дар муассисаи таълимӣ ба ҳайси муаллим 2500 сомонӣ ва ба ҳайси коршиноси масъалаҳои ҳуқуқӣ аз ташкилоти ҷамъиятии дигар 5000 сомонӣ ва аз ҳисоби ба иҷора додани ҳуҷраи истиқоматии худ 4000 сомонӣ даромад мегирад. Ҳама даромадҳои номбаршудаи шахси воқеӣ-резидент даромад аз ҳисоби ҷойи кории ғайриасосӣ ба ҳисоб рафта, шахси воқеӣ тибқи талаботи банди 16 Дастурамал ба истиснои андози иҷтимоии суғурташаванда, бо меъёри 15% $(2500 - (2500 * 2\%) * 15\%)$; $(5000 - (5000 * 2\%) * 15\%)$ ва аз ҳисоби ба иҷора додани ҳуҷраи истиқоматӣ, ки андози иҷтимоии суғурташаванда ситонида намешавад андоз аз даромади шахси воқеӣ бе тарҳи андози иҷтимоии суғурташаванда бо меъёри 15% $(4000 * 15\%)$ ҳисоб ва пардохт карда мешавад.

17. Даромади андозбандишавандаи шахси ҳуқуқӣ бо меъёрҳои зерин андозбандӣ карда мешавад:

- барои фаъолият оид ба истеҳсоли молҳо - 13 дарсад;
- барои фаъолияти ташкилотҳои қарзии молиявӣ ва ширкатҳои мобилӣ - 20 дарсад

- барои фаъолият оид ба истихроҷ ва коркарди захираҳои табиӣ, инчунин барои ҳама намуди фаъолияти дигар, ба истиснои сархатҳои яқум ва дуҷоми банди мазкур, - 18 дарсад.

Эзоҳ: Мутобиқи қисми 4 моддаи 183 Кодекси андоз ва банди 17 Дастурамал, меъёрҳои андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ махсус барои фаъолият оид ба истеҳсоли молҳо ва барои фаъолият оид ба истихроҷ ва коркарди захираҳои табиӣ ҷудоғона мутаносибан бо меъёрҳои 13 дарсад ва 18 дарсад пешбинӣ карда шудааст. Бинобар ин, новобаста аз он, ки истихроҷ ва коркарди захираҳои табиӣ ба фаъолияти истеҳсоли молҳо мансуб мебошанд, тибқи талаботи муқаррароти зикргардида фаъолияти мазкур бо андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ бо меъёри 18 дарсад андозбандӣ карда мешавад.

6. ДАРОМАДИ УМУМӢ

18. Ҳамаи намудҳои даромадҳо ва подошпулиҳо дар шакли пулӣ, моддӣ ва ғайримоддӣ ба манфиати андозсупоранда пардохташаванда, инчунин манфиатҳои дигари гирифтаи андозсупоранда, ба истиснои даромадҳое, ки тибқи боби 11 Дастурамал аз андоз аз даромад озод карда шудаанд, даромади умумии шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ доништа мешаванд, аз ҷумла:

- даромадҳо аз фаъолияти соҳибкорӣ;
- даромадҳо дар шакли музди меҳнат;
- ҳама гуна даромадҳои дигар аз фаъолияте, ки кори кироия ё фаъолияти соҳибкорӣ намебошад.

Эзоҳ: Мисоли 1. ҶДММ «А» дар моҳи ҳисоботӣ 100,0 ҳазор сомонӣ аз ҳисоби фаъолияти истеҳсолӣ ва 150,0 ҳазор сомонӣ аз ҳисоби хизматрасонии нақлиётӣ даромад мегирад. Фаъолияти истеҳсолии ҶДММ «А» ба талаботи боби 11 Дастурамал мувофиқ буда, даромад ба маблағи 100,0 ҳазор сомонӣ аз андоз аз даромад, аз ҷумла пардохти ҷорӣ озод мебошад. Дигар даромадҳои ҶДММ «А» 150,0 ҳазор сомонӣ аз ҳисоби хизматрасонии нақлиётӣ бо мақсади пардохт намудани андоз аз даромад ба даромади умумии Ҷамъият дохил мегардад. Ҳамзамон ҶДММ «А» уҳдадор аст, ки 100,0 ҳазор сомонӣ даромадҳои озоди худро аз фаъолияти истеҳсолӣ дар баҳисобгирии муҳосибӣ пурра ва дуруст пешбаряд, онҳоро дар эълумияи андоз нишон дода, ба мақомоти андоз пешниҳод намояд.

Мисоли 2. Даромади шахси воқеӣ дар моҳи ҳисоботӣ аз ҷойи кори асосӣ 2500 сомонӣ ва алимент 1000 сомонӣ дар маҷмуъ 3500 сомонино ташкил медиҳад. Бо дар назар доштани он ки тибқи боби 11 Дастурамал 1000 сомонӣ ҳамчун даромад дар шакли алимент аз андозбандӣ озод мебошад, мутобиқ ба талаботи ҳамин банд барои мақсадҳои андоз аз даромади шахси воқеии мазкур танҳо 2500 сомонӣ ба даромади умумии шахси воқеӣ дохил мешавад.

19. Даромади умумии андозсупоранда даромадест, ки бе назардошти тарҳҳо муайян шудааст.

Эзоҳ: Мисол. Даромади шахси воқеӣ-резидент дар моҳи ҳисоботӣ аз ҷойи кори асосӣ 2500 сомонӣ ва аз ҷойи кори ғайриасосӣ 1000 сомонӣ дар маҷмуъ 3500 сомонино ташкил медиҳад. Новобаста ба он ки тибқи банди 42 Дастурамал аз даромади умумии ҷунин шахси воқеӣ ба андозаи ду НБҲ тарҳи шахсӣ иҷозат дода шудааст, мутобиқ ба талаботи ҳамин банд барои мақсадҳои андоз аз даромади шахси воқеии мазкур 3500 сомонӣ даромади умумии вай доништа мешавад.

7. ДАРОМАДИ УМУМӢ АЗ ФАЪОЛИЯТИ СОҶИБКОРӢ

20. Даромади умумӣ аз фаъолияти соҳибкорӣ ҳама гуна даромад, подошпулӣ ва манфиатҳои мебошад, ки андозсупоранда дар шакли пулӣ, моддӣ ва ғайримоддӣ аз фаъолияти соҳибкорӣ гирифтааст, аз ҷумла:

- даромади аз фурӯш, супоридан ё бегонакунии доройҳои дар фаъолияти соҳибкорӣ истифодашавандаи андозсупоранда мутобиқи боби 35 Дастурамал;

- фарқияти қурби асъоре, ки андозсупоранда дар давраи ҳисоботӣ мутобиқи боби 34 Дастурамал гирифтааст.

Эзоҳ: Мисол. ҶСК «Б», ки ба фурӯши маҳсулоти керамикӣ машғул мебошад, дар давраи ҳисоботӣ чунин даромад гирифтааст:

- аз фурӯши маҳсулоти керамикӣ 250,0 ҳазор сомонӣ;

- аз фурӯши доройҳо 120,0 ҳазор сомонӣ;

- фарқияти мусбати қурби асъори хориҷӣ 15,0 ҳазор сомонӣ;

- аз ҳисоби муассиси худ қарзи бефоиз ба муҳлати як сол ба маблағи 160,0 ҳазор сомонӣ;

- инчунин муассис ба сармояи оинномавии ҷамъият 100,0 ҳазор сомонӣ ворид менамояд.

Мутобиқ ба талаботи банди мазкури Дастурамал даромади умумии ҶСК «Б» бо мақсади андоз аз даромад 385,0 ҳазор сомонӣ ва манфиат аз ҳисоби қарзи бефоиз 32,0 ҳазор (160 000*20%) сомонино дар маҷмуъ 417 ҳазор сомонино ташкил медиҳад. Маблағи 100,0 ҳазор сомоние, ки муассис ба сармояи оинномавии Ҷамъият ворид намудааст, ба даромади Ҷамъият дохил карда намешавад.

8. ДАРОМАДҲО ДАР ШАКЛИ МУЗДИ МЕҲНАТ

21. Ҳама гуна пардохтҳо, подошпулӣ, мукофотпулӣ ё манфиатҳо, аз ҷумла дар шакли пулӣ, моддӣ ва ғайримоддӣ (аз рӯйи маҳдудияти молу ашё ва андозаи дар қонунгузорӣ муқарраршуда), ки корманд аз корфармо дар доираи муносибатҳои меҳнатӣ (мутобиқи шартномаи меҳнатӣ ва ё бе он) гирифтааст, новобаста ба шакл ва маҳалли пардохт, даромади дар шакли музди меҳнат гирифташуда доништа мешавад, аз ҷумла:

- даромад аз кори кироя;

- даромад аз кори кирояи пешина, ки дар шакли нафақа ё дигар шакл гирифта мешавад ё даромад аз кори кирояи минбаъда.

22. Шаклҳои зерини даромадҳо, ки ба корманд аз ҷониби корфармо дар шакли моддӣ ё ғайримоддӣ (аз рӯйи маҳдудияти молу ашё ва андозаи дар қонунгузорӣ муқарраршуда) пардохт шудаанд, ҳамчун даромад аз музди меҳнат доништа мешаванд, аз ҷумла:

- арзиши молу мулки бар ивази музди меҳнат додашуда;

- арзиши мол (ичрои қор ва хизматрасонӣ)-и ба корманд бо тартиби муқаррарнамудаи зербанди 2) банди 23 Дастурамал ройгон додашуда;

- маблағи ёрдампулӣ ё арзиши ҷуброни хароҷоти анҷомдодаи корфармо ба корманд барои ҷуброни хароҷоти неъматҳои моддӣ ва иҷтимоӣ, аз ҷумла хароҷот барои озуқа, будубош, таҳсили кӯдакон дар муассисаҳои таълимӣ, хароҷоти марбут ба истироҳат, аз ҷумла рафтуомади аъзои оилаҳои онҳо ҳангоми руҳсатии меҳнатӣ;

- харочоти сафар ё чуброни харочоти сафар зиёда аз меъёрҳои дар банди 24 Дастурамал барои харочоти сафар муқарраргардида.

23. Барои мақсадҳои банди 21 Дастурамал ҳаҷми подошпулии корманд бо тарҳи ҳама гуна пардохтҳои корманд барои чунин подошпулӣ ба маблағи зерин баробар мебошад:

1) фарқияти маблағи фоизи қарзи аз корфармо гирифтаи корманд нисбат ба меъёри фоизи миёнавазнии муайяннамудаи Бонки миллии Тоҷикистон вобаста ба намудҳои қарз;

2) хангоми фурӯш ё ройгон додани молҳо, иҷрои кор ё хизматрасонӣ аз ҷониби корфармо ба корманд, аз ҷумла:

- хангоми аз ҷониби корфармо ба корманд тахвил гардидан (ё ройгон додани)-и мол, иҷрои кор ё хизматрасонӣ - 75 дарсади арзиши нархи муқаррарии фурӯши чунин мол, кор ё хизматрасонӣ ба харидорони дигар, агар корфармо истехсолкунандаи мол ё анҷомдиҳандаи кор ё хизматрасонӣ бошад;

- дар ҳолатҳои дигар - барои корфармо арзиши пурраи молҳо, иҷрои кор ё хизматрасонии бадастовардаи корманд аз корфармо;

3) арзиши кумаки барои таҳсилгирифтаи корманд ё шахсони дар таъминоти ӯ қарордошта, ба истиснои барномаҳои тайёри, ки бевосита ба иҷрои уҳдадорихои корманд алоқаманданд;

4) арзиши чуброни харочоти бевосита ба меҳнати кирои корманд алоқаманд набуда;

5) маблағи бахшидашудаи қарз ё уҳдадории корманд дар назди корфармо;

6) арзиши пардохти мукофотпулии суғурта тибқи шартномаҳои суғуртаи ҳаёт ва саломатӣ ва маблағҳои дигари шабеҳ аз ҷониби корфармо, агар полиси суғуртавӣ ба манфиати корманд ё шахсони дар таъминоти корманд қарордошта амал кунад, андозаи чунин мукофотпулии суғуртавӣ ё маблағ барои корфармо;

7) арзиши истифодаи воситаи нақлиёти корфармо аз ҷониби корманд бо мақсадҳои шахсӣ, ки бо формулаи $(A \times 10\%) / 12$ барои моҳи тақвими муайян карда мешавад, ки дар ин ҷо: А – маблағи хароҷоте, ки корфармо барои харид ва нигоҳдории воситаи нақлиёт сарф намудааст ва ё арзиши бозории ба иҷора гирифтани воситаи нақлиёт мебошад;

8) дар дигар ҳолатҳо - арзиши бозории манфиат.

24. Даромади умумии корманд чуброни чунин хароҷотро дар бар намегирад, аз ҷумла:

- чуброни сафарҳои хизматӣ аз ҷониби корфармо дар доираи меъёрҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;

- чуброни хароҷоти сафарҳои хизматӣ аз ҷониби ташкилотҳои байналмилалӣ ва муассисаҳои онҳо, фондҳо, ташкилотҳои ҷамъиятии ғайрирезидентҳо.

25. Даромадҳо вобаста ба пардохтҳои намояндагӣ ва даромадҳои дигари шабеҳ, аз ҷумла даромадҳо барои гузаронидани чашнҳо, ҷойгиронии меҳмонон ва ғайра, ки шахси воқеӣ гирифтааст, ба даромади умумии ӯ дохил

карда намешаванд, агар арзиши чунин даромадҳо аз меъёрҳои дар банди 52 Дастурамал муқарраргардида зиёд набошад.

Эзоҳ: Мутобик ба талаботи банди 26) моддаи 2 Кодекси андоз хароҷоти намояндагӣ ин хароҷоти марбут ба қабул ва хизматрасонии ҳама гуна шахсон мебошад, аз ҷумла хароҷоте, ки барои мақсадҳои муқаррарсозӣ ё дастгирии ҳамкориҳои мутақобила, инчунин барои иштирокдорони ба маҷлиси шурои директорон, комиссияи тафтишотӣ, маҷлиси саҳмдорон ташрифоварда сурат гирифтааст. Ба хароҷоти намояндагӣ хароҷоти марбут ба қабули расмӣ шахсони зикргардида, хизматрасонии буфетӣ (фуршетӣ) ҳангоми гуфтушунид дохил мешавад.

26. Арзиши пардохтҳои моддӣ (ғайримоддӣ), манфиатҳо ва дигар пардохтҳои дар бандҳои 22 ва 23 Дастурамал номбаршуда, ки ба манфиати шахсони воқеӣ анҷом дода шудаанд, маблағи андози аксиз, андоз аз арзиши иловашуда ва ҳама гуна андози дигарро, ки бояд дар робита бо шартномаи баҳододашаванда пардохт карда шавад, дар бар мегирад.

Эзоҳ: Боби мазкур даромадҳои шахси воқеиро муайян мекунад, ки дар шакли музди меҳнат аз ҷониби корфармо ба ӯ (корманд) пардохт шудааст.

Мисол. Шахси воқеӣ дар ташкилоти қарзии молиявӣ ба ҳайси мутахассис фаъолият мекунад. Дар моҳи ҳисоботӣ аз корфармо даромадҳои зерин гирифтааст, ки дар шакли музди меҳнат доништа мешаванд:

№	Даромадҳое, ки ҳамчун музди меҳнат аз ҷониби корфармо пардохт шудааст	Арзиш бо сомони	Манбаи андоз	Эзоҳ
1.	Музди меҳнати пардохшуда	2000	2000	
2.	Як дона телефони мобилӣ бар ивази музди меҳнат додешаванда	500	500	
3.	Пардохти ҳаққи истифодаи қувваи барқ барои истифодаи шахсии корманд	150	150	
4.	Додани қарзи бефоиз	20000	333,3 (20000*20%)/12	Меъёри фоизи миёна-вазни муайяннамудаи Бонки миллии Тоҷикистон эҳтимоли гирифташуда ба 12 моҳ тақсим шудааст
5.	Пардохт барои таҳсил дар донишгоҳ, ки ба	2500	2500	

	ухдадориҳои алоқаманд нест			
6.	Пардохти мукофотпулии суғуртаи ихтиёрӣ	1000	1000	
7.	Маблағ барои сафарҳои хизматӣ бештар аз меъёрҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ	100 барои як руз (барои сафари хизматӣ меъёр 40 сомонӣ муқаррар шудааст)	60	Айни замон меъёрҳои муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ 40 сомонӣ дар як рӯз мебошад
8.	Арзиши истифодаи воситаи нақлиёти корфармо бо мақсади шахсӣ	300 000	2500 (300000 x 10%)/12	
Ҳамагӣ даромади дар шакли музди меҳнати корманди кироя дар моҳи ҳисоботӣ				9043,3

9. ДАРОМАДИ УМУМӢ АЗ ҶАЪОЛИЯТИ БА КОРИ КИРОЯ Ё АЗ ҶАЪОЛИЯТИ СОҲИБКОРӢ МАНСУБ НАБУДА

27. Даромади зерини андозсупоранда аз ҷаъолияте, ки ба ҷаъолияти меҳнати кироя ё ҷаъолияти соҳибкорӣ алоқаманд нест, даромади ғайресоҳибкории андозсупоранда доништа мешавад:

- даромад дар шакли фоизҳо;
- даромад аз амонат ва пасандозҳои бонкдорӣ исломӣ;
- суди сахмияҳо;
- даромад аз фурӯш, супоридан ё бегонакунии дороиҳои дар ҷаъолияти соҳибкорӣ истифодашавандаи андозсупоранда, ки мутобиқи боби 35 Дастурамал муайян карда шудааст;
- даромадҳо дар шакли роялти;
- маблағи қарзи ба андозсупоранда бахшидаи қарздиҳанда, ба истиснои қарзи андозсупорандаи ғайри қобили пардохт эътирофшуда ё қарзи дар доираи шартнома дар бораи таҷдиди назари қарз бо мақсади барқарорсозии ҳолати устувори молиявии андозсупоранда бахшидашуда;
- ҳама гуна манфиат ва даромадҳо, ба истиснои даромад дар шакли музди меҳнат ва (ё) даромад аз ҷаъолияти соҳибкорӣ инфиродӣ, ки шахси воқеӣ гирифтааст.

28. Муқаррароти боби мазкури Дастурамал нисбат ба даромаде, ки мутобиқи бобҳои 6 ё 7 Дастурамал ба даромади умумии андозсупоранда дохил карда шудааст, амалӣ карда намешавад.

10. ТАСҲЕҲИ ДАРОМАДИ УМУМӢ

29. Даромадҳое, ки андозсупоранда дар шакли музди меҳнат, суди сахмияҳо, фоизҳо, бурдҳо, роялти ва дигар даромадҳо дар давраи андоз гирифтааст, бо мақсади муайян намудани маблағи ниҳонии андоз аз даромад тавассути тарҳкунӣ аз даромад ё замкунӣ ба даромад тасҳеҳ карда

мешаванд, агар даромадҳо аз манбаъ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон андозбандӣ шаванд.

11. ОЗОДКУНӢ АЗ АНДОЗ

30. Намудҳои зерини даромадҳои шахси воқеӣ андозбандӣ карда намешаванд:

1) даромад аз фаъолияти расмии дипломатӣ (консулӣ) ва фаъолияти ба он баробаркардашудаи шахсе, ки шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон намебошад, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба андозае, ки дар шартномаи байналмилалӣ пешбинӣ шудааст;

2) арзиши молу мулки дар шаклҳои асли (ғайримоддӣ) ва (ё) пулии аз шахси воқеӣ мерос ё ҳадя гирифташуда, ба истиснои даромаде, ки меросгир аз фуруш (бегона кардан) ё ба иҷора додани молу мулки ба мерос гирифташуда ба даст овардааст, аз ҷумла подошпулӣ (мукофотпулӣ), ки ба меросхӯрон (ворисони ҳуқуқӣ)-и муаллифони асарҳои илмӣ, адабӣ, санъат, инчунин кашф, ихтироъ ва намунаҳои саноатӣ пардохт карда мешаванд;

3) арзиши ҳадяҳои аз шахси ҳуқуқӣ гирифташуда, инчунин ҷоизаҳо (бурдҳо)- и дар озмунҳо ва мусобиқаҳо гирифташуда, аз ҷумла дар шакли пулӣ, агар:

-арзиши ҳадяҳои аз шахси ҳуқуқӣ гирифташуда аз 100 НБҲ дар як сол зиёд набошад;

-арзиши ҷоизаҳо (бурдҳо)-и дар озмунҳо ва мусобиқаҳои байналмилалӣ гирифташуда аз 500 НБҲ дар як сол зиёд набошад;

-арзиши ҷоизаҳо (бурдҳо)-и дар озмунҳо ва мусобиқаҳои ҷумҳуриявӣ гирифташуда аз 100 НБҲ дар як сол зиёд набошад;

4) нафақаҳои давлатӣ ва суғуртавӣ, ҷоизаҳо ва мукофотҳои давлатӣ, стипендияҳои давлатӣ, кумакпулиҳои давлатӣ ва ҷубронпулиҳои давлатӣ;

5) маблағи алимент аз шахсоне, ки алимент мегиранд;

6) подошпулӣ ба донорҳо барои супоридани хун, барои шири модар ва кумакҳои дигари донорӣ;

7) маблағҳои пардохти якдафъаина ва кумаки моддӣ аз ҳисоби бучети давлатӣ, ки мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дода мешаванд;

8) маблағҳои аз ҷониби корфармо ба шахси воқеӣ - резидент барои хароҷоти сафарҳои хизматӣ мутобиқи меъёрҳои муқарраршуда пардохтшаванда;

9) маблағи ҷуброни хароҷоти сафарҳои хизматӣ, ки аз ҷониби созмонҳои байналмилалӣ ва муассисаҳои онҳо, фондҳо, ташкилотҳои ҷамъиятӣ-ғайррезидентҳо пардохт карда мешавад;

10) маблағҳои, ки дар шакли кумаки башардӯстона ва кумаки эҳсонкорӣ, аз ҷумла ҳангоми офатҳои табиӣ, пардохт карда мешаванд;

11) фарқияти афзоиши арзиши молу мулки ғайриманқул ҳангоми фуруш ё шакли дигари бегона кардан, агар:

-биноҳо (ҳучраҳо) –и истиқоматӣ то лаҳзаи бегона кардан на камтар аз 2 сол ҷойи истиқомати асосии андозсупоранда бошанд. Имтиёзи мазкур танҳо нисбат ба як ҷойи зисти асосии шахси воқеӣ татбиқ карда мешавад;

-объектҳои ғайриманкули дигар (ба истиснои объектҳои ғайриманкули бо мақсадҳои соҳибкорӣ истифодашаванда) то санаи бегона кардан на кам аз 2 сол аз санаи бақайдгирӣ дар моликияти андозсупоранда қарор дошта бошанд.

12) фарқияти афзоиши арзиш аз фурӯш ё шакли дигари бегона кардани молу мулк манкул, ба истиснои ҳолатҳои зерин:

- агар молу мулк аз ҷониби андозсупоранда барои фаъолияти соҳибкорӣ истифода бурда шавад;

- агар афзоиши арзиш аз фурӯши молу мулк, ашёи қиматноки таърихӣ (атика), асарҳои санъат, ҷавохирот ва ашёи дигари коллексионӣ зиёда аз 200 НБҲ-ро ташкил кунад. Муқаррароти мазкур дар ҳолатҳои бо ду ва зиёда амалиёт ба як шахс ва шахсони ба он алоқаманд фурӯхтани ашёи қиматноки таърихӣ, асарҳои санъат, ҷавохирот ва ашёи дигари коллексионӣ амалӣ намегарданд. Дар ин ҳолат арзиши маҷмуии молу мулк дар зербанди мазкур номбаршуда ба эътибор гирифта мешавад;

- фурӯхтан, додан, гузашт кардан ва шакли дигари бегонакунии сахмияҳо ва ҳиссаҳои иштирок дар сармояи оинномавии ташкилотҳо;

- воситаҳои нақлиёт ва ядакҳо, ки бояд ба қайди давлатӣ гирифта шаванд ва камтар аз як сол то санаи бегона кардан дар моликияти андозсупоранда қарор дошта бошанд;

13) пардохтҳои суғуртавие, ки тибқи шартномаҳои дорои хусусиятҳои ҷамъшаванда ва баргардонидашаванда дар доираи маблағҳои аз ҷониби шахси воқеӣ ба ҳисоби ҷунин шартномаҳо пардохташуда гирифта шудаанд;

14) пардохтҳои суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) тибқи шартномаи суғуртавӣ аз рӯи шаклҳои суғурта, инҷунин пардохтҳои суғуртавие, ки дар натиҷаи ғавти шахси суғурташуда гирифта шудаанд;

15) маблағҳои маош, подошпулиҳо ва пардохтҳои дигаре, ки хизматчиёни ҳарбӣ, шахсони ҳайати қаторӣ ва роҳбарикунандаи системаи вазоратҳои мудофия, корҳои дохилӣ, мақомоти давлатии амнияти миллӣ, оид ба ҳолатҳои ғавқулода ва мудофияи граждани, воҳидҳои ҳифзи ҳуқуқи мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия, мақомоти гумрук, Агентии назорати маводи нашъаовар, Гвардияи миллӣ, системаи иҷроии ҷазои ҷиноятии Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба адои хизмат (иҷроии уҳдадорихои мансабӣ) гирифтаанд;

16) бурдҳо аз вомбаргҳои давлатӣ ва лотереяҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи молия баровардааст, ба андозаи на зиёда аз ду НБҲ ба як вомбарг ё лотерея;

17) маблағи кумакҳои иҷтимоии суроғавӣ, кумакпулӣ ва ҷубронпулиҳо, ба истиснои пардохтҳои марбут ба музди меҳнат, ки аз ҳисоби маблағҳои бучети давлатӣ ба андоза ва бо тартиби муайяннамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дода мешавад;

18) маблағе, ки мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сурати вафот, расидани зарари ҷисмонӣ ё намуди дигари зарар ба саломатии корманд ҳангоми иҷроии уҳдадорихои меҳнатӣ пардохт карда шудааст;

19) арзиши либосҳои махсус ва (ё) либосҳои расмӣ ва пойафзол, воситаҳои ҳифзи инфиродӣ ва кумаки аввалияи тиббӣ, собун, воситаҳои

безараркунанда, шир ё маҳсулоти дигари озукавории баробарарзиш, ки мутобиқи меъёрҳои муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дода шудаанд;

20) пардохтҳои суғуртавии тибқи шартномаҳои суғуртаи ҳатмии масъулияти корфармо (аз ҳисоби маблағҳои корфармо) барои расондани (ҳангоми расондани) зарар ба ҳаёт ва саломатии корманд ҳангоми иҷрои уҳдадорихои меҳнатӣ (хизматӣ);

21) маблағи ҷуброни зарари моддӣ, ки бо қарори суд муқаррар шудааст;

22) даромад аз фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ, ки дар қитъаи замини наздиҳавлигӣ бе коркарди саноатӣ парвариш (истехсол) карда шудааст;

23) маблағи бонусо, кэшбэк ва механизмҳои дигари ҳавасмандгардонии муштариён ҳангоми амалиёт бо истифода аз воситаҳои электронии пардохт;

24) стипендияҳое, ки ба шахс барои таҳсили рӯзона дар муассисаҳои томактабӣ, ибтидоӣ, умумии асосӣ, миёнаи умумӣ, ибтидоии касбӣ ва миёнаи касбӣ, олии касбӣ, касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ ва махсус дода мешаванд;

25) даромади дар шакли музди меҳнат гирифтаи маъҷубон аз овони кӯдакӣ ва маъҷубони гурӯҳи I;

26) ҷубронпулиҳои суғурта ва дигар пардохтҳои гирифтаи пасандоздорон, ки аз ҷониби Ҳазинаи суғуртаи пасандозҳои шахсонӣ воқеӣ ё аз номи он амалӣ шудааст.

Эзоҳ: Мисоли 1. Шахси воқеӣ 30 ноябри соли 2021 хонаи истиқоматиро ба маблағи 150000 сомонӣ харидорӣ менамояд ва тули 24 моҳ (2 сол) дар он ҷо зиндагӣ мекунад, яъне ҷойи зисти асосиаш мебошад. Баъд аз 2 сол аз рӯзи харид, яъне 5 декабри соли 2023 хонаи истиқоматии мазкурро ба маблағи 250000 ҳазор сомонӣ мефурӯшад. Бинобар сабаби он, ки хонаи истиқоматии мазкур ҷойи зисти асосии шахси воқеӣ мебошад ва онро баъд аз 2 соли харидорӣ намуданаш мефурӯшад, шахси воқеӣ аз ҳисоб ва пардохти андоз аз даромад озод мебошад. Дар сурати камтар аз 2 сол фурӯштани хонаи истиқоматии мазкур, манбаи андоз аз даромади шахси воқеӣ 100000 ҳазор (250000-150000) сомонӣ ба ҳисоб рафта, андоз аз даромад аз ҳамин маблағ ҳисоб ва пардохт мегардад.

Мисоли 2. Шахси воқеӣ дар давраи ҳисоботӣ аз фурӯши молҳои манқули зерин даромад мегирад:

	Номгӯии молҳои манқул	Харид	Фурӯш		Афзоиш аз фурӯш	Аз андозбандӣ озод ё андозбандишаванда
			(бо сомонӣ)			
1.	Компютери шахсӣ	2500	3500	1000	Аз андозбандӣ озод	
2.	Тилловорӣ ва ҷавоҳироти шахсӣ	5000	10000	5000	Аз андозбандӣ озод, агар афзоиш камтар аз 200 НБҲ бошад	

3.	Воситаи наклиёт	55000 санаи харид 1.11.21	65000 санаи фурӯш 1.06.22	10000	Андозбанди-шаванда
4.	Саҳмияҳои ҚСҚ «А»	100000	150000	50000	Андозбанди-шаванда

Мисоли 3. Шахси воқеӣ дар қитъаи замини наздиҳавлигии худ 25 ниҳоли лимоу дорад, ки аз он 5000 кг ҳосил гирифта, онро аз хонаи худ ба маблағи 50000 сомонӣ мефурӯшад, инчунин аз ҳосили зардолуи худ 350 кг зардолуи хушк ба таври табиӣ тайёр карда, онро ба маблағи 6000 сомонӣ мефурӯшад. Дар ҳар ду ҳолат даромади гирифтаи шахси воқеӣ аз фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ, ки дар қитъаи замини наздиҳавлигӣ бе коркарди саноатӣ парвариш (истеҳсол) карда шудааст аз пардохти андоз аз даромади шахсони воқеӣ озод мебошад.

31. Намудҳои зерини даромадҳои шахсони ҳуқуқӣ андозбандӣ карда намешаванд:

1) муассисаҳо, иттиҳодияҳои динӣ, ташкилотҳои ғайритиҷоратии хайриявӣ, байниҳукумати ва байнидавлатӣ (байналмилалӣ), ба истиснои даромадҳое, ки онҳо аз фаъолияти соҳибкорӣ мегиранд. Чунин муассисаҳо ва ташкилотҳо уҳдадоранд ҳисоботи алоҳидаи фаъолияти асосии худ (фаъолияти аз андози даромад озодшуда) ва фаъолияти соҳибкориро пеш баранд;

2) маблағгузарониҳои ройгон, молу мулки ройгон ва грантҳое, ки ташкилотҳои ғайритиҷоратӣ мегиранд ва барои фаъолияти ғайритиҷоратӣ истифода мебаранд, инчунин аъзоҳаққиҳо ва хайрияи гирифтаи онҳо;

3) даромадҳои Хазинаи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ;

4) суди саҳмияҳое, ки корхонаҳо-резидентҳо аз корхонаҳо-резидентҳо мегиранд;

5) кумақҳои молиявие (субсидияҳое), ки муассисаҳои давлатӣ аз ҳисоби маблағҳои бучетӣ барои нигоҳдории фаъолияти худ мегиранд;

б) даромади корхонаҳои навтаъсис аз таҳвили молҳои истеҳсолшуда, агар муассисони онҳо дар муҳлати 12 моҳи тақвими аз санаи бақайдгирии ибтидоии давлатӣ ба сармояи оинномавии чунин корхонаҳо ҳаҷмиҳои дар поён зикргардидаи сармоягузориҳо ба муҳлатҳои зерин ворид намоянд:

- 2 сол, агар ҳаҷми сармоягузориҳо бештар аз 200 ҳазор доллари ИМА то 500 ҳазор доллари ИМА-ро ташкил кунад;

- 3 сол, агар ҳаҷми сармоягузориҳо бештар аз 500 ҳазор доллари ИМА то 2 миллион доллари ИМА-ро ташкил кунад;

- 4 сол, агар ҳаҷми сармоягузориҳо бештар аз 2 миллион то 5 миллион доллари ИМА-ро ташкил кунад;

- 5 сол, агар ҳаҷми сармоягузориҳо бештар аз 5 миллион доллари ИМА бошад;

7) даромадҳо аз фаъолияти сайёҳӣ ба муҳлати 5 сол аз санаи бақайдгирии давлатӣ, дар сурати мавҷудияти иҷозатнома барои пешбурди фаъолияти сайёҳӣ;

8) даромадҳои ғайрирезидент аз лизинги амалиётӣ (иҷора)-и киштиҳои ҳавоӣ (ҳавопаймо, чархбол), муҳаррикҳо, агрегатҳои асосӣ ва қисмҳои

эҳтиёти онҳо, инчунин аз хизматрасонӣ ва таъмири киштиҳои ҳавоӣ (ҳавопаймо, чархбол), муҳаррикҳо ва агрегатҳои асосии онҳо тибқи шартномаҳои дахлдор бо ширкатҳои ҳавопаймоии ватанӣ.

32. Озодкунӣ аз андоз аз даромад мутобиқи зербандҳои 6) ва 7) банди 31 Дастурамал дар ҳолати аз нав ба қайд гирифтани корхона ё азнавташкिल्диҳии он, тағйирот дар шакли ташкилию ҳуқуқӣ, ҳамроҳшавӣ, ба иҷора гирифтани корхонаҳои истехсолии амалкунанда (нисбати даромадҳое, ки аз истехсоли моли корхонаҳои ба иҷора гирифташуда ва ё муттаҳидшуда ба даст оварда мешаванд) амалӣ карда намешавад.

33. Ҳама гуна зарари дар давраи имтиёзи андозӣ мутобиқи банди 31 Дастурамал, хангоми ба анҷом расидани давраи имтиёзи андоз ба давраи дигари андоз гузаронида намешавад.

34. Зербанди 6) банди 31 Дастурамал нисбат ба корхонаҳое, ки дар истихроҷи маъдан ё амалиёт дар соҳаи нафту газ фаъолият менамоянд, амалӣ карда намешаванд.

Эзоҳ: Мисол. ҶДММ «Б» ҳамчун шахси ҳуқуқӣ дар мақомоти андоз дар моҳи августи соли 2022 аз бақайдгирии давлатӣ гузаштааст. Фаъолияти асосии Ҷамъият истехсоли маҳсулоти ниёзи мардум буда, ҳаҷми сармояи оинномавии он 2,5 миллион сомони ро ташкил додааст, ки бо қурби асъори хориҷӣ (\$1=10,3 сомонӣ) ба 242718 доллари ИМА баробар аст. Бо дар назар доштани он, ки муассисони Ҷамъият дар соли 2022 маблағи эълоншудаи сармояи оинномавиро пурра пардохт намуданд ва он зиёда аз 200 000 доллари ИМА мебошад, даромади Ҷамъият аз тахвили молҳои истехсолшуда 2 сол аз пардохти андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ озод карда мешавад. Агар сармояи оинномавӣ дар давоми 12 моҳи тақвимӣ аз рӯзи бақайдгирии давлатӣ аз ҷониби муассисон ташаққул дода нашуда бошад ва ё муқаррароти бандҳои 32 ва 34 Дастурамал риоя нагардида бошанд, пас имтиёзи қаблан истифодашуда беътибор карда мешавад ва андозсупоранда уҳдадор мегардад, ки андозҳои муқарраршударо бо дар назар доштани ҷаримаҳояш ба бучети давлатӣ пардохт намояд.

12. ТАРҲИ ҲАРОҶОТИ ВОБАСТА БА ГИРИФТАНИ ДАРОМАД

35. Аз даромади умумӣ тамоми хароҷоти тасдиқшудаи воқеан анҷомдодаи марбут ба давраи ҳисоботии бо гирифтани чунин даромад алоқаманд, ки дар Кодекси андоз ва (ё) дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ пешбинӣ гардида, ба Кодекси андоз муҳолифат намеkunанд, тарҳ карда мешаванд, аз ҷумла:

- хароҷоти бо ҳуҷҷат тасдиқшудаи уҳдадориҳои андози бо дар назар доштани маҳдудиятҳои муқаррарнамудаи зербанди 13) банди 56 Дастурамал;

- хароҷоти бо ҳуҷҷат тасдиқшудаи музди меҳнат, хароҷоти сафарҳои хизмати кормандон дар доираи меъёрҳои муқарраршуда ва ба андозае, ки хароҷоти сафари хизмати зиёда аз меъёрҳои муқарраршуда мутобиқи боби 8 Дастурамал ба даромади корманд дохил карда мешавад;

- хароҷоти тасдиқшудаи барои ашёи хом, мавод, хароҷоти реклама, энергияи воқеан дар давраи андоз истифодашуда, ба истиснои хароҷоти

вобаста ба сохтмон, хариди воситаҳои асосӣ ва васли онҳо (аз ҷумла хароҷоти фарқияти манфии қурби асъор, ҷаримаҳо ва ғоизҳои қарз, ки ҳангоми сохтмон ва насб ба арзиши воситаҳои асосӣ мансуб доништа мешаванд), инчунин хароҷоти дигаре, ки мутобиқи боби 36 Дастурамал хусусияти асосӣ (капиталӣ) доранд ва хароҷоте, ки мутобиқи мутобиқи боби 14 Дастурамал, инчунин муқаррароти бобҳои 12-19 Дастурамал бояд тарҳ нашаванд;

- даромади аз фурӯш, супоридан ё хориҷкунии дороиҳои дар ғайрияти соҳибкорӣ истифодашавандаи андозсупоранда, ки мутобиқи боби 35 Дастурамал муайян карда шудааст;

- фарқияти қурби асъор, ки андозсупоранда дар давраи ҳисоботи мутобиқи боби 34 Дастурамал гирифтааст.

36. Тарҳи хароҷот дар ҳолати мавҷуд будани ҳуҷҷатҳои ба таври дахлдор ба расмият даровардашуда, ки хароҷоти воқеии вобаста ба гирифтани чунин даромадро тасдиқ менамоянд, иҷозат дода мешавад.

37. Ҳама гуна хароҷот бояд бо ҳуҷҷати дахлдор дар бораи хароҷот бо ифодаи пулӣ, ки дар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи баҳисобгирии муҳосибӣ ва ҳисоботи молиявӣ» пешбинӣ гардидааст, тасдиқ карда шавад. Ҳуҷҷати тасдиқкунандаи хароҷот, инчунин шартномаи ҳуқуқии маданӣ мебошад, ки хусусияти хароҷоти андозсупорандаро ифода мекунад ва мақсаднокии иқтисодии онро шарҳ медиҳад.

38. Дар ҳолате, ки агар ҳамон як хароҷот дар якҷанд моддаи хароҷот пешбинӣ шуда бошад, пас ҳангоми ҳисоби кардани даромади андозбандишаванда хароҷоти зикргардида танҳо як маротиба тарҳ карда мешаванд.

39. Ҷаримаҳо, ғоизҳо (пеня), ноустуворонаҳои таъиншуда ё эътирофшудаи вобаста ба гирифтани даромади умумӣ, ки бояд аз ҳисоби андозсупоранда пардохт шаванд (шудаанд), ба истиснои онҳое, ки бояд ба бучет ворид гарданд, тарҳ карда мешаванд.

40. Андоз аз арзиши иловашуда ва аксизҳо, ки барои мақсадҳои андоз аз арзиши иловашуда ва аксизҳо ба ҳисоб гирифтани он иҷозат дода намешавад, дар арзиши молҳо, иҷрои қорҳо, хизматрасонӣ ба эътибор гирифта мешавад.

13. ТАРҲКУНИҲОИ ШАХСИИ ШАХСОНИ ВОҚЕӢ

41. Аз даромади умумии шахси воқеӣ-резиденте, ки қорменти қироя мебошад, дар шакли музди меҳнат барои ҳар моҳи тақвимӣ дар ҳаҷми ду НБҲ тарҳи шахсӣ амалӣ карда мешавад.

42. Аз даромад дар шакли музди меҳнати гурӯҳҳои зерини шахсони воқеӣ-резидентон барои ҳар моҳи тақвимӣ ба андозаи 10 НБҲ тарҳи шахсӣ амалӣ карда мешавад:

- қаҳрамонҳои Иттиҳоди Шӯравӣ, қаҳрамонҳои меҳнати сотсиалистӣ, қаҳрамонҳои Тоҷикистон, иштирокдори Ҷанги бузурги ватанӣ ва шахсони ба онҳо баробаркардашуда, иштирокдори дигар амалиётҳои ҳарбӣ барои муҳофизати Иттифоқи Ҷумҳуриҳои Шӯравии Сотсиалистӣ, аз ҷумла хизматчиёни ҳарбие, ки дар қисмҳои ҳарбӣ, ситодҳо ва муассисаҳои ба

хайати артиши амалкунанда шомилбуда хизмат кардаанд, собик партизанҳо, чанговарони интернатионалист, инчунин, маъюбони гурӯҳи II;

- шахрвандоне, ки дар натиҷаи садамаҳо дар объектҳои атомӣ бемор ва мубталои бемории шуоъ шудаанд, шахсони дар рафъи оқибатҳои чунин садамаҳо дар доираи минтақаи ҷудокунӣ иштирокдошта, шахсоне, ки дар давраи бартараф намудани оқибатҳои садамаҳо дар қорҳои баистифодабарӣ ё қорҳои дигар дар объектҳои атомӣ иштирок намудаанд.

43. Аз даромади шахси воқеӣ - қорманди қироя дар шакли музди меҳнат яке аз маблағҳои нисбатан калонтари тарҳи шахсӣ дар асоси ҳуҷҷатҳои тасдиқкунанда мутобиқи бандҳои 41 ва 42 Дастурамал иҷозат дода мешавад.

44. Дар ҳолате, ки агар шахси воқеӣ қамтар аз шонздаҳ рӯзи тақвими дар давоми моҳ қорманди қироя бошад, пас ҳангоми муайян намудани даромади андозбандишавандаи қорманд тарҳи шахсӣ мутобиқи бандҳои 41 ва 42 Дастурамал анҷом дода намешавад.

45. Тарҳи шахсӣ аз даромади андозбандишаванда мутобиқи бандҳои 41 ва 42 Дастурамал аз рӯи даромадҳои танҳо дар як ҷойи қори асосии қорманд гирифташуда роҳ дода мешавад. Дар ҳолате, ки шахси воқеӣ қорманди қироя ва соҳибқори инфиродӣ намебошад, тарҳи шахсии дар бандҳои 41 ва 42 Дастурамал муқарраргардида, танҳо дар як маҳалли пардохти даромад, ки дар асоси аризаи пешниҳодшудаи ӯ муайян карда мешавад, роҳ дода мешавад.

46. Ҳангоми ҳисоб кардани даромади андозбандишавандаи шахси воқеӣ аз даромади ӯ маблағи андози иҷтимоии барои суғурташудагон, ки мутобиқи муқаррароти қисми 2 моддаи 332 Кодекси андоз нигоҳ дошта шудааст, тарҳ карда мешавад.

47. Шахсе, ки даромади шахси воқеиро пардохт менамояд, барои дуруст амалӣ намудани тарҳи шахсӣ масъул мебошад. Дар ҳолати вайрон намудани талаботи муқаррарнамудаи ҳамин боб, маблағи андози бинобар нодуруст тарҳ қардан ба бучет вориднашударо ҳамин шахс ҷуброн менамояд.

48. Ба шахсони воқеӣ ҳангоми амалӣ намудани хароҷот дар шакли ғайринақдӣ, аз ҷумла тавассути суратҳисобҳои бонкӣ ва қортҳои пардохтии бонкӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба андозаи 10 дарсади маблағи умумии даромади гирифташуда, вале на зиёда аз 150 НБҶ дар як сол тарҳ намудани чунин хароҷот дар асоси ҳуҷҷатҳои тасдиқкунанда (расид, (чек) ё ҳуҷҷати дигари бонкӣ) бо тартиби тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода мешавад.

Эзоҳ: Мисоли 1. ҶДММ «А» дар моҳи январӣ соли 2022 ба қорманди қирояи худ Р.М., ки маъюби гурӯҳи II мебошад, ба андозаи 4800 сомонӣ даромад дар шакли музди меҳнат ҳисоб намудааст. Мутобиқи бандҳои 41 ва 42 Дастурамал шахси воқеӣ Р.М. ҳуқуқ ба тарҳи шахсӣ ба андозаи 2 НБҶ, инчунин ҳуқуқ ба тарҳи шахсӣ дар ҳаҷми 10 НБҶ дорад. Дар ин сурат бо дар назар доштани муқаррароти банди 42 Дастурамал, яке аз маблағҳои нисбатан калонтарини тарҳи шахсӣ аз музди меҳнати шахси воқеӣ Р. М. дар моҳи январӣ иҷозат дода мешавад. Яъне бо мақсади ҳисоб кардани андоз аз даромади шахси воқеӣ 640 сомонӣ (10 НБҶ) >128 сомонӣ (2 НБҶ), аз 4800 сомонӣ тарҳ қарда мешавад. Пас даромади андозбандишаванда бо дар

назар доштани андози иҷтимоӣ барои суғурташудагон дар ташкилотҳои ғайрибуҷетӣ 2 дарсад (96 сомонӣ), дар маҷмуъ 4064 (4800 – 640 - 96) сомонӣ мебошад.

Мисоли 2. Корхонаи воҳиди давлатии «Б» ба қорманди қироии худ, ки қойи қори асосиаш мебошад, 2000 сомонӣ музди меҳнат ҳисоб менамояд. Мутобиқ ба муқаррароти сарҳати дуҷоми қисми 2 моддаи 332 Кодекси андоз меъёри андози иҷтимоӣ барои суғурташудагон дар ташкилотҳои ғайрибуҷетӣ 2 дарсадро ташкил медиҳад. Нахуст андози иҷтимоии мазкур ба маблағи 40 сомонӣ (2000*2%) ҳисоб карда мешавад ва он тибқи талаботи банди 46 Дастурамал аз даромади умумӣ (2000 сомонӣ) тарҳ карда мешавад. Пас аз ҳосили тарҳи он 1960 (2000-40) сомонӣ маблағи тарҳи шахсӣ ду НБҲ (128 сомонӣ) кам карда шуда, 1832 (1960-128) андоз аз даромади шахсони воқеӣ бо тартиби дар Дастурамал муайяншуда ҳисоб карда мешавад.

Мисоли 3. Шаҳрванд М.М. дар Ҷамъияти саҳомии пӯшидаи «А» 19 январ ба вазифаи қоршинос ба қор қабул карда шуд. Барои давраи қоррии аз 20 то 31 январ ба М.М. ба андозаи 500 сомонӣ музди меҳнат ҳисоб карда шуд. Бинобар сабаби он, ки шахси мазкур дар моҳи январ дар Ҷамъияти мазкур қамтар аз 16 рӯзи тақвимӣ қор қардааст, ҳуқуқи тарҳи шахсиро ба андозаи 2 НБҲ ё 10 НБҲ надорад.

14. ХАРОҶОТЕ, КИ ТАРҲ ҚАРДА НАМЕШАВАД

49. Тарҳ нисбат ба хароҷоте, ки ба фаъолияти соҳибқорӣ алоқаманд нест, инчунин хароҷоти вобаста ба хариди мол (қор, хизматрасонӣ) аз соҳибқорони инфиродие, ки дар асоси патент фаъолият менамоянд, иҷозат дода намешавад. Тарҳ нисбат ба хароҷоти вобаста ба сохтмон, истифодабарӣ ва нигоҳдории объектҳо, инчунин хароҷоти дигаре, ки ба фаъолияти соҳибқорӣ (истеҳсолоти асосӣ) алоқаманд нест, амалӣ қарда намешавад.

50. Тарҳҳои пешбиниамудаи бобҳои 13-19 Дастурамал иҷозат дода намешаванд, агар онҳо қавобгӯии талаботи боби 12 Дастурамал набошанд.

51. Тарҳ нисбат ба хароҷоти зерин иҷозат дода намешавад:

1) хароҷоти намояндагӣ ва хароҷоти шабеҳи дигар (гузарондани қашнҳо, қойгирқунонии меҳмонон), ки аз 1 дарсади даромади умумии андозсупоранда дар давраи ҳисоботӣ зиёд мебошад;

2) хароҷоти рекламавӣ (маркетингӣ), ки аз 5 дарсади даромади умумии андозсупоранда дар давраи ҳисоботӣ зиёд мебошад;

3) новобаста ба талаботи зербандҳои 1) ва 2) ҳамин банд андозсупорандаи навтаъсис дар соли аввали фаъолият метавонад то 300 НБҲ хароҷоти намояндагӣ рекламавӣ ва хароҷоти шабеҳи дигар (гузаронидани қашнҳо, қойгирқунонии меҳмонон ва ғайра)-ро ба хароҷоти тарҳшаванда мансуб донад, агар ҳуҷҷатҳои асоснокқунанда дошта бошад.

52. Зербанди 1) банди 51 Дастурамал нисбат ба андозсупорандае, ки фаъолияти соҳибқориаш дорои хусусияти фароғатӣ мебошад, татбиқ намегардад, агар хароҷот дар доираи қунин фаъолият анҷом дода шавад.

53. Тарҳ нисбат ба ҳиссақудуқуниҳо ба фондҳои захиравӣ танҳо мувофиқи муқаррароти Кодекси андоз анҷом дода мешавад.

54. Тарҳ нисбат ба арзиши молу мулки ройгон (хайрия) додашуда, кор ва хизматрасонии ройгон (эҳсонкорона), ба истисноии ҳолати пешбиниамудаи боби 15 Дастурамал ва сархати сеюми зербанди 2) банди 105 Дастурамал анҷом дода намешавад.

55. Тарҳ нисбат ба хароҷоти марбут ба нақлиёти автомобилии сабуқрав, ки дар ҳама давра дар чараёни давраи андоз дар ихтиёри кормандон ё шахмдорон (иштирокдори андозсупоранда) барои истифодаи шахсӣ қарор дошт, аз ҷумла истифодаи онҳо барои кашондани кормандон ба ҷойи кор ва баръакс, ба истисноии ҳолате, ки корманд вобаста ба арзиши даромад мутобиқи зербанди 7) банди 23 Дастурамал бо андоз аз даромад андозбандӣ кард шудааст, анҷом дода намешавад.

56. Тарҳ инчунин нисбат ба хароҷоти зерин иҷозат дода намешавад:

1) сахм ба сармоияи оинномавӣ (шарикӣ), аъзоҳаққи сахмӣ, пардохтҳо барои аз меъёр зиёд ба ҳаво партофтани моддаҳои ифлоскунанда, аъзоҳаққиҳои ихтиёрӣ ба ташкилотҳои ҷамъиятӣ;

2) сармоиягузорӣ ба сармоияи оинномавии андозсупорандаи дигар;

3) хароҷоти кумаки молиявие (субсидияҳои), ки муассисаҳои давлатӣ аз ҳисоби маблағҳои бучетӣ барои нигоҳдории фаъолияти худ гирифтаанд;

4) маблағи аз ҷониби андозсупоранда – эмитент аз барориши шахсият гирифташуда;

5) маблағҳои аз ҷониби андозсупоранда тибқи шартномаҳои комиссияӣ, фармоишӣ ва шартномаҳои шабеҳи дигар пардохтшаванда, ки ба манфиати комитент, принсипал пардохта мешаванд, ба истисноии пардохтҳо ва хароҷот барои пӯшонидани маблағҳои подошпулии комиссияӣ;

6) пардохт (пӯшонидан)-и маблағи асосии қарз;

7) талафёбии мол зиёда аз меъёрҳои муқаррарнамудаи мақомоти ваколатдор, ки тибқи қонунгузориҳои марбута муайян шудааст;

8) пардохти арзиши хизматрасонии коммуналӣ, ки барои истифода ба корхонаҳои хӯроки умум ройгон пешниҳод шудааст;

9) хароҷоте, ки барои шахси воқеӣ тибқи бобҳои 8 ва 9 Дастурамал манфиат ҳисобида шуда, бо андоз аз даромад андозбандӣ намешавад;

10) пардохти зиёда аз меъёри барои истифодаи нақлиёти шахсӣ аз ҷониби корманд барои мақсадҳои хизматӣ муқарраршуда, ба он андозае, ки барзиёдӣ ба даромади корманд дохил карда нашуда бошад;

11) зарар аз дуздӣ ва камомад, агар шахсони гунаҳкор маълум набошанд;

12) маблағҳои зерин:

- андоз аз даромаде, ки мутобиқи Кодекси андоз ситонида шудааст ва ҳама гуна андозҳо аз даромаде, ки дар давлати хориҷӣ пардохт шудааст ё пардохт мешавад;

- чаримаҳо ё фоизҳои (пеня), ки ба бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё ба бучети давлати хориҷӣ пардохт мешаванд;

- андоз аз арзиши иловашуда ва аксиз, ки барои баҳисобгирӣ иҷозат дода шудааст;

- андозҳои, ки дар натиҷаи санҷишҳои андозӣ ошкор карда шудаанд;

13) харочоти марбут ба амалиётҳо оид ба таҳвили моле (ичрои кор ва хизматрасонӣ), ки воқеан анҷом дода нашудаанд ва бо қарори суд муайян шудаанд.

15. ТАРҲ БАРОИ ПАРДОХТҲОИ ЭҲСОНКОРӢ

57. Ба андозсупоранда тарҳи пардохтҳо ба ташкилотҳои эҳсонкорӣ ва барои иҷрои фаъолияти эҳсонкорӣ дар давраи ҳисоботӣ анҷомдодашуда иҷозат дода мешавад. Маблағи чунин пардохтҳо наметавонад аз 10 дарсади даромади андозбандишавандаи андозсупоранда дар давраи ҳисоботӣ зиёд бошад.

58. Ҳангоми анҷом додани пардохти эҳсонкорӣ дар шакли молу мулк маблағи воқеии пардохти эҳсонкорӣ, хурдтарини яке аз ин ду бузургӣ – арзиши бозории молу мулк дар лаҳзаи супоридан ё арзиши аслии он ҳисобида мешавад.

59. Ба андозсупоранда тарҳкунӣ барои пардохтҳо ё кумакҳои дигар барои пешгирии оқибатҳо ё расондани кумак дар робита бо офатҳои техногенӣ ё табиӣ ё эпидемия иҷозат дода мешавад.

Эзоҳ: Мисол. ЧСК «А» дар соли ҳисоботӣ ба маблағи 20,0 млн сомонӣ бинои муассисаи таълимиро сохта, онро ба мақомоти давлатӣ ройгон месупорад, яъне фаъолияти эҳсонкорӣ менамояд. Дар ин давра даромади умумии ЧСК «А» аз фаъолияти соҳибкорӣ 350,0 млн сомонӣ, тарҳҳои бо мақсади ҳисоб намудани андоз аз даромад 180,0 млн сомонӣ ва даромади андозбандишаванда 170,0 млн сомонино ташкил медиҳад. Бо дар назар доштани талаботи банди 59 Дастурамал ЧСК «А» илова ба тарҳи пешбинишуда Чамбият ҳуқуқ дорад, ки аз даромади андозбандишавандаи худ (170,0 млн сомонӣ) 10% харочоти эҳсонкории худро тарҳ намояд. Яъне бо мақсади андоз аз даромад аз 170,0 млн сомонӣ даромади андозбандишаванда маблағи барои сохтмони бинои муассисаи таълимӣ харочотнамудаи худ 20,0 млн сомонино тарҳ накарда, ҳуқуқ дорад, ки танҳо 10% он - 17,0 млн (170000000*10%) сомонино аз даромади андозбандишаванда тарҳ намояд ва баъд аз тарҳи мазкур манбаи андоз аз даромади Чамбият 153,0 млн (170,0-17,0) сомонино ташкил медиҳад.

16. МАҲДУДИЯТИ ТАРҲҲО НИСБАТИ ФОИЗҲО

60. Агар дар банди 61 Дастурамал тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад, ба андозсупоранда тарҳ кардани фоизҳои воқеан пардохтшуда барои ҳар қарз дар давраи ҳисоботӣ иҷозат дода мешавад, аммо ба андозаи на бештар аз маблағи секаратаи фоизҳои бо истифодаи меъёри бозтамвили Бонки миллии Тоҷикистон ҳисобшуда (ҳисобшаванда), ки дар давраи андоз амал мекунад. Ҳамин муқаррарот нисбат ба фоизҳои супоридашаванда тибқи шартномаҳои иҷорай молиявӣ (лизинг) низ татбиқ мегардад.

61. Фоизҳои қарзхое, ки дар робита ба харид ва (ё) сохтани воситаҳои асосии истехлоқшаванда пардохт мешаванд ё бо хароҷоте марбут мебошанд, ки ба тағйирёбии арзиши то ба истифода додани онҳо таъсир мерасонанд, аз даромади умумии солона тарҳ карда намешаванд, вале арзиши чунин воситаҳои асосиро зиёд менамоянд.

62. Маҳдудиятҳои нисбат ба тарҳи фоизҳои дар боби мазкур зикршуда, то истифодаи боби 46 Дастурамал татбиқ карда мешаванд.

Эзоҳ: Мисол. Дар моҳи январи соли 2022 ҚДММ «Н» ба муҳлати як сол ба маблағи 100 000 сомонӣ бо меъёри солонаи 22 дарсад қарз гирифтааст. Бо тамом шудани муҳлати қарз андозсупоранда маблағи асосии қарз (100000 сомонӣ) ва фоизҳои онро барои як сол ба маблағи 22 000 сомонӣ воқеан пардохт намудааст. Меъёри бозтамвили Бонки миллии Тоҷикистон дар соли 2022 ба 14 дарсад (шартан) баробар аст. Яъне бо дар назар доштани муқаррароти банди 60 Дастурамал маблағи секаратаи фоизҳои бо истифодаи меъёри бозтамвили Бонки миллии Тоҷикистон ҳисобшуда аз меъёри фоизии қарзи гирифтаи Чамбият бештар мебошад ($(14\% \cdot 3) \cdot 100000 = 42000 > 100000 \cdot 22\% = 22000$), ки дар чунин сурат ба Чамбият иҷозат дода мешавад, ки ҳамаи маблағи пардохти фоизи қарзии худро аз даромади умумии худ бо мақсади андоз аз даромад тарҳ намояд.

17. ТАРҲҲО НИСБАТ БА ҚАРЗҲОИ БЕЪЪТИМОД

63. Андозсупорандагон нисбат ба қарзҳои беъътимод вобаста ба таҳвили мол (ичрои қор ва хизматрасонӣ) ба тарҳ ҳуқуқдоранд, агар даромади марбут ба онҳо қаблан ба даромади умумие, ки аз фаъолияти соҳибқорӣ гирифта шудааст, дохил карда шуда бошад.

64. Тарҳ нисбат ба қарзи беъътимод дар лаҳзаи аз эътибор соқит намудани қарз ҳамчун арзишнадошта дар дафтарҳои муҳосибавии андозсупоранда ба шарте, ки соқиткунӣ ба стандартҳои байналмилалии баҳисобгирии молиявӣ мутобиқ мебошад, иҷозат дода мешавад.

65. Муқаррароти боби мазкур нисбат ба ташкилотҳои молиявии қарзие, ки нисбат ба онҳо муқаррароти банди 99 боби 26 Дастурамал амалӣ карда мешавад, татбиқ карда намешавад.

Эзоҳ: Мутобиқ ба муқаррароти банди 17) моддаи 2 Кодекси андоз - қарзи беъътимод маблағест, ки бояд ба андозсупоранда пардохт шавад, вале бо сабаби ғайриқобили пардохт будан ё барҳам дода шудани қарздор, андозсупоранда онро пурра гирифта наметавонад ё имконияти гирифтани он аз шахси қарздор ё шахси сеюм аз эҳтимол дур аст ва он дар ҳисоби муҳосибии андозсупоранда мувофиқи стандартҳои байналмилалии ҳисоботи молиявӣ ҳамчун аз ҳисоб баровардашуда инъикос ёфтааст. Дар ҳар ҳолат қарзи беъътимод қарзе мебошад, ки дар ҳисобҳои молиявии андозсупоранда беъътимод ҳисобида мешавад ва барои ба суратҳисоби пардохтии бонкӣ ё хазинавии он дар давоми се сол, аз лаҳзае, ки чунин пардохт бояд анҷом дода мешуд, ягон пардохт сурат нагирифтааст ва ё новобаста ба дигар ҳолатҳо, андозсупоранда барҳам дода шудааст.

Мисол. ҚДММ «А» дар моҳи март соли 2019 ба Чамбияти саҳомии пӯшида (минбаъд – ҚСП)-и «Б» ба маблағи 900 000 сомонӣ мол таҳвил менамояд ва вобаста ба таҳвили ин мол санадҳои қабул ва ҳуҷҷатҳои дигари тасдиқкунандаи таҳвили мол мавҷуд мебошад. Вале бо сабаби ғайриқобили пардохт будани харидор, дар давоми се сол аз лаҳзаи дар шартнома қайд шудани вақти пардохти арзиши мол аз ҷониби ҚСП «Б» тавассути суратҳисоби бонкӣ ягон пардохт сурат нагирифтааст. ҚДММ «А» арзиши таҳвили моли мазкурро қаблан дар соли 2019 ба даромади умумии худ дохил кардааст, дар ҳисобҳои молиявии худ онро қарзи беъътимод ҳисобида,

вобаста ба масъалаи мазкур ба суд низ мурочиат намудааст. Дар ин ҳолат, пас аз сипарӣ шудани се сол аз лаҳзаи муайяншуда пардохт нашудани арзиши хариди мол, ҚДММ «А» ҳуқуқ дорад онро қарзи беъэтимод эътироф карда, ҳангоми ҳисобкунии андоз аз даромади соли 2022 ин маблағро аз даромади умумӣ тарҳ намояд.

18. ТАРҲҲО НИСБАТ БА ХАРОҶОТ БАРОИ ТАҲҚИҚОТИ ИЛМӢ, КОРҲОИ ЛОИҲАКАШӢ ВА ТАҶРИБАВИЮ КОНСТРУКТОРӢ

66. Ба андозсупоранда тарҳ кардани хароҷот барои таҳқиқоти илмӣ, корҳои лоиҳакашӣ ва таҷрибавию конструктории вобаста ба гирифтани даромади умумӣ, ба истиснои хароҷот барои харидани воситаҳои асосӣ, вассосии онҳо ва хароҷоти дигари хусусияти асосидошта, иҷозат дода мешавад. Асос барои тарҳи чунин хароҷот супоришҳои техникӣ, ҳуҷҷатҳои лоиҳавию сметаӣ, санади корҳои иҷрошуда ва санадҳои қабули давраҳои иҷрошудаи чунин корҳо мебошанд.

67. Муқаррароти банди 66 Дастурамал нисбат ба хароҷот барои таҳқиқоти илмӣ, кори лоиҳакашӣ ва (ё) таҷрибавию конструкторӣ дар ташкилотҳое, ки ин намудҳои фаъолиятро ба сифати иҷроӣ (паймонкор ё паймонкори фаръӣ) анҷом медиҳанд, татбиқ намешаванд. Ҳароҷоти зикршуда ҳамчун хароҷот барои амалӣ намудани фаъолияти ин ташкилотҳо, ки барои гирифтани даромад равона шудааст, ҳисобида мешаванд.

68. Дар ин боби Дастурамал таҳти мафҳуми таҳқиқоти илмӣ ҳама гуна фаъолияти таҷрибавӣ доништа мешавад, ки натиҷаи онро пешакӣ дар асоси дониш, иттилоот ё таҷрибаи мавҷуда маълум ё муайян кардан имконнопазир аст, вале онҳоро танҳо бо роҳи гузарондани чараҳои муназзами таҳқиқот дар асоси принципҳои илмҳои муқарраршуда муайян кардан мумкин аст. Таҳқиқоти илмӣ ҷустуҷӯи захираҳои табииро дар бар намегирад. Хароҷот барои таҳқиқоти илмӣ ҳама гуна саҳми гузоштаи андозсупорандаро ба муассисаи илмию-таҳқиқотӣ, ки он барои гузарондани таҳқиқоти илмӣ бо мақсади рушди тиҷоратии андозсупоранда истифода бурда мешавад, дар бар мегирад.

19. БА ДАВРАИ ДИГАР ГУЗАРОНИДАНИ ЗАРАР, ЗАРАР ҲАНГОМИ ФУРӢШ Ё СУПОРИДАНИ МОЛУ МУЛК

69. Барзиёдии тарҳҳо ба андозсупоранда иҷозатдодашуда аз даромади умумӣ (зарар аз фаъолияти соҳибкорӣ) дар давраи ҳисоботӣ ба давраи минбаъда бо давомнокии то 3 солро фарогиранда гузаронда шуда, аз даромади то андозбандии давраи оянда пӯшонида мешавад.

70. Зараре, ки аз фурӯш, супоридан ё бегонакунии молу мулк (ба истиснои молу мулке, ки барои фаъолияти соҳибкорӣ истифода мешавад ё молу мулке, ки даромад аз фурӯш, супоридан ё бегонакунии он аз андоз озод карда шудааст) расонда мешавад, аз ҳисоби даромад аз фурӯш, супоридан ё бегонакунии чунин молу мулки дигар ҷуброн карда мешавад.

71. Агар ҷуброни зарари дар банди 70 Дастурамал пешбинишуда дар ҳамон сол имконнопазир бошад, он ба давраи минбаъдаи то 3 солро

дарбаргиранда гузаронда мешавад ва аз ҳисоби даромади аз фурӯш, супоридан ё бегонакунии дигари чунин молу мулк гирифташуда чуброн карда мешавад. Зарарҳои дар банди 70 Дастурамамал пешбинигардида аз даромади умумӣ тарҳ карда намешавад.

Эзоҳ: Мисол. Даромади умумии ҚДММ «А» бо натиҷаи фаъолияти хизматрасонӣ дар соли 2022 маблағи 7,5 млн сомонӣ ва тарҳи иҷозатдодашуда 8,5 млн сомони ро ташкил дода, зарар аз фаъолияти соҳибкории Қамъият 1,0 млн сомонӣ мебошад. Инчунин дар ҳамин давра аз фурӯши молу мулке, ки барои фаъолияти соҳибкорӣ истифода намешавад ва он аз андоз озод карда нашудааст, ба маблағи 500,0 ҳазор сомонӣ зарар гирифтааст. Бо натиҷаи соли 2023 ҚДММ «А» аз натиҷаи фаъолияти хизматрасонӣ даромади то андозбандӣ гирифтааш 3,0 млн сомони ро ташкил медиҳад. Дар чунин ҳолат Қамъияти мазкур ҳуқуқ дорад тибқи талаботи банди 69 Дастурамамал аз 3,0 млн сомонӣ даромади то андозбандӣ 1,0 млн сомонии зарари соли 2022-ро тарҳ намояд, аммо мутобиқ ба муқаррароти банди 70 Дастурамамал Қамъият ҳуқуқи тарҳ намудани зарар аз фурӯши молу мулки дар фаъолияти соҳибкорӣ истифода нагардидаро ба маблағи 500,0 ҳазор сомонӣ надорад. Зарар аз фурӯши чунин молу мулк фақат аз ҳисоби даромад аз фурӯш, супоридан ё бегонакунии чунин молу мулки дигар чуброн карда мешавад. Бинобар ин, ба Қамъият аз 2,0 млн (3,0-1,0) сомонӣ бо меъёри 18% ($2000000 \cdot 18\%$) андоз аз даромади шахсони ҳуқуқиро ҳисоб намуда, ба бучети давлатӣ пардохт менамояд.

20. ТАРҲҲО АЗ РҶЙИ ВОСИТАҲОИ АСОСӢ ВА ДОРОИҲОИ ҒАЙРИМОДДӢ

72. Таҳти дороиҳои истехлокшаванда барои мақсадҳои боби мазкур воситаҳои асосӣ ва дороиҳои ғайримоддӣ дар фаъолияти соҳибкорӣ истифодашаванда доништа мешаванд.

Эзоҳ: мутобиқи банди 5) моддаи 2 Кодекси андоз ба воситаҳои асосӣ - дороиҳои, ки дар як вақт ба шартҳои зерин ҷавобгӯӣ мебошанд, дохил мегарданд:

- 1) муҳлати хизмати онҳо зиёда аз як сол мебошад;
- 2) хангоми истехсоли мол (ичрои кор, хизматрасонӣ) ё барои эҳтиёҷоти идоравӣ ба сифати воситаҳо (олот)-и меҳнат истифода мешаванд;
- 3) арзиши ҳар воҳиди чунин дороиҳо ба ҳадди муқаррарнамудаи қонунгузорӣ оид ба баҳисобгирии муҳосибӣ мутобиқ мебошад;
- 4) истехлокшаванда мебошанд.

73. Андозсупоранда ҳуқуқ дорад, ки дар давраи ҳисоботӣ аз даромади андозбандишаванда мутобиқи меъёрҳои дар боби мазкур муқарраршуда ҳиссаи истехлоки воситаҳои асосӣ ва дороиҳои ғайримоддиро тарҳ намояд.

74. Ҳиссачудокунии истехлокӣ ба воситаҳои асосӣ ва дороиҳои ғайримоддӣ, ки дар фаъолияти соҳибкорӣ истифода намегарданд, иҷозат дода намешавад.

75. Тарҳи ҳиссачудокунии истехлокӣ нисбат ба дороиҳои зерин иҷозат дода намешавад:

- замин, чорво, асарҳои санъат, захираҳои молию моддӣ, аз ҷумла объектҳои сохтмони нотаҷом ва таҷҳизоти васлашуда, инчунин молу мулк, ки арзиши он ҳангоми муайян намудани манбаи андозбандишавандаи соли ҳисоботӣ пурра тарҳ карда мешавад;

- роҳҳои автомобилгард, роҳравҳо, гулгашту хиёбонҳои истифодаи умум, иншооти ободонӣ, ки дар ихтиёрдорӣ (нигоҳдорӣ)-и ҳокимияти давлатӣ қарор доранд;

- воситаҳои асосие, ки ройгон гирифта шудаанд;

- воситаҳои асосие, ки арзиши онҳо аллақай пурра тарҳ карда шудааст;

- воситаҳои асосии ташкилотҳои ғайритиҷоратӣ, ташкилотҳои давлатӣ ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, аз ҷумла воситаҳои асосие, ки онҳо барои гирифтани даромад истифода мебаранд.

76. Воситаҳои асосии истехлокшаванда, ба истиснои дорҳои ғайримоддӣ, ба гурӯҳҳои дорҳои меъёрҳои зерини истехлок тақсим мешаванд:

Гурӯҳ	Номгӯи воситаҳои асосӣ	Меъёри истехлок аз рӯи усули хаттӣ (бо фоиз)
1.	Асбобу анҷом ва лавозимоти махсус, дастгоҳҳо ва воситаҳои маҳаллии коркарди маълумот, таҷҳизоти электронӣ ва серверҳо	12,5
2.	Автомобилҳои боркаш, автобусҳо, техникаи автотрактории роҳсозӣ, автомобилҳои махсус ва ядакҳо; мошинаҳо ва таҷҳизот барои тамоми соҳаҳои саноат, истехсолоти рехтагарӣ, таҷҳизоти оҳангарӣю прессҳо, таҷҳизоти сохтмон, мошинаҳо ва таҷҳизоти кишоварзӣ; воситаҳои нақлиёти роҳи оҳан, баҳрӣ, дарёӣ ва ҳавоӣ, контейнерҳо	9
3.	Автомобилҳои сабукрав; мебели идора, компютерҳо, таҷҳизоти пайваста ва қисмҳои он	10
4.	Мошинаҳо ва таҷҳизоти қуввадиҳанда, таҷҳизоти техникӣ, таҷҳизоти турбинавӣ, муҳаррикҳои барқӣ ва генераторҳои дизелӣ, таҷҳизот барои интиқоли барқ, таҷҳизоти электронӣ ва воситаҳои алоқа, хатҳои қубур	8
5.	Биноҳо, иншоот ва конструксияҳо	7
6.	Дорҳои истехлокшавандае, ки ба гурӯҳҳои дигар мансуб нестанд	4

77. Андозсупоранда бояд андозаи тарҳи ҳиссаҷудокунии истехлокиро, ки мутобиқи банди 72 Дастурамал барои ҳамаи гурӯҳҳои дорҳои дар асоси дорҳои алоҳида иҷозат дода шудааст, бо усули хаттии ҳиссаҷудокунии истехлокӣ муайян намояд.

78. Ҳиссаҷудокуниҳои истеҳлоқӣ барои ҳар як воситаи асосии гурӯҳи 5 дар алоҳидагӣ барои тамоми давраи истифодабарӣ анҷом дода мешаванд.

79. Ҳиссаҷудокунии истеҳлоқии воситаҳои асосӣ ва дороиҳои ғайримоддии дар давоми соли тақвимӣ воридшуда (хориҷшуда) аз моҳи тақвимии пас аз истифодаи воқеӣ (аз истифода баровардани воқеӣ)-и онҳо анҷом дода (қатъ карда) мешавад, аммо дар мавриди бино на пештар аз он, ки мақомоти танзимкунанда шаҳодатномаи ба итмом расондани сохтмони онро медиҳад.

80. Арзиши воситаҳои асосӣ, ки дар асоси шартномаи иҷораи молиявӣ (лизинг) гирифта шудаанд, дар тавозуни арзиши гурӯҳи дахлдори иҷорагирон дохил карда шуда, ҳиссаҷудокунии истеҳлоқӣ вобаста ба меъёрҳои барои гурӯҳҳои дахлдор муайяншуда ҳисоб карда мешавад.

81. Маблағи асосие, ки барои воситаҳои асосии ба иҷораи молиявӣ (лизинг) додашуда ба иҷорадеҳ пардохт шудааст, агар воситаҳои асосӣ ба тавозунии молиявии гурӯҳ то интиқоли онҳо ба иҷораи молиявӣ (лизинг) дохил карда шуда бошанд, ҳамчун маблағе доништа мешавад, ки хангоми фуруши чунин воситаҳои асосӣ гирифта мешавад. Барои иҷорагир маблағи асосие, ки он ба иҷорадеҳ мепардозад, ҳамчун нархи хариди воситаҳои асосӣ баррасӣ мегардад.

82. Андозсупоранда ҳуқуқ дорад илова ба тарҳи ҳиссаҷудокунии истеҳлоқӣ, ки мутобиқи банди 72 Дастурамал барои дороиҳои алоҳида иҷозат дода шудааст, инчунин тарҳи сармоягузорию истифода намояд.

21. ТАРҲИ ҲИССАҶУДОКУНИҲОИ ИСТЕҲЛОҚӢ БО УСУЛИ ХАТӢ

83. Боби мазкури Дастурамал дар ҳолатҳое амалӣ карда мешавад, ки андозсупоранда барои мақсадҳои банди 72 Дастурамал ҳиссаҷудокунии истеҳлоқиро барои воситаҳои асосии истеҳлоқшавандаи дороиҳои алоҳида дар асоси усули хатӣ ҳисоб кунад.

84. Андозсупоранда тарҳи истеҳлоқиро, ки барои давраи ҳисоботӣ барои воситаҳои асосии истеҳлоқшаванда иҷозат дода шудааст, бо истифода аз усули хатӣ ҳисоб карда, меъёри истеҳлоқро, ки нисбат ба воситаи асосӣ дар мавриди арзиши он (бе дар назар доштани зиёдшавии арзиши дороиҳо дар натиҷаи азнавнархгузорӣ) амалӣ карда мешавад, тавре дар банди 76 Дастурамал зикр гардидааст, истифода менамояд.

85. Агар андозсупоранда воситаҳои асосии тибқи ҳамин боби Дастурамал истеҳлоқшавандаро қисман барои ба даст овардани даромади андозбандишаванда ва қисман барои мақсадҳои дигар истифода барад, тарҳи ҳиссаҷудокунии истеҳлоқӣ мутобиқи банди 76 Дастурамал танҳо нисбат ба ҳиссаи мутаносиб ба даромади андозбандишавандаи давраи ҳисоботӣ иҷозат дода мешавад.

86. Агар андозсупоранда воситаҳои асосии мутобиқи ҳамин боби Дастурамал истеҳлоқшавандаро, ки нисбат ба онҳо амали боби Дастурамал татбиқ мегардад, дар давоми тамоми давраи ҳисоботӣ барои ба даст овардани даромади андозбандишаванда истифода набарад,

ҳиссаҷудокуниҳои истеҳлоқӣ дар ин давра мутобиқи формулаи зерин ҳисоб карда мешаванд: $A \times B/C$, дар ин ҷо:

- А - тарҳкунии истеҳлоқӣ, ки мутобиқи банди 84 ҳамин боб бо дар назар доштани банди 86 ҳисоб карда мешавад;

- В - миқдори рӯзҳо дар давраи ҳисоботӣ, ки дар давоми он андозсупоранда воситаҳои асосии истеҳлоқшавандаро барои ба даст овардани даромади андозбандишаванда истифода бурдааст;

- С - миқдори рӯзҳои давраи ҳисоботӣ мебошад.

Эзоҳ: Мисол. ҚДММ «Н» дар фаъолияти соҳибкории худ воситаи асосии гурӯҳи якумро, ки арзиши тавозунии он 785400 сомонӣ мебошад, барои ба даст овардани даромади андозбандишаванда ҳамагӣ дар давоми 153 рӯз истифода намудааст. Меъёри истеҳлоқ аз рӯйи усули хаттӣ 12,5 дарсад ва маблағи истеҳлоқ барои 366 рӯз (соли молиявӣ) 98175 ($785400 \times 12,5\%$) сомонино ташкил медиҳад. Пас маблағи тарҳкунии истеҳлоқӣ барои даврае, ки воситаи асосии гурӯҳи якум барои ба даст овардани даромади андозбандишаванда истифода намудааст, бо тартиби зерин ҳисоб карда мешавад. $A=98175 \times 153/366=98175 \times 0,418=41040$ сомонӣ.

Ҳамин тариқ, ҚДММ «Н» аз 153 рӯзи истифода намудани воситаи асосии гурӯҳи якум, ҳуқуқи тарҳ намудани истеҳлоқро ба маблағи 41040 сомонӣ дорад. Усули хаттии ҳиссаҷудокунии истеҳлоқии воситаҳои асосӣ аз рӯйи арзиши тавозунии воситаҳои асосӣ дар қисмҳои мутаносиби баробар дар тамоми давраи истифодаи он ҳисоб карда мешавад, то ба сифр баробар шудани арзиши бақиявӣ.

22. ТАРТИБИ ҲИСОБКУНИИ ҲИССАҶУДОКУНИИ ИСТЕҲЛОҚӢ БО УСУЛИ ХАТТӢ

87. Ҳиссаҷудокуниҳои истеҳлоқии воситаҳои асосӣ бо усули хаттӣ аз рӯйи арзиши тавозунии воситаҳои асосӣ бо қисмҳои мутаносибан баробар дар тамоми давраи истифодаи онҳо ҳисоб карда мешаванд.

88. Ҳангоми гузариш аз усули арзиши бақияи тавозунӣ ба усули хаттӣ ҳисобкунии ҳиссаҷудокунии истеҳлоқӣ аз рӯйи арзиши тавозунии воситаҳои асосӣ анҷом дода мешавад.

Эзоҳ: Андозсупорандагон уҳдадор мебошанд, ки аз 1 январи соли 2022 истеҳлоқро аз арзиши тавозунӣ ҳисоб кунанд, агар арзиши бақиявӣ ба сифр баробар нашуда бошад.

Мисол. ҚДММ «Н» мутобиқи ҳисоботи муҳосибӣ дорои воситаҳои асосии зерин, бо нишон додани гурӯҳи воситаҳои асосӣ, арзиши тавозунӣ, меъёри истеҳлоқ, маблағи истеҳлоқ ва арзиши бақиявӣ мебошад:

Гурӯҳ	Арзиши тавозунӣ	Меъёри истеҳлоқ (%)	Маблағи истеҳлоқ (бо сомонӣ)	Арзиши бақиявӣ
1.	568500	12,5	71062,5	426375
2.	785400	9	70686	549780
3.	658900	10	65890	395340
4.	75420	8	6033,6	70894,8
5.	985400	7	68978	571532

6.	56400	4	2256	47376
Хамагӣ	3130020		284906,1	2061297,8

Аз ҷадвал дида мешавад, ки дар сутуни дуҷум арзиши тавозунии воситаҳои асосӣ барои ҳар гурӯҳ алоҳида нишон дода шудааст, ки дар маҷмуъ 3130020 сомони ро ташкил медиҳад. Ҳангоми истифода намудани усули хаттии ҳиссаҷудокунии истеҳлокии воситаҳои асосӣ истеҳлок аз рӯи арзиши тавозунии воситаҳои асосӣ ҳисоб карда мешавад. То 1 январи соли 2022 истеҳлок бо усули арзиши бақияи тавозунии воситаҳои асосӣ, яъне истеҳлок аз маблағҳои дар сутуни 5 ҷадвал нишон додашуда ҳисоб карда мешуд. Андозсупорандагон уҳдадор мебошанд, ки аз 1 январи соли 2022 истеҳлокро аз арзиши тавозунӣ, ки дар сутуни 2 ҷадвал нишон дода шудааст, ҳисоб кунанд, агар арзиши бақиявии он ба сифр баробар нашуда бошад.

23. ТАРҲИ САРМОЯГУЗОРӢ

89. Андозсупорандае, ки воситаҳои асосии дар банди 90 Дастурамал зикргардидаро дар давраи ҳисоботӣ ба истифода медиҳад, ҳуқуқ дорад барои ин давра бо тартиби муқаррарнамудаи банди мазкур тарҳи иловагиро анҷом диҳад.

90. Тарҳи сармоягузорӣ аз рӯи меъёрҳои зерин амалӣ карда мешавад:

1) 10 дарсад аз арзиши:

- таҷҳизоти технологияи нав – таҷҳизот, дастгоҳҳо, қисмҳо ва механизмҳо, ки андозсупоранда дар раванди истеҳсоли молҳо (кор ва хизматрасонӣ) истифода мебарад, ки аз рӯзи барориши онҳо на зиёда аз се сол гузаштааст;

- азнавтаҷҳизонӣ (муосиркунӣ) – корҳои вобаста ба тағйир додани таъиноти технологӣ ё хизмати воситаҳои асосие, ки ба баланд бардоштани ҳосилнокӣ ё беҳтаркунии дигар хусусиятҳои сифатии онҳо равонагардидааст;

- азнавтаҷҳизонии техникӣ ва (ё) технологӣ – маҷмуи чорабиниҳо чиҳати баланд бардоштани нишондиҳандаҳои техникӣ – иқтисодии воситаҳои асосӣ ё қисмҳои алоҳида бо роҳи ҷорӣ намудани техника ва (ё) технологияи пешқадам, механизатсия ва автоматикунонии истеҳсолот, иваз намудани таҷҳизоти кухнашуда ва (ё) фарсудашуда ба таҷҳизоти нави маҳсулноктар, инчунин ташкил ва васеъ кардани истеҳсолоти амалкунанда;

- маблағи барои пешниҳоди таъминоти барномавии истеҳсоли ватанӣ дар доираи лоиҳаҳои сармоягузорӣ оид ба ташкили низоми иттилоотӣ;

2) 5 дарсад аз арзиши:

- азнавсозии биною иншоот, ки дар раванди истеҳсолот истифода мешавад;

- азнавкунии биною иншооти мавҷудаи дар истеҳсоли молҳо ва хизматрасонӣ истифодашаванда (зиёда аз 50 дарсад навкунии биною иншоот аз масоҳат), ки барои баланд бардоштани нишондиҳандаҳои техникӣ – иқтисодии воситаҳои асосӣ дар доираи лоиҳаи таҷдид ва азнавтаҷҳизонии иқтидори истеҳсоли равона гардидаанд;

- васеъ кардани истехсолот дар шакли сохтмонӣ нав – сохмони биною иншооти нав бо мақсади истифодаи онҳо дар раванди истехсоли мол ё хизматрасонӣ.

91. Ҳиссачудокуниҳои сармоягузорӣ дар давраи ҳисоботие амалӣ карда мешавад, ки дар он таҷҳизоти технологияи нав ба истифода дода шудааст ё азнавтаҷҳизонӣ (муосиркунӣ), азнавтаҷҳизонии техникӣ ва (ё) технологияи истехсолоти худӣ, васеъ кардани истехсолот дар шакли сохтмони нав, азнавсозии биною иншооте, ки дар раванди истехлот истифода мешаванд ва пешниҳоди таъминоти барномавии истехсоли ватанӣ дар доираи лоиҳаҳои сармоягузорӣ оид ба ташкили низоми иттилоотӣ сурат гирифтааст.

92. Ҳиссачудокуниҳои сармоягузорӣ нисбат ба сармоягузориҳое, ки тибқи талаботи боби мазкури Дастурамал баъди 31 декабри соли 2021 амалӣ шудаанд, иҷозат дода мешавад.

Эзоҳ: Мисол. ҚДММ «А» воситаҳои асосии гурӯҳи якум- таҷҳизотҳои технологияи навро бо арзиши 987600 сомонӣ аз 1 январи соли 2022 дар раванди истехсоли молҳо (кор ва хизматрасонӣ) мавриди истифода қарор медиҳад, аз рӯзи барориши таҷҳизоти технологияи нав се сол нагузаштааст. Дар ин ҳолат Қамъият ҳуқуқ дорад танҳо дар соли 2023 тибқи муқаррароти банди 90 Дастурамал тарҳи сармоягузориро дар ҳаҷми 10 дарсад ба маблағи 98760 сомонӣ аз даромади умуми тарҳ намояд. Тарҳи сармоягузорӣ илова ба ҳиссачудокунии истехлоки аз рӯйи арзиши тавозунии воситаҳои асосӣ анҷом дода мешавад. Дар маҷмӯъ маблағи тарҳҳо аз рӯйи тарҳи сармоягузорӣ 98760 сомонӣ ва ҳиссачудокунии истехлокии гурӯҳи якум 123450 (98760x12,5%) сомонӣ, ҳамагӣ 222210 (98760+123450) сомонӣ мешавад. Маврид ба қайд аст, ки Қамъият чунин тарҳкунии сармоягузориро фақат як маротиба дар соли мавриди истифодадиҳии таҷҳизоти технологияи нав (соли 2022) амалӣ карда метавонад, дар солҳои минбаъда ҳуқуқи тарҳи сармоягузориро нисбат ба ин таҷҳизоти дар соли 2022 ба истифода додашуда надорад.

24. ТАРҲИ АРЗИШИ ТАЪМИРИ ВОСИТАҲОИ АСОСИИ ИСТЕҲЛОКШАВАНДА

93. Тарҳи маблағ нисбат ба ҳар як гурӯҳ оид ба хароҷоти таъмири воситаи асосии шомили гурӯҳи мазкур дар ҳаҷми воқеии маблағҳои чунин таъмир, вале на бештар аз 10 дарсади тавозуни арзишии гурӯҳ дар охири соли тақвимӣ иҷозат дода мешавад.

94. Маблағи воқеии хароҷоти таъмир зиёда аз 10 дарсади тавозуни арзишии гурӯҳ ба афзоиши тавозуни арзишии ҳамин гурӯҳ дохил карда мешавад.

Эзоҳ: Мисол. ҚДММ «А» воситаҳои асосии ба гурӯҳи 1 шомилбударо ба маблағи 50 000 сомонӣ таъмир намуд. Арзиши тавозунии гурӯҳи 1 дар охири соли 2022 бе дар назар доштани маҳдудияти банди 93 Дастурамал ба 140000 сомонӣ баробар аст. Маблағи маҳдудияти арзиши таъмири воситаҳои асосии гурӯҳи 1 барои ба хароҷот бурдан 14000 (140000x10%) сомонӣ мебошад, пас маблағи хароҷоте, ки андозсупоранда барои таъмири воситаҳои асосӣ ҳангоми ҳисоб намудани даромади андозбандишаванда

ҳукуқи тарҳкуниро дорад 14000 сомонӣ мебошад. Фарқияти маблағи тарҳ карданашуда 36000 (50000-14000) сомонӣ ба арзиши тавозунии воситаҳои асосии гурӯҳи 1 зам карда мешавад. Дар ин ҳолат ба охири давраи ҳисоботи арзиши тавозунии воситаҳои асосии гурӯҳи 1 бо дар назар доштани маҳдудиятҳои бандҳои 93 ва 94 Дастурамал 176000 (140000+36000) сомонино ташкил медиҳад. Аз ин арзиши воситаҳои асосии гурӯҳи 1 маблағи ҳиссачудокунии истехлоқӣ бо меъёри 12,5 дарсад вобаста ба санаи афзоиши воситаҳои асосӣ ҳисоб карда мешавад.

25. ТАРҲИ ҲИССАЧУДОКУНИҲОИ ИСТЕҲЛОҚӢ АЗ РӮӢИ ДОРОИҲОИ ҒАЙРИМОДӢ

95. Ба арзиши дороиҳои ғайримоддӣ хароҷот барои объектҳои ғайримоддӣ (объектҳои моликияти ғайримоддӣ, ба монанди иҷозатнома, патент барои ихтироъ, тамғаи молӣ ва тамғаи хизматрасонӣ, ҳуқуқи муаллифӣ, шартнома оид ба истифодаи номи фирмавӣ, таъминоти барномавӣ ва объектҳои дигари моликияти зехнӣ), ки дорои муҳлати маҳдуди истифода мебошанд ва дар давоми на камтар аз дувоздаҳ моҳ истифода мегарданд, дохил мешаванд.

96. Андозсупоранда тарҳи истехлоқиро, ки муқаррароти боби 20 Дастурамал барои дороиҳои ғайримоддӣ иҷозат додааст, бо дар назар доштани он ки истехлоқ меъёрҳои зеринро ташкил медиҳад, ҳисоб менамояд:

- барои дороиҳои ғайримоддӣ, ки муҳлати истифодаи муфиди он зиёда аз 10 сол мебошад ё муайян намудани муҳлати истифодаи муфиди он имконнопазир аст - 10 дарсад;

- барои ҳама гуна дороиҳои ғайримоддӣ дигар - ҳисса бо роҳи тақсим намудани 100 дарсад ба миқдори солҳои муҳлати истифодаи муфиди дороиҳои ғайримоддӣ.

97. Муқаррароти боби мазкур нисбат ба дороиҳои ғайримоддӣ, ки дар боби 18 Дастурамал пешбинӣ шудаанд, татбиқ намегардад.

Эзоҳ: Мисоли 1. ЧДММ «А» 1 январи соли 2022 тамғаи молиии тарабхонаи миллии тоҷикиро ба арзиши 9,0 млн сомонӣ харидорӣ менамояд, ки муҳлати истифодаи он бештар аз 10 солро ташкил медиҳад. Бинобар ин, тибқи талаботи боби 25 Дастурамал тарҳи истехлоқии тамғаи молӣ ба тарзи зерин ҳисоб карда мешавад:

Р/Т	Сол	Арзиши тавозунии дороиҳои ғайримоддӣ (тамғаи молӣ)	Меъёри истехлоқ (%)	Маблағи истехлоқ (бо сомонӣ)
1	2022	9 000 000	10	900000
2	2023	9 000 000	10	900000
3	2024	9 000 000	10	900000
4	2025	9 000 000	10	900000
5	2026	9 000 000	10	900000
6	2027	9 000 000	10	900000
7	2028	9 000 000	10	900000
8	2029	9 000 000	10	900000

9	2030	9 000 000	10	900000
10	2031	9 000 000	10	900000
	Хамагӣ			9 000 000
11	2032	000		000

Агар дар давоми 10 сол арзиши тавозунии дороии ғайримоддӣ тағйир наёбад, бо дар назар доштани он ки арзиши тавозунии он дар давоми 10 сол ба сифр баробар мешавад, минбаъд нисбати ин дороии ғайримоддӣ истехлок ҳисоб карда намешавад.

Мисоли 2. ҚСҚ «А» иҷозатнома ро барои истифодаи барномаи иттилоотӣ ба муҳлати 2 сол (24 моҳ) ба маблағи 200,0 ҳазор сомонӣ харидорӣ менамояд. Тибқи талаботи сархати дуёми банди 96 Дастурамал тарҳи истехлокии иҷозатнома барои соли ҳисоботӣ 100 000 (200 000÷2) сомони ро ташкил медиҳад.

26. ХУСУСИЯТИ АНДОЗБАНДИИ ДАРОМАДИ БАХШҲОИ АЛОҲИДА. ДАРОМАД ВА ХАРОҶОТИ ТАШКИЛОТҲОИ ҚАРЗӢ

98. Объекти андозбандии андоз аз даромад барои ташкилотҳои қарзӣ фарқияти мусбати байни даромад ва хароҷоти онҳо бо дар назар доштани талаботи зерини боби мазкур мебошад:

1) даромади ташкилотҳои қарзӣ аз даромадҳои дар боби мазкур пешбинишуда, бо дар назар доштани талаботи муқаррарнамудаи боби 4 Дастурамал иборат мебошад, аз ҷумла:

- дар шакли фоиз аз ҷойгиркунии маблағҳо ва додани қарзҳо, аз ҷумла маблағи ҷарима ва ноустуворона аз рӯи шартномаи қарзӣ;

- дар шакли ҳаққи хизматрасонӣ аз кушодан ва пешбурди суратҳисобҳои бонкӣ, клиринг, қарздиҳӣ, ҳисоббаробаркунӣ ва интиқоли маблағҳо, аз ҷумла бо истифодаи воситаҳои электронии пардохт, барориш ва ё хизматрасонии воситаҳои пардохт, аз додани иқтибос ва ҳуҷҷатҳои дигар аз рӯи ҳисобҳо ва ҷустуҷӯи маблағҳо;

- дар шакли ҳаққи хизматрасонӣ аз рӯи амалиётҳои эквайрингӣ ва аз иштирокдорони тижорати электронӣ;

- аз гузаронидани амалиёт бо асъор бо дар назар доштани ҳаққи хизматрасонӣ ҳангоми амалиёти хариду фурӯши асъор, аз ҷумла аз ҳисоб ва бо супориши муштарӣ;

- аз гузарондани амалиёт бо металлу сангҳои қиматбаҳо, сарватҳои асъорӣ, аз ҷумла амалиёти хариду фурӯши асъори хориҷӣ барои худ ё муштарӣ;

- аз фарқияти мусбати азнавбаҳодии асъор, металл ва сангҳои қиматбаҳо, аз ҷумла сабикаҳои ченакӣ аз металлҳои қиматбаҳо, қоғазҳои қиматнок;

- аз хариду фурӯши воситаҳои бозории пулӣ (аз ҷумла чекҳо, векселҳо, уҳдадоринаҳо ва тасдиқномаҳои пасандозӣ), сахмияҳо ва дигар қоғазҳои қиматноки интиқолшаванда барои худ ё муштарӣ;

- аз шартномаҳои форвардӣ, созишномаҳои своп, фьючерс, опсион ва ҳосилаи дигар, ки ба асър, сахмияҳо, вомбаргҳо, металлу сангҳои қиматбаҳо ё қурбу меъёрҳои фоизӣ дахл доранд, барои худ ё муштариён;

- аз додани кафолат, баҳисобгирии уҳдадориҳои шартӣ, аз ҷумла кафолатҳо ва эътиборнома (аккредитив)-ҳо барои худ ва муштариён, додани замонат, ки иҷрои уҳдадориҳои пулиро дар назди шахси сеюм пешбинӣ менамояд;

- аз амалиёти сейфӣ, ниғаҳдорӣ ва идоракунии дороиҳо (пул, қоғазҳои қиматнок, металл, ҷавохирот);

- аз хизматрасонии амалиётӣ ба боварӣ асосёфта (идоракунии маблағҳои пулӣ, қоғазҳои қиматнок ба манфиати вакилқунанда ва дар асоси супориши он);

- аз амалиёти хазинавӣ: қабул намудан, аз нав ҳисоб кардан, иваз намудан, бастан ва нигоҳ доштани пулҳои қоғазӣ ва тангаҳо;

- аз ҳамлу нақл (инкассатсия), қабул намудан ва фиристодани пулҳои қоғазӣ, тангаҳо ва ашёи қиматбаҳо;

- аз амалиётҳо вобаста ба хариду фурӯши тангаҳои хотиравӣ (коллексионӣ) ҳамчун фарқияти нархи байни харид ва фурӯш;

- дар шакли маблағи баргардондаи дороиҳое, ки зарар аз хориҷ кардани он қаблан ба таркиби хароҷоти тарҳшаванда дохил шуда, манбаи андозро кам кардааст, ё ин ки аз ҳисоби захира (фонд)-и ташаккулёфта хориҷ шуда, қаблан манбаи андозро кам кардааст;

- аз амалиётҳои факторинг ва форфейтинг;

- аз иҷораи молиявӣ (лизинг);

- аз хизматрасонӣ ба сифати агенти молиявӣ, хизматрасонӣ ба сифати мушовир ё маслиҳатгари молиявӣ, хизматрасонии иттилооти молиявӣ ва қарзӣ;

- дар шакли маблағи барқароршудаи захира (фонд) барои пӯшонидани талафоти имконпазир аз рӯи дороиҳо, ки арзиши онҳо қаблан дар таркиби хароҷоте, ки манбаи андоз аз даромадро кам кардааст, дохил шуда буд;

- аз хизматрасонии фосолавӣ ва ба воситаи шабакаи интернет;

- даромадҳои дигар;

2) ба даромади андозбандишавандаи ташкилотҳои қарзӣ даромадҳои зерин дохил намешаванд:

- ҳангоми аз ташкилоти қарзии дигар харидорӣ намудани қарзҳои безътимод ё шубҳанок (ғайрифавол), маблағи асосии қарз ё фоизҳои қаблан ҳисобшуда, ки зиёда аз арзиши харид метавонанд ба даст оварда шаванд, агар чунин маблағи барзиёд воқеан ба даст оварда нашуда бошад;

- фоизҳо, ҷарима ва ноустуворонаи пардохтнашудаи ҳисобшуда аз рӯи қарзҳои безътимод ё шубҳанок (ғайрифавол), ки ба ташкилоти қарзӣ пардохт нашудаанд, ба истиснои ҳолатҳои шахсони мутақобилан вобаста;

- пардохтҳои суғуртавӣ, ки аз рӯи шартномаи суғурта ҳангоми фавт ё аз даст додани қобилияти меҳнати шахси қарздори ташкилоти қарзӣ, инчунин пардохтҳои суғуртавӣ аз рӯи шартномаи суғуртаи молу мулк, ки ҳамчун таъминоти қарз қабул шудааст, дар доираи маблағи қарзи баргардониданашудаи қарзгир аз рӯи қарз, фоизҳои ҳисобшуда,

чаримаҳои аз чониби суд эътирофшуда, ба ташкилоти қарзӣ аз ҳисоби маблағҳои суғуртавӣ пардохт карда мешавад;

- даромади бадастовардашуда дар шакли афзоиши дороиҳои соф аз ҳисоби зиёдшавии сармояи оинномавии корхонаҳои фаръии ташкилоти қарзӣ.

99. Харочоти ташкилотҳои қарзӣ аз харочоти дар бобҳои 12, 14, 15, бандҳои 60 ва 61 боби 16, бобҳои 18-25, 30 36, 37 Дастурамал ва харочоти дар боби мазкури Дастурамал пешбинишуда иборат буда, бо дар назар доштани хусусиятҳои талаботи ҳамин боб муайян карда мешаванд:

1) барои мақсадҳои бобҳои 26-34 Дастурамал, ба харочоти ташкилотҳои қарзӣ марбут ба фаъолияти бонкӣ, харочоти зерин дохил мешаванд:

- фоизҳои ҳисобшуда аз рӯйи воситаҳои пулии ҷалбшуда (аз ҷумла амонатҳо, пасандозҳо ва қарзҳо), маблағи суратҳисобҳои бонкӣ, коғазҳои қиматнок ва маблағҳои депонентии дар суратҳисобҳои махсус нигоҳдорандаи муштариён;

- хидматона барои кушодан ва пешбурди суратҳисобҳои бонкӣ, клиринг, қарз, ҳисоббаробаркунӣ, нақдикунонӣ ва интиқоли маблағҳо, аз ҷумла бо истифодаи воситаҳои электронии пардохт, барориш ва ё хизматрасонии воситаҳои пардохт, барои гирифтани иқтибос ва дигар ҳуҷҷатҳо аз рӯйи ҳисобҳо ва ҷустуҷӯи маблағҳо;

- аз гузарондани амалиётҳо бо асъори хориҷӣ бо дар назар доштани ҳаққи хидматона ҳангоми амалиёти хариду фурӯши асъори хориҷӣ, аз ҷумла аз ҳисоб ва бо супориши муштариён;

- аз амалиётҳо бо металл сангҳои қиматбаҳо, сарватҳои асъорӣ, аз ҷумла амалиётҳои хариду фурӯши асъори хориҷӣ барои худ ё муштариён;

- аз фарқияти манфии азнавбаҳодии асъори хориҷӣ, коғазҳои қиматнок, металл сангҳои қиматбаҳо, аз ҷумла сабикаҳои ченакӣ аз металлҳои қиматбаҳо;

- аз хариду фурӯши воситаҳои бозории пулӣ (аз ҷумла чекҳо, векселҳо, уҳдадоринаҳо ва тасдиқномаҳои пасандозӣ), сахмияҳо ва дигар коғазҳои қиматноки интиқолшаванда барои худ ё муштариён;

- аз қарордодҳои форвардӣ, созишномаҳои своп, фьючерс, опсион ва дигар ҳосилаҳое, ки ба асъор, сахмияҳо, вомбаргҳо, металл сангҳои қиматбаҳо ё қурбу меъёрҳои фоизӣ дахлдоранд, барои худ ё муштариён;

- барои гирифтани кафолат, кушодани аккредитивҳо барои худ ва муштариён;

- барои амалиёти сейфӣ, нигоҳдорӣ ва идоракунии дороиҳо (пул, коғазҳои қиматнок, металл, ҷавохирот);

- барои амалиёти хазинавӣ қабул намудан, иваз намудан, нигоҳ доштан ва экспертизаи пулҳои коғазӣ ва тангаҳо;

- барои ҳамлу нақл (инкассатсия), қабул намудан ва фиристодани пулҳои коғазӣ, тангаҳо ва ашёи қиматбаҳо;

- зарар аз амалиётҳои хариду фурӯши тангаҳои хотиравӣ (коллексионӣ) дар шакли фарқияти байни нархи харид ва фурӯш;

- барои амалиёт вобаста ба барориш ва хизматрасонии чекҳои сафарӣ, воситаҳои электронӣ ва воситаҳои дигари пардохт, аз ҷумла кортҳои пардохтии бонкӣ;

- бочҳо ва пардохтҳои дигар барои ба расмӣ даровардани гарав (аз ҷумла ипотека), ворид намудани тағйирот ба феҳристҳои бақайдгирӣ ва шартномаҳои аз ҷониби нотариус тасдиқшуда;

- барои иҷораи биною иншоот, воситаҳои нақлиёт ва хароҷоти дигари вобаста ба онҳо, инчунин воситаҳои дигари марбут ба фаъолияти бонкӣ;

- зарар аз фуруш, дисконткунӣ ё аз тавозун хориҷ намудани коғазҳои қиматнок, қарзҳо, қарзҳои байнибонкӣ, ҷойгиркунии муҳлатнок ва ҳосила аз онҳо;

- аз амалиётҳои факторинг ва форфейтинг;

- аз иҷораи молиявӣ (лизинг);

- барои хизматрасонии агенти молиявӣ, мушовир ё маслиҳатгари молиявӣ, хизматрасонии иттилоотии молиявӣ ва қарз;

- пардохти бонусҳо, кэшбэк ва механизмҳои дигари ҳавасмандгардонӣ ба муштариён ҳангоми истифодаи воситаҳои электронии пардохт;

- пардохтҳои тақвимӣ барои суғуртаи амонатҳо (пасандозҳо) ба Ҳазинаи суғуртаи пасандозҳои шахсони воқеӣ;

- ҳиссаҷудокуниҳо ба захира (фонд) барои пӯшонидани талафоти имконпазири дороиҳо мувофиқи дастурамали Бонки миллии Тоҷикистон, ба истиснои дороиҳои ба Ҷоиди тарафҳои бо ҳам алоқаманд ё тибқи уҳдадорӣҳои тарафҳои бо ҳам алоқаманд ба шахсони сеюм ва қарзҳои бегарав ба андозаи зиёда аз 2500 НБҲ дода шудаанд;

- барои хизматрасонии фосилавӣ ва ба воситаи шабакаи интернет;

- хароҷоти дигар.

27. МУҚАРРАРОТИ УМУМИИ АНДОЗБАНДИИ БОНКДОРИИ ИСЛОМӢ

100. Андозбандии бонкдорӣ исломӣ нисбат ба ташкилотҳои қарзии молиявӣ, ки амалиётҳоро мутобиқи принципҳо ва стандартҳои маблағгузори исломӣ, инчунин шартномаҳо дар доираи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фаъолияти бонки исломӣ» анҷом медиҳанд (минбаъд - фаъолияти бонкдорӣ исломӣ), амалӣ карда мешавад.

101. Ташкилотҳои қарзии молиявӣ, ки фаъолияти бонкдорӣ исломиро амалӣ менамоянд, андоз аз даромадро мутобиқи муқаррароти қисмҳои 27 ва 28 Дастурамал ва дигар андозҳоро мутобиқи муқаррароти Кодекси андоз пардохт менамоянд.

102. Маблағгузори исломии ғайрифавол маблағгузори мебошад, ки маблағи асосӣ, даромад (барои маблағгузори ғайрифавол) тибқи талаботи шартномаи маблағгузорӣ аз рӯи дастурамали Бонки миллии Тоҷикистон пардохт карда намешавад.

103. Ташкилотҳои қарзии молиявӣ, ки фаъолияти бонкдорӣ исломиро амалӣ менамоянд, уҳдадоранд ба ҳисобгирии даромаду хароҷоти худро мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ба ҳисобгирии муҳосибӣ ва ҳисоботи молиявӣ» ва барои давраҳои ҳисоботи дахлдор бо

усули ҳисобу замкунӣ, инчунин барои хизматрасонии алоҳида (музораба, мушорака ва вакола) бо усули баҳисобгирии хазинавӣ амалӣ намоянд.

104. Агар ташкилоти қарзии молиявӣ дар баробари анҷом додани амалиётҳои маъмулии бонкӣ хизматрасонӣ ва амалиётҳои бонкдории исломиро амалӣ намояд, он уҳдадор аст баҳисобгирии муҳосибии амалиётҳои бонкӣ ва амалиётҳои бонкдории исломиро дар алоҳидагӣ ба роҳ монад.

28. ДАРОМАД ВА ХАРОҶОТИ ТАШКИЛОТҲОИ ҚАРЗИИ МОЛИЯВИЕ, КИ ФАЪОЛИЯТИ БОНКДОРИИ ИСЛОМИРО АМАЛӢ МЕНАМОЯНД

105. Объекти андозбандии андоз аз даромад барои ташкилотҳои қарзии молиявие, ки фаъолияти бонкдории исломиро амалӣ менамоянд, фарқияти мусбати байни даромад ва хароҷоти онҳо бо дар назар доштани талаботи муқаррарнамудаи ҳамин боби Дастурамал мебошад:

1) даромади ташкилотҳои қарзие, ки фаъолияти бонкдории исломиро амалӣ менамоянд, аз даромадҳои пешбиниамудаи сархатҳои дуюм – бистуми зербанди 1) банди 98 Дастурамал бо дар назар доштани талаботи муқаррарнамудаи боби 4 Дастурамал ва даромадҳои зерин иборат мебошад, аз ҷумла:

- дар шакли даромад аз суратҳисобҳои муросилотӣ ё ҷорӣ дар бонкҳои дигар, ҷойгиркунии муҳлатнок, маблағгузориҳои субординарӣ, маблағгузориҳои байнибонкӣ, аз амалиёти репои исломӣ, изофабардошт (овердрафт), маблағгузориҳои қарзи ҳасана, муробаха, таварруқ, иҷора, вакола, иҷораи мунтаҳия биттамлик, музораба, мушорака, мушоракаи мутанақиса, салам, истисно ҳисобҳои сармоягузории номахдуд ё махдуд, ипотека, эътиборнома ва аз дигар маблағгузориҳо;

- дигар даромадҳо;

2) ба даромади ташкилотҳои қарзии молиявие, ки фаъолияти бонкдории исломиро амалӣ менамоянд, даромадҳои зерин дохил намешаванд:

- даромад аз маблағгузории исломӣ, ҷарима ва ноустуворонаи пардохтнашуда аз рӯи маблағгузории исломии ғайрифайол, ки ба ташкилоти қарзии исломӣ пардохт нашудаанд;

- ҷарима ва ноустуворонаи ҳисобшуда аз рӯи маблағгузории исломӣ;

- пардохтҳои суғуртавие, ки аз рӯи шартномаи суғурта ҳангоми фавт ё аз даст додани қобилияти меҳнати шахси қарздори ташкилоти қарзии молиявӣ, инчунин пардохтҳои суғуртавӣ аз рӯи шартномаи суғуртаи молу мулк, ки ҳамчун таъминоти маблағгузории исломӣ қабул шудааст;

- ҷаримаҳои аз ҷониби суд эътирофшуда, ки ба ташкилоти қарзии молиявӣ аз ҳисоби маблағҳои суғуртавӣ пардохт карда мешаванд;

- арзиши молу мулк, ки ташкилоти қарзии молиявӣ ҳамчун мавзуи аҳдҳои дар доираи фаъолияти бонкии исломӣ басташуда, истифода мебаранд;

- даромаде, ки дар шакли афзоиши дороиҳои соф аз ҳисоби зиёдшавии сармояи оинномавӣ ё нархи саҳмияҳои филиалҳои ташкилоти қарзии молиявӣ ба даст оварда шудааст.

106. Харочоти ташкилотҳои қарзии молиявие, ки фаъолияти бонкдории исломиро амалӣ менамоянд, аз харочоти дар бобҳои 12, 14-15, бандҳои 60 ва 61 боби 16, бобҳои 18-25, 30, 36, 37 ва харочоти дар ҳамин боби Дастурамал пешбинишуда иборат буда, бо дар назар доштани хусусиятҳои талаботи ҳамин боб муайян карда мешавад. Харочоти ташкилотҳои қарзии молиявие, ки фаъолияти бонкдории исломиро амалӣ менамоянд, аз харочоти пешбинишудаи сархатҳои дуҷум – бистуми зербанди 1) банди 99 Дастурамал ва харочоти зерин иборат мебошад, аз ҷумла:

- харочоти марбут ба амонатҳои дархостӣ, пасандозҳо, муҳлатнок, ҳисобҳои сармоягузори маҳдуд ва номаҳдуд, амонатҳо ва уҳдадорихои дигари шабех;

- барои иҷораи биноҳои иншоот, нақлиёт ва харочоти дигар вобаста ба он, инчунин воситаҳои дигари марбут ба фаъолияти бонкии исломӣ;

- маблағи ҷаримаҳои аз рӯи маблағгузори исломӣ барои мақсадҳои эҳсонкорӣ пардохтшаванда;

- зарар аз фурӯш, дисконткунӣ ё аз тавозун хориҷ намудани коғазҳои қиматнок, маблағгузориҳои исломӣ ва ҳосила аз онҳо;

- барои хизматрасонии агенти молиявӣ, мушовир ё машваратчи молиявӣ, хизматрасонии исломии молиявӣ ва маблағгузори исломӣ;

- ҳиссачудоқуниҳо ба захира (фонд) барои пӯшонидани зарари имконпазир аз рӯи дороиҳо мутобиқи дастурамали Бонки миллии Тоҷикистон, ба истисноии дороиҳои тарафҳои бо ҳам алоқаманд, ё ин ки тибқи уҳдадорихои тарафҳои бо ҳам алоқаманд ба шахсони сеюм додашуда ва маблағгузори бегарав - зиёда аз 2500 НБҲ;

- харочоти дигар.

Эзоҳ: Тартиби аз ҷониби ташкилотҳои қарзии исломӣ анҷом додани амалиётҳо мутобиқи принципҳои маблағгузори исломӣ тибқи Дастурамали №224 «Дар бораи амалиётҳои, ки мутобиқи принципҳои маблағгузори исломӣ дар ташкилотҳои қарзии исломӣ анҷом дода мешаванд», ки бо қарори Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон аз 2 июни соли 2017, №57 тасдиқ шудааст, муайян карда мешавад.

Мисоли 1. Мизоч меҳодад таҷҳизот барои истеҳсоли мол дошта бошад, вале имконияти молӣ надорад, ки онро харидорӣ намояд. Ба ҷойи мизоч ташкилоти қарзии исломӣ таҷҳизотро ба маблағи 10000 сомонӣ харидорӣ мекунад ва онро ба маблағи 11000 сомонӣ бо таъхири пардохт ба муҳлати як сол ба мизоч мефурӯшад, яъне аҳди муробаҳа мебандад. Аҳд (шартнома)-и муробаҳа аҳд оид ба хариду фурӯши моле мебошад, ки ташкилоти қарзии исломӣ бо дархости муштарӣ харидааст. Нархи фурӯши моли ташкилоти қарзии исломӣ аз ҷониби тарафҳои шартнома ҳамчун ҷамъи нархи харид ва изофапулӣ, ки тарафҳо мувофиқа кардаанд, муайян карда мешавад. Изофапулӣ метавонад дар шакли маблағи тағйирнаёбандаи дар як вақт пардохтшаванда ё фоиз аз арзиши аслии мол муқаррар карда шавад. Мизоч дарҳол соҳиби таҷҳизот бо арзиши 10000 сомонӣ шуда, ҳамзамон уҳдадор аст, ки дар муҳлати як сол 11000 сомониро дар муҳлати муайяншуда ба

ташкilotи қарзии исломӣ пардохт намояд. Ин 1000 сомони иловагӣ, ки мизоч пардохт мекунад, даромади ташкilotи қарзии исломӣ аст.

Мисоли 2. Аҳди хариду фурӯши мол (таварруқ) хангоме, ки мизоч эҳтиёҷ ба пул дорад ва ташкilotи қарзии исломӣ мехоҳад бе эҷоди қарзи суднок вайро бо пул таъмин намояд. Бо ин мақсад ташкilotи қарзии исломӣ молеро мехарад, ки хело ба содагӣ бо каме даромадноқӣ фурӯхта мешавад. Ба мисоли хариди як миқдор алюминийи аввалия дар бозори металлҳои қиматнок. Бонк бефосила бо пардохти 1 млн сомони алюминийи аввалияро мехарад ва ҳуқуқи соҳибмулкиро ба мизоч бо нархи 1,2 млн сомони таъхиргузори пардохти маблағ ба муҳалати як сол медиҳад. Мизоч ҳуқуқ дорад дарҳол алюминийро бо арзиши 1 млн сомони фурӯшад ва ба ин восита соҳиби 1 млн сомони нақде мешавад, ки ташкilotи қарзии исломӣ барои хариди мол харҷ намуда буд ва уҳдадор мешавад, ки дар давоми як сол 1,2 млн сомони ба ташкilotи қарзии исломӣ пардохт намояд. Дар ин аҳд даромади умумии ташкilotи қарзии исломӣ 200000 сомониро ташкил медиҳад.

29. ТАРҶИ ҲИССАҶУДОКУНИҶО БАРОИ ТАШКИЛОТҶОИ СУҶУРТАВӢ. ТАРҶИ ҲИССАҶУДОКУНИҶО БА ФОНДҶОИ ЗАХИРАВИИ СУҶУРТА БАРОИ ТАШКИЛОТҶОИ СУҶУРТАВӢ

107. Ба шахси ҳуқуқие, ки фаъолиятро дар соҳаи суғуртаи умумӣ анҷом медиҳад, иҷозат дода мешавад, ки дар давраи ҳисоботӣ бақияи захираи таваккалҳои дар охири давраи ҳисоботӣ тибқи шартномаи суғуртавии амалкунанда ташаккулёфтaro тарҳ намояд. Маблағи тарҳ вобаста ба ташкили захира набояд аз ҳаҷми дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи фаъолияти суғуртавӣ» муқарраршуда зиёд бошад.

108. Шахси ҳуқуқие, ки дар соҳаи суғуртаи умумӣ фаъолият мекунад, уҳдадор аст маблағи мутобиқи банди 107 Дастурамал дар давраи ҳисоботи гузашта тарҳшударо ба даромади шахси ҳуқуқӣ дар давраи ҳисоботӣ дохил намояд.

109. Ба шахси ҳуқуқие, ки фаъолият оид ба суғуртаи ҳаётро анҷом медиҳад, дар давраи ҳисоботӣ тарҳ намудани маблағҳои зерин иҷозат дода мешавад:

- маблағи захираҳои аввалияе, ки дар суратҳисобҳои молиявии ташкilot барои амалӣ намудани полисҳои нави суғуртаи ҳаёти дар ин давра баровардашуда таҳия шудаанд, аммо андозаи тарҳи иҷозатдодашуда набояд аз маблағе, ки барои ташкили захираи аввалия мутобиқи қонунгузори суғурта зарур аст, зиёд бошад;

- маблағи афзоиши солони захираҳо нисбат ба полиси суғуртаи ҳаёт дар ҳисоботи молиявии ташкilot нишондодашуда, вале ҳаҷми тарҳи иҷозатдодашуда набояд аз маблағе, ки барои афзоиши солони тибқи қонунгузори суғуртавӣ зарур аст, зиёд бошад.

110. Агар дар давраи ҳисоботӣ шахси ҳуқуқие, ки фаъолияти суғуртаи ҳаётро анҷом медиҳад, амали полиси суғуртаи ҳаётро бекор кунад, маблағи

тарҳи захиравӣ вобаста ба полиси бекоршуда ба даромади шахси ҳуқуқӣ барои давраи ҷорӣ дохил карда мешавад.

111. Шахси ҳуқуқие, ки ғаёлияти суғуртаи ҳаётро анҷом медиҳад, пардохтҳои зерини суғуртавино дар давраи ҳисоботӣ пардохт мекунад:

- агар маблағи умумии пардохтҳои талаботии дар ин давра анҷомдодашуда аз маблағи умумии захираҳои тарҳшуда нисбат ба ҷунин пардохтҳо камтар бошад, барзиёди ба даромади шахси ҳуқуқӣ барои давраи ҷорӣ дохил карда мешавад;

- агар маблағи умумии пардохтҳои талаботии дар ин давра анҷомдодашуда аз маблағи умумии захираҳои тарҳшуда нисбат ба ҷунин пардохтҳо камтар бошад, ба шахси ҳуқуқӣ тарҳи маблағи барзиёди барои сол иҷозат дода мешавад.

112. Ҳеҷ гуна тарҳ барои ташаккул додани захираи шахси ҳуқуқие, ки дар суғуртаи умумӣ ё ҳаёт ғаёлият мекунад, ба истиснои ҳолатҳои муқаррарнамудаи боби мазкури Дастурамал, иҷозат дода намешавад.

113. Дар ин боби Дастурамал таҳти маҳфуми «суғуртаи умумӣ» ва «суғуртаи ҳаёт» маҳфумҳои дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ғаёлияти суғурта» муайянгардида дар назар дошта мешавад.

30. ТАРҲИ ХАРОҶОТ БАРОИ МУКОФОТ (ҲАҚ)-И СУҒУРТА

114. Мукофот (ҳақ)-и суғурта, ки шахси ҳуқуқӣ тибқи шартномаи суғуртаи умумӣ барои суғуртаи таваккали вобаста ба ғаёлияти соҳибкории шахси ҳуқуқӣ пардохт намудааст, барои тарҳ иҷозат дода мешавад. Тарҳ новобаста ба он ки суғурта ҳатмӣ ё ихтиёрист, иҷозат дода мешавад.

115. Тарҳи мукофот (ҳақ)-и суғурта, ки шахси ҳуқуқӣ тибқи шартномаи суғуртаи ҳаёт пардохт кардааст, иҷозат дода мешавад, агар:

- суғуртакунӣ ба суғуртаи шахси асосӣ мансуб буда, талаботи суғурта тибқи шартнома ба шахси ҳуқуқӣ пардохта шавад;

- суғурта ба корманди шахси ҳуқуқӣ тааллуқ дошта бошад ва пардохти суғуртаи тибқи шартнома анҷомдодашуда ба корманд ё шахси дар таъминоти ӯ қарордошта пардохта шавад, аммо танҳо дар ҳолате, ки мукофоти суғурта тибқи боби 8 Дастурамал ба даромад дар шакли музди меҳнати корманд дохил карда шавад.

31. ТАРҲИ ХАРОҶОТ БАРОИ ИСТИФОДАБАРАНДАИ ЗАХИРАҶОИ ТАБИЙ. ТАРҲИ ХАРОҶОТИ ИСТИФОДАБАРАНДАИ ЗАХИРАҶОИ ТАБИЙ БАРОИ ИКТИШОФ ВА ИСТИХРОҶ

116. Муқаррароти боби 25 Дастурамал нисбат ба хароҷоти корҳои иктишофӣ, ки истифодабарандаи захираҳои табиӣ дар давраи ҳисоботӣ ба амал овардааст, дар асоси он ки ин хароҷот хароҷоти ғайримоддӣ бо меъёри истехлоки 100 дарсад мебошад, татбиқ карда мешавад.

117. Мутобиқи муқаррароти боби 20 Дастурамал меъёри истехлоки машинаҳо ва таҷҳизот, ки аз ҷониби истифодабарандаи захираҳои табиӣ танҳо ва махсус барои гузарондани корҳои иктишофӣ геологӣ ҳарида

мешаванд ва барои ин мақсадҳо истифода бурда мешаванд, 100 дарсад арзиши техника ва таҷҳизотро ташкил медиҳад.

118. Муқаррароти боби 25 Дастурамал нисбати хароҷоти истифодабарандаи захираҳои табиӣ дар давраи ҳисоботӣ барои истихроҷ дар асоси он, ки ин хароҷот хароҷоти ғайримоддӣ мебошад, бо меъёри истеҳлоки баробар ба андозаи калонтарини бузургҳои зерин татбиқ карда мешавад:

- фоизе, ки бо тақсим кардани 100 ба миқдори миқдори солҳои пешбинишуда барои истихроҷ дар асоси ҳуқуқи истифодаи захираҳои табиӣ, ки хароҷот ба он тааллуқ дорад; ё

- 10 дарсади хароҷот.

119. Агар истифодабарандаи захираҳои табиӣ хароҷот барои истихроҷ ё ба даст овардани воситаҳои асосиро барои истифода дар фаъолият тибқи иҷозатномаи истихроҷ то оғози фаъолият анҷом диҳад, муқаррароти Кодекси андоз дар асоси хароҷоти аз лаҳзаи оғози фаъолияти истихроҷ татбиқ карда мешавад.

120. Маблағи тарҳҳои истеҳлоқӣ, ки банди 119 Дастурамал барои давраи ҳисоботӣ, ки дар он фаъолияти истихроҷ оғоз шудааст, бо истифодаи формулаи зерин ҳисоб карда мешавад: $A \times B/C$, дар ин ҷо:

- А - ҳаҷми хароҷот барои истихроҷ ё арзиши воситаҳои асосӣ;

- В - шумораи рӯзҳо дар даврае, ки аз санаи оғози фаъолияти истихроҷӣ оғоз ёфта, дар рӯзи охирини давраи ҳисоботӣ, ки дар он фаъолияти истихроҷӣ оғоз ёфтааст, ба охир мерасад;

- С - миқдори рӯзҳои давраи ҳисоботӣ, ки фаъолияти истихроҷӣ оғоз шудааст.

Эзоҳ: Мисол. ҚСП «М» 1 августи соли 2022 фаъолияти истихроҷи захираҳои табииро оғоз намуд, то оғози фаъолият Чамъият дар корҳои иқтишофӣ, аз ҷумла иҷозатнома ва ҳуқуқи амалӣ намудани корҳои иқтишофӣ китъаи «А», 21251000 сомонӣ, инчунин автомобили боркаш ва техникаи махсус (гурӯҳи дуум) 10545000 сомонӣ хароҷот намудааст, ки аз даромади умумӣ дар шакли ҳиссачудокунии истеҳлоқӣ бо меъёрҳои дар боби 20 Дастурамал муайян шудааст, ҳисоб карда мешавад. Меъёри истеҳлок барои корҳои иқтишофӣ 10 дарсад ва барои истифодаи автомобили боркаш ва техникаи махсус (гурӯҳи дуум) 5 дарсад муайян карда шудааст. Бо дар назар доштани он, ки Чамъият фаъолияти худро аз 1 августи соли 2022 оғоз намудааст, давраи фаъолият 153 рӯзро ташкил медиҳад. Аз ин лиҳоз барои 153 рӯз истеҳлок бо усули хаттӣ ҳисоб карда мешавад. Меъёри истеҳлок барои 366 рӯз (соли молиявӣ) нисбат ба корҳои иқтишофӣ, иҷозатнома ва ҳуқуқи амалӣ намудани корҳои иқтишофӣ 2125100 ($21251000 \times 10\%$) сомонӣ ва нисбат ба автомобили боркаш ва техникаи махсус (гурӯҳи дуум) 527250 сомонӣ ($10545000 \times 5\%$), дар маҷмӯъ маблағи умумии истеҳлок 2652350 сомонӣ мешавад. Пас, маблағи тарҳкунии истеҳлоқӣ барои даврае, ки воситаи асосии гурӯҳи дуум ва дороиҳои ғайримоддӣ барои ба даст овардани даромади андозбандишаванда истифода намудааст, 153 рӯз бо тартиби зерин ҳисоб карда мешавад: $2652350/366=7246,857 \times 153=1108769$ сомонӣ. Ҳамин тариқ, маблағи

истехлоки воситаи асосии гурӯҳи дуюм ва дороиҳои ғайримоддӣ, ки 153 рӯзи истифода гардидааст, ҳуқуқи тарҳ намудани истеҳлокро ба маблағи 1108769 сомонӣ дорад.

32. МУҚАРРАРОТИ АСОСИИ ТАРҲИ ХАРОҶОТИ ИСТИФОДАБАРАНДАИ ЗАХИРАҶОИ ТАБИӢ БАРОИ ИҚТИШОФ ВА ИСТИХРОҶ

121. Барои мақсадҳои бобҳои 31 ва 33 Дастурамал мафҳумҳои асосии зерин истифода мегарданд:

- оғози фаъолияти истихроҷ рӯзи якуми давраи якуми 30 рӯзи пайдарпайро ифода менамояд;

- хароҷоти иқтишофӣ - хароҷоти асосиро барои ҷустуҷӯ, аз ҷумла, хароҷот ҳангоми ба даст овардани ҳуқуқи истифодаи захираҳои табиӣ, ба истиснои хароҷоти хариди воситаҳои асосӣ;

- хароҷоти истихроҷӣ - хароҷоти асосиро ҳангоми истихроҷи захираҳо, аз ҷумла хароҷот ҳангоми ба даст овардани ҳуқуқи истифодаи захираҳои табиӣ, ба истиснои хароҷоти хариди воситаҳои асосӣ.

33. МАҲДУДИЯТИ ТАРҲҶО БА ИСТИФОДАБАРАНДАИ ЗАХИРАҶОИ ТАБИӢ

122. Хароҷоти тарҳшавандаи истифодабарандаи захираҳои табиӣ ҳангоми амалисозии шартномаи истифодаи захираҳои табиӣ вобаста ба даромади умумии аз чунин шартнома дар давраи ҳисоботӣ бадастомада иҷозат дода мешавад.

Эзоҳ: Мисол. ЧДММ «А» дар доираи амалӣ намудани шартномаи истифодаи захираҳои табиӣ дар давраи ҳисоботии соли 2022 ба маблағи 25,0 млн сомонӣ даромади умумӣ гирифтааст. Дар ҳамин давраи ҳисоботи Ҷамъият ҳангоми дар доираи амалисозии шартномаи истифодаи захираҳои табиӣ фаъолият намудан ба маблағи 24,0 млн сомонӣ хароҷот кардааст, ки аз он хароҷоти тарҳшаванда 21,5 млн сомонӣ мебошад. Бинобар ин, хароҷоти тарҳшаванда вобаста ба даромади умумии гирифтаи истифодабарандаи захираҳои табиӣ ба маблағи 21,5 млн сомонӣ иҷозат дода мешавад.

123. Агар маблағи тарҳҳои умумии иҷозатдодашудае, ки дар давраи ҳисоботӣ анҷом дода шудаанд, аз даромади умумии дар доираи шартномаи истифодаи захираҳои табиӣ бадастовардашуда зиёд бошад, чунин барзиёди ба муҳлати зиёда аз се сол гузаронда шуда, тарҳ карда мешавад.

34. ДАРОМАД ВА ЗАРАР ҶАНГОМИ МУБОДИЛАИ АСЪОР

124. Даромади умумии андозсупоранда аз фаъолияти соҳибкорӣ дар давраи ҳисоботӣ даромадро аз фарқияти қурби асъор, ки андозсупоранда дар давраи ҳисоботӣ гирифтааст, дар бар мегирад.

125. Тарҳҳои иҷозатдодашудаи андозсупоранда дар давраи ҳисоботӣ зарар аз фарқияти мубодилаи асъорро дар давраи ҳисоботӣ дар бар мегиранд.

126. Зарар аз фарқияти қурб мутобиқи банди 125 Дастурамал танҳо дар ҳолате ба ҳисоб гирифта мешавад, ки агар андозсупоранда маблағи зарарро асоснок намуда бошад.

127. Даромад ё зарари ғайррезидент аз фарқияти қурби асъор танҳо дар сурате ба ҳисоб гирифта мешавад, ки агар онҳо бо фаъолияти соҳибқорӣ, ки тавассути муассисаи доимии ғайррезидент анҷом дода мешавад, алоқаманд бошанд.

128. Барои мақсадҳои боби 34, даромад ва зарари андозсупоранда ҳангоми мубодилаи асъор мувофиқан даромад ва зараре мебошад, ки аз тағйирёбии қурби асъор ба миён омадааст.

129. Амалиёт бо асъор яке аз амалиётҳои зерине мебошад, ки барои ба даст овардани даромади умумӣ анҷом дода мешавад:

- амалиёт бо асъор;
- ухдадориҳои қарздиҳӣ ва қарзгирӣ бо асъор;
- ҳама гуна амалиётҳои дигар бо асъор.

130. Ҳангоми муайян намудани даромад ё зарари андозсупоранда аз фарқияти қурбӣ аз рӯи амалиёт бо асъор, муқаррароти шартномаи суғуртаи хавфҳо ва хеджеркунӣ ба эътибор гирифта мешавад.

Эзоҳ: Мисоли. ҚСК «А» - ширкати ватанӣ баҳисобгирии даромад ва хароҷотро бо усули ҳисобу замкунӣ пешбурда, 1 марти соли 2022 ба маблағи 100000 доллари ИМА моли худро ба Федератсияи Россия ба ширкати «Б» содирот мекунад. Барои мақсадҳои андозбандӣ ҳама гуна амалиёт бо асъор дар рӯзи анҷом додани амалиёт тибқи қурби расмии Бонки миллии Тоҷикистон бо пули миллии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоб карда мешавад. 1 марти соли 2022 қурби расмии Бонки миллии Тоҷикистон барои 1 доллари ИМА 11,3 сомони ро ташкил медед, яъне даромади ҚСК «А» ба санаи мазкур аз содироти мол 1130000 сомони ро ташкил медиҳад. Вале ширкати «Б» Федератсияи Россия 100000 доллари ИМА-ро 10 марти соли 2022 ба ҚСК «А» ширкати ватанӣ интиқол медиҳад, ки дар санаи мазкур қурби расмии Бонки миллии Тоҷикистон барои 1 доллари ИМА 13 сомони ро ташкил медиҳад. Аз ҳисоби фарқияти қурби асъор даромади ҚСК «А» ширкати ватанӣ 170000 ҳазор (1300000-1130000) сомони зиёд мешавад. Эҳтимолияти он ҷой дорад, ки ҳангоми анҷом додани амалиёт бо асъор фарқияти манфии қурби асъор ба вучуд ояд, дар ин ҳолат андозсупоранда ухдадор мебошад, ки аввал асоснокии онро муайян намуда, дар ин асос фарқияти манфии қурби асъорро ҳамчун тарҳҳои иҷозатдодашуда ба инобат гирад.

35. ҚОИДАҲОИ ТАНЗИМИ ДОРОИҲО. ДАРОМАД ВА ЗАРАР ҲАНГОМИ ФУРҶШ Ё СУПОРИДАНИ ДОРОИҲО

131. Даромад аз фурӯш, супоридан ё дигар намуди бегонакунии дороиҳо фарқи мусбати байни маблағҳои аз фурӯш ё супоридани дороиҳо бадастомада, ки тибқи боби 37 Дастурамал муайян карда мешавад ва арзиши дороиҳо мебошад, ки мутобиқи боби 36 Дастурамал муайян карда мешавад.

132. Зарари аз фурӯш, супоридан ё дигар намуди бегонакунии дороиҳо фарқи манфии байни маблағҳои аз фурӯш ё супоридани дороиҳо воридгардида ва арзиши дороиҳо мебошад, ки мутобиқи боби 36 Дастурамал муайян карда мешавад.

133. Муқаррароти бандҳои 131 ва 132 Дастурамал нисбат ба дороиҳои тибқи гурӯҳҳо истеҳлоқшаванда, инчунин нисбат ба захираҳои молино моддӣ амалӣ намегарданд.

134. Дар Кодекси андоз истинод ба «бегонакунӣ»-и дороиҳо инҳоро дар бар мегирад:

- нобудшавии дороиҳо;

- бекор кардан, пӯшонидан, ба охир расидани муҳлати амал ё даст кашидан аз дороиҳои ғайримоддӣ.

Эзоҳ: Мисол. Дар соли ҳисоботи 2022 ҚДММ «А» дороиҳои худро ба маблағи 5,6 млн сомони фурӯхтааст. Арзиши бақиявии дороиҳои фурӯхташуда, ки мутобиқи боби 36 Дастурамал муайян карда шудааст, дар санаи фурӯш 4,9 млн сомони ташкил медиҳад, пас даромади Қамъият аз фурӯши дороиҳо дар ин давра фарқияти байни маблағи фурӯш ва арзиши бақиявии дороиҳо 700000 (5,6 млн - 4,9 млн) сомони мебошад.

36. АРЗИШИ ДОРОИҲО

135. Ба арзиши дороиҳо хароҷот барои харид, истеҳсол, сохтмон, васл ва насби онҳо, инчунин хароҷоти дигаре, ки арзиши онҳоро зиёд мекунад, дохил карда мешаванд, ба истиснои ҳолатҳои зерин:

- азнаварҳузориҳои воситаҳои асосӣ; ва

- хароҷоте, ки нисбат ба онҳо андозсупоранда барои тарҳ кардан ҳуқуқ дорад.

136. Агар дороиҳо воситаҳои асосӣ, ки мутобиқи боби 21 Дастурамал дар асоси усули хаттӣ ё молу мулки ғайримоддӣ бошад, ки мутобиқи боби 25 Дастурамал истеҳлоқ мешаванд, арзиши дороиҳо дар лаҳзаи фурӯш, супоридан ё дигар бегонакунӣ ба андозаи маблағи тибқи истеҳлоқ пешбинишуда нисбат ба чунин дорой кам карда мешавад.

137. Агар танҳо як қисми дороиҳо фурӯхта, супорида ё бегона карда шаванд, пас арзиши дороиҳо, мутобиқи формулаи зерин ҳисоб карда мешавад: $A \times B / (B + C)$, ки дар ин ҷо:

- А- арзиши дорой;

- В - маблағи бадастомада аз қисми дороиҳои фурӯхташуда, супоридашуда ё бегонашуда;

- С - арзиши бозори қисми боқимондаи дорой дар лаҳзаи фурӯш, супоридан ё бегонакунӣ.

138. Дар ҳолатҳои амалисозии муқаррароти банди 137 Дастурамал:

- қисми боқимондаи дорой ба сифати дороиҳои алоҳида доништа мешавад;

- арзиши қисми боқимондаи дорой ҳамчун бақияи арзиши дороиҳо баъди ба назар гирифтани арзиши дороиҳои тақсимшуда мутобиқи банди 136 Дастурамал фурӯхташуда, супоридашуда ё бегона кардашуда мебошад.

139. Дар ҳолате, ки ду ё зиёда дороиҳо (дориҳои асли) ба як дорой (молу мулки якҷояшуда) якҷоя карда шаванд, меёрҳои зерин амалӣ мешаванд:

1) дориҳои аввалия дар лаҳзаи якҷояшавии фурӯхташуда доништа мешаванд;

2) хангоми бегонакунии дориҳои аввалия даромад ё зарар ба эътибор гирифта намешавад;

3) шахс дар лаҳзаи якҷоякунии дориҳо харидори ин дориҳо эътироф карда мешавад;

4) арзиши дориҳои якҷояшуда ба маблағҳои зерин баробар мебошад:
- арзиши умумии дориҳои аввалия дар лаҳзаи якҷояшавӣ;
- хароҷоте, ки шахс хангоми табдил додани дориҳои аввалия ба дориҳои якҷояшуда сарф кардааст.

140. Хангоми осеб додани дорой арзиши дорой ба маблағе, ки барои зиён мутобиқи полиси суғуртавӣ, чуброн ва созишномаи дигар ё бо қарори суд ба даст омадааст, кам карда мешавад. Агар маблағи гирифташуда аз арзиши дорой зиёд бошад, маблағи барзиёдӣ ҳамчун даромад дар лаҳзаи гирифтани ин маблағ бадастомада доништа шуда, арзиши дорой ба сифр баробар карда мешавад.

Эзоҳ: Мисол, дар моҳи августи соли 2022 ҚДММ «А» аз хориҷи кишвар ба маблағи 4,5 млн сомонӣ таҷҳизоти нав харидорӣ карда, барои васл ва насби онҳо 850000 сомонӣ хароҷот намуд. Илова бар ин дар ҳамин давра дороии Чамбият, ки полиси суғуртавӣ дошт ва арзишаш 2,3 млн сомонӣ буд, ба маблағи 1,2 млн сомонӣ осеб дидааст, ки бо ин маблағ аз ҷониби ташкилоти суғуртавӣ чуброн карда шудааст. Дар ин ҳолат арзиши дориҳо вобаста ба таҷҳизоти нав харидашуда 5,35 (4,5+ 0,85) млн сомонӣ ва дороии осебдида 1,1 (2,3-1,2) млн сомонино ташкил медиҳад.

37. ҚОИДАҲОИ МУАЙЯН НАМУДАНИ МАБЛАҒЕ, КИ ФУРҶШАНДА ХАНГОМИ ФУРҶШ Ё СУПОРИДАНИ ДОРИҲО ГИРИФТААСТ

141. Нархи дороии фурӯхташуда ин маблағи умумии гирифташуда ё гирифташаванда барои дориҳо аз ҷониби шахс, аз ҷумла арзиши бозории ҳама гуна дориҳои дар шакли натуралӣ гирифташуда дар санаи фурӯши чунин дорой мебошад.

142. Дар ҳолати нобуд гардидани дорой маблағи барои чунин дорой гирифташуда, аз ҷумла маблағи чуброн, барқароркунӣ ва ё товони гирифташуда ё гирифташавандаи шахс дар натиҷаи нобуд гардидани дорой муайян карда мешавад.

143. Агар дар як вақт ду ва ё зиёда дорой дар доираи як амалиёт хориҷ карда шаванд ва арзиши ҳар як дорой ба таври алоҳида муайян нашуда бошад, маблағи умумии гирифташуда байни ду ва ё зиёда дориҳо дар асоси нархи бозорӣ дар санаи хориҷшавии дорой тақсим карда мешавад.

144. Агар гавари ба соҳиби дорой додашуда пурра ё қисман дар ихтиёри соҳиби дорой боқӣ монад ва фурӯши пешниҳодшуда ё супоридани дориҳо

ба вукуъ наояд, пас маблағи гарави дар ихтиёри соҳиби дорой боқимонда ҳамчун даромади гирифташуда эътироф мешавад.

145. Агар шахс хуччати исботкунандаи маблағи барои дорой гирифташударо пешниҳод карда натавонад, пас арзиши дорой дар асоси арзиши бозории дорой дар лаҳзаи бегонакунӣ муайян карда мешавад.

Эзоҳ: Мисол. ҚДММ «А» ба ҚСК «В» ба маблағи 250000 сомонӣ барои хариди воситаи нақлиёти боркаш, ки арзишаш 5 млн сомонӣ мебошад, гарав медиҳад ва тибқи шартнома ҚДММ «А» уҳдадор мешавад, ки дар давоми 3 моҳ маблағи молро пурра пардохт намояд ва баъд аз ин ҚСК «В» воситаи нақлиёти боркашро ба ҚДММ «А» интиқол медиҳад. Аммо бо сабабҳои гуногун ҚДММ «А» аз хариди ин дорой даст кашида, шартномаро бекор менамояд. Дар ин ҳолат тибқи шартнома маблағи гарави ба соҳиби дорой - ҚСК «В» мегузарад. Пас маблағи гарави дар ихтиёри соҳиби дорой - ҚСК «В» боқимонда ҳамчун даромади гирифташуда он эътироф мешавад.

38. АМАЛИЁТҶО БАЙНИ ТАРАФҶОИ АЛОҚАМАНД

146. Ҳангоми бегонакунии дороиҳо байни тарафҳои алоқаманд арзиши дороиҳо ба таври зерин муайян карда мешавад:

- барои шахси интиқолдиҳанда – нархи барои супоридани дорой гирифташуда аз рӯи арзиши бозории дороиҳо дар лаҳзаи бегонакунӣ ҳисоб карда мешавад;

- барои шахси қабулкунанда - арзиши дорои қабулшаванда аз рӯи арзиши бозории дороиҳо дар лаҳзаи қабулкунӣ ҳисоб карда мешавад.

147. Муқаррароти боби мазкур амалӣ карда намешавад, агар нисбат ба бегонакунии дорой бобҳои 47-57 Дастурамал мавриди амал қарор дода шавад.

Эзоҳ: Мутобиқ ба боби мазкури Дастурамал хангоми бегонакунии дороиҳо байни тарафҳои бо ҳам алоқаманд, арзиши чунин дороиҳо барои шахси интиқолдиҳанда - нархи барои супоридани дорой гирифташуда аз рӯи арзиши бозории дороиҳо дар лаҳзаи бегонакунӣ ва барои шахси қабулкунанда - арзиши дорои қабулшаванда аз рӯи арзиши бозории дороиҳо дар лаҳзаи қабулкунӣ ҳисоб карда мешавад.

Мисол: ҚСК «А» ба ҚСК «В» дорои худро, яъне автомашинаи боркашро ба маблағи 250000 сомонӣ мефурӯшад, аммо арзиши бозории ин автомашинаи боркаш 380000 сомонӣ мебошад. Бо дар назар доштани он, ки 30 дарсади ҳаҷми сахмияи ҳар ду Чамбият ба як муассис тааллуқ доранд, ин чамбиятҳо байни ҳам алоқаманд дониста мешаванд. Бинобар ин, хангоми бегонакунии дороиҳо байни ин чамбиятҳо нархи бозории дороиҳо бо мақсадҳои андозбандӣ ба маблағи 380000 барои ҳарду чамбият ба инobat гирифта мешавад.

39. ЭЪТИРОФ НАКАРДАНИ ДАРОМАД Ё ЗАРАР

148. Ҳангоми муайян намудани даромади андозбандишаванда даромад ё зарар дар ҳолатҳои зерин ба эътибор гирифта намешавад:

- доду гирифти дороиҳо байни зану шавҳар, аммо танҳо дар сурате, ки ҳамсари дороиҳоро бадастоварда ҳангоми супоридани минбаъдаи онҳо мутобиқи Кодекси андоз андозбандӣ карда шавад;

- додугирифти дороиҳо байни собиқ ҳамсарон ҳангоми бекор кардани ақди никоҳ, аммо танҳо дар сурате, ки собиқ ҳамсари дороиҳоро бадастоварда ҳангоми бегонакунии минбаъдаи онҳо мутобиқи Кодекси андоз андозбандӣ карда шавад;

- додани дороиҳо ба меросгир дар ҳолати ғавти андозсупоранда, аммо танҳо дар сурате, ки меросгир ҳангоми бегонакунии минбаъдаи дороиҳо мутобиқи Кодекси андоз андозбандӣ карда шавад;

- беихтиёр нобуд кардани дорой ё бегона кардани он бо сармоягузорию такрорию даромад (масалан, ҷубронпулии суғуртавии барои беихтиёр нобуд сохтани дорой гирифташуда) ба дороию шабеҳи он ё дар дороию бо ҳамон хусусият (дороию ивазкунанда) то ба охир расидани соли дуюми баъди соли, ки дорой нобуд ё бегона карда шудааст.

149. Ҳангоми татбиқи муқаррароти сархати чоруми банди 148 Дастурамал агар арзиши хариди дороию ивазкунанда аз маблағи барои дороию ивазшуда гирифташуда зиёд бошад, арзиши дороиҳои ивазкунанда ба маблағи зиёдшуда арзиши дороиҳои ивазшуда зиёд карда мешавад.

150. Ҳангоми татбиқи муқаррароти сархати сеюми банди 148 Дастурамал, агар арзиши дороию ивазшаванда аз арзиши хариди дороию ивазкунандаи дороию ивазшаванда зиёд бошад, арзиши дороию ивазкунанда бо арзиши дороию ивазшаванда дар санаи хориҷкунӣ ба маблағи зиёдшуда, вале на камтар аз сифр кам карда мешавад. Ҳар қисми зиёдшавие, ки барои камкунии арзиши дороию ивазшуда истифода бурда намешавад, ба даромади умумии андозсупоранда дар даврае, ки дороию ивазкунанда харид шудааст, дохил карда мешавад.

151. Арзиши дороию барои ҳамсар ва ё ҳамсари собиқ дар натиҷаи шартнома бадастомада, ки ҳангоми он даромад мувофиқи сархатҳои якум ва дуюми банди 148 Дастурамал барои мақсадҳои андозбандӣ ба ҳисоб гирифта намешавад, аз арзиши дорой барои ҳамсар ва ё собиқ ҳамсари супорандаи он дар санаи шартнома мебошад.

152. Арзиши молу мулк, ки меросгир тибқи сархати сеюми банди 148 Дастурамал ба даст овардааст, ин арзиши молу мулки андозсупорандаи ғавтида дар санаи вафот ӯ мебошад.

153. Муқаррароти ҳамин боб нисбат ба дороиҳое, ки аз рӯи гурӯҳҳо истеҳлок мешаванд, татбиқ намегарданд, ба истиснои сархатҳои якум, дуум ва сеюми банди 148 Дастурамал, ки онҳо дар ҳолатҳои татбиқ мегарданд, ки ҳамаи дороиҳои гурӯҳ дар як вақт ба ҳамсар, собиқ ҳамсар ё меросгир дода шаванд.

Эзоҳ: Мисол. Шаҳрванд «А» ҳангоми бекор кардани ақди никоҳ як қисми дороиҳои худро ба маблағи 58500 сомонӣ ба собиқ ҳамсараш дод, дар ин ҳолат ҳангоми муайян намудани даромади андозбандишавандаи ҳамсар аз ин амалиёт даромад ё зарар ба эътибор гирифта намешавад. Агар собиқ ҳамсари дороиҳоро бадастоварда онҳоро минбаъд бегона намояд, мутобиқи Кодекси андоз ин дороиҳо андозбандӣ карда мешаванд.

40. МУОМИЛОТИ ДОРОИҲО БАЙНИ ИШТИРОКДОРНИ ГУРҶҲИ ШИРКАТҲО

154. Муқаррароти боби мазкур дар ҳолати риояи шартҳои зерин амалӣ карда мешавад:

- ширкати интиқолдиҳандаи воситаҳои асосӣ «тарафи интиқолдиҳанда» ва ширкати қабулқунандаи чунин воситаҳои асосӣ «тарафи қабулқунанда» номида шаванд;

- ҳамаи дороиҳои ширкати интиқолдиҳанда дар дохили гурӯҳи ширкатҳо бояд ба ширкати қабулқунанда дода шаванд, агар дороиҳои интиқолдода воситаҳои асосие бошанд, ки аз ҷониби ширкати интиқолдиҳанда тибқи боби 20 Дастурамал аз рӯи гурӯҳи истеҳлок карда мешаванд;

- маблағи уҳдадорӣ вобаста ба воситаҳои асосии тарафи интиқолдиҳанда наметавонанд аз арзиши бақиявии воситаҳои асосии интиқолдодашуда зиёд бошад;

- ширкати қабулқунанда дар ҳолати таҳвили минбаъдаи дороиҳо вобаста ба ин дороиҳо бо андоз аз даромад андозбандӣ карда мешавад;

- ширкати интиқолдиҳанда нисбат ба қабулқунанда ширкати гурӯҳи доништа мешавад;

- ширкати интиқолдиҳанда ва қабулқунанда то санаи интиқоли дороиҳо ба таври хаттӣ ба созиш меоянд, ки муқаррароти ҳамин боби Дастурамал нисбат ба интиқоли воситаҳои асосӣ амалӣ карда мешавад.

155. Дар ҳолатҳои зерин муомилот оид ба дороиҳо дар дохили гурӯҳи ширкатҳо андозбандӣ карда намешавад:

- ҳангоми аз тарафи интиқолдиҳанда, интиқол додани дороиҳо даромад (фоида) ё зарар ба вучуд наояд;

- арзиши дороиҳои ба қабулқунанда интиқолдодашаванда ба арзиши дороиҳои интиқолдиҳанда дар лаҳзаи интиқолдиҳӣ баробар бошад.

156. Ҳангоми амалисозии сархати дуёми банди 154 Дастурамал қабулқунанда ҳамчун харидори гурӯҳи воситаҳои асосӣ бо маблағи баробар ба арзиши бақиявии гурӯҳ дар лаҳзаи интиқол доништа мешавад.

157. Барои мақсадҳои Кодекси андоз ҳар ширкат ҳамчун узви гурӯҳи ширкатҳо эътироф мегардад, агар яке аз шартҳои зерин ҷой дошта бошад:

- як ширкат мустақиман ё тавассути як ё якчанд ширкати бо ҳам алоқаманд 100 дарсади сахмияҳо ва ё ҳиссаи иштирокро дар ширкати дигар дошта бошад;

- ширкат мустақиман ё тавассути як ё якчанд ширкати бо ҳам алоқаманд 100 дарсади сахмияҳо ва ё ҳиссаи иштирокро дар ҳар ду ширкат дошта бошад.

158. Дар банди 154 Дастурамал истинод ба «ширкат» ширкати алоҳидаро ифода мекунад, ки резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Эзоҳ: Мисол. ҚСҚ «А» (тарафи интиқолдиҳанда) ба ҚСҚ «В» (тарафи қабулқунанда) ҳамаи дороиҳои истеҳлокшавандаи худро ба маблағи 55,3 млн сомонӣ дар дохили гурӯҳи ширкатҳо ба ширкати қабулқунанда додааст, дар натиҷа уҳдадорӣ қабулқунанда вобаста ба дороиҳо ба маблағи арзиши

бақиявии воситаҳои асосии интиқолдодашуда 55,3 млн сомони баробар доништа шудааст. ҚСҚ «А» ва ҚСҚ «В» то санаи интиқоли дороиҳо ба таври хаттӣ ба созиш омадаанд, ки интиқоли воситаҳои асосӣ ҳамчун муомилот оид ба дороиҳо дар дохили гурӯҳи ширкатҳо доништа мешавад. Инчунин ширкати интиқолдиҳанда нисбат ба қабулқунанда ширкати гурӯҳӣ доништа мешавад. Бо дар назар доштани он, ки дар ин амалиёт хангоми интиқол додани дороиҳо даромад (фоида) ё зарар ба вучуд наомадааст ва арзиши дороиҳои ба қабулқунанда додашуда ба арзиши дороиҳои интиқолдиҳанда дар лаҳзаи интиқолдиҳӣ баробар мебошад, муомилот оид ба дороиҳо дар дохили гурӯҳи ширкатҳо андозбандӣ карда намешавад. Новобаста ба ин агар ширкати қабулқунанда дороиҳои интиқолшударо минбаъд фурӯшад, пас ҚСҚ «В» вобаста ба ин дороиҳо бо андоз аз даромад андозбандӣ карда мешавад.

41. ҚОИДАҲОИ УМУМИИ АНДОЗБАНДИИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ. МАНБАЪҲОИ ДАРОМАД

159. Даромад аз манбаъҳои воқеъ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бадастомада доништа мешавад, агар даромад дар шакли пулӣ, моддӣ ё ғайримоддӣ ё (бе ҳама гуна тарҳкуниҳо) аз ҳар намуди фаъолият, молу мулк (ҳуқуқҳои молумулкӣ) ва манбаъҳои дигари дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бадастомада бошад, сарфи назар аз маҳалли пардохти даромад, аз ҷумла:

1) даромад аз кори кироия дар боби 8 Дастурамал муқарраршуда, агар яке аз шартҳои зерин амалӣ шавад:

- кор дар Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро шавад;

- арзиши иҷрои кор аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, резидентҳо ва муассисаҳои доимии ғайррезиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт шавад, новобаста бо он, ки кор дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ё дар хориҷа иҷро мешавад;

2) даромад аз фаъолияти соҳибқории резидент, ба истиснои даромаде, ки ба муассисаи доимии хориҷии резидент мансуб аст;

3) даромад аз фаъолияти соҳибқории ғайррезидент, ки метавонад ба муассисаи доимии дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон қарордошта мансуб доништа шавад, аз ҷумла:

- даромад аз фурӯши ҳамон навъи молҳо ё навъи шабеҳи молҳои, ки тавассути муассисаи доимӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳвил (фурӯхта) шудаанд;

- даромад аз ҳар фаъолияти соҳибқории дигар дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ҳамон хусусият ё хусусияти шабеҳи чунин фаъолияти тавассути муассисаи доимӣ анҷомшавандаро дорад;

4) даромади дар шакли суди сахмия аз шахси ҳуқуқӣ-резидент гирифташуда ва даромаде, ки аз фурӯш ё ба шахси дигар додани ҳиссаи иштирок дар чунин шахси ҳуқуқӣ ба даст омадааст;

5) даромадҳо дар шакли нафақа, фоиз, бурдҳо, мукофотҳо, роялти, пардохтҳои техникӣ ва дигар даромадҳои пардохташуда:

- аз ҷониби резидент, ба истиснои ҳолатҳои, ки агар пардохтҳо харочоти муассисаи доимии хориҷии резидент бошад;

- аз ҷониби ғайррезидент, агар пардохтҳо хароҷоти муассисаи доимии ғайррезидент дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бошад;

б) даромади аз ҳисоби молу мулки ғайриманқули дар Ҷумҳурии Тоҷикистон қарордошта бадастомада, аз ҷумла даромад аз фурӯш ё ба шахси дигар додани ҳиссаи иштирок дар чунин молу мулки ғайриманқул;

7) даромад аз фурӯш ё ба шахси дигар додани саҳм ё ҳиссаи иштирок дар шахси ҳуқуқие, ки ҳар вақт дар давоми 365 рӯз то фурӯш ё ба шахси дигар додани арзиши саҳм ё ҳиссае, ки мустақиман ё ғайримустақим асосан аз ҳисоби арзиши молу мулки ғайриманқули дар Ҷумҳурии Тоҷикистон қарордошта муайян мешавад;

8) даромадҳои дигар аз фурӯш ё ба шахси дигар додани молу мулк аз ҷониби резидент, ки ба амалӣ намудани фаъолияти соҳибкорӣ алоқаманд нест, ба истиснои:

- молу мулки ғайриманқули берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон қарордошта;

- саҳм ё ҳиссаҳои дигари иштирок дар шахси ҳуқуқӣ-ғайррезидент;

9) даромад, ки дар шакли мукофот бораи суғуртакуни ё азнавсуғуртакунии хавфҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт мешавад;

10) даромад аз хизматрасонии телекоммуникатсионӣ ё нақлиётӣ ҳангоми амалӣ намудани алоқа ё ҳамлу нақли байналмилалӣ байни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва давлатҳои дигар;

11) подоши роҳбарон ва (ё) пардохтҳои дигаре, ки аъзои мақомоти олии идоракунии (шурои директорон, раёсат ё мақомоти дигари шабех) шахси ҳуқуқӣ-резидент, сарфи назар аз маҳалли воқеии иҷрои уҳдадорихои ба зиммаи чунин шахсон гузошташуда мегиранд;

12) даромад (гонорар) - ҳо, ки ба ҳунармандони театр ва кино, кормандони радио ва телевизион, муסיқинавозон, рассомон ва варзишгарон бинобар фаъолияти онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт мешаванд, сарфи назар аз он, ки бевосита ба ҳунармандони театр ва кино, кормандони радио ва телевизион, муסיқинавозон, рассомон, варзишгарон ё ба шахсони ҳуқуқие, ки аз ҷониби онҳо назорат карда мешаванд, пардохт мешаванд;

13) даромад, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад сарфи назар аз муқаррароти зербандҳои болозикри ҳамин банд тибқи созишномаҳои андозӣ андозбандӣ намояд.

Эзоҳ: Мисоли 1. ҶДММ «А» ғайррезидентро корманди кироя қабул намудааст, барои иҷрои кор тибқи шартнома ба ғайррезидент бояд ба маблағи 125500 сомонӣ музди меҳнат пардохт намояд. Чунин корманди кироя як қисми корро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода, қисми дигари онро дар хориҷи кишвар иҷро намудааст. Маблағи музди меҳнати ин корманд тавассути филиали ҶДММ «А» дар Гурҷистон пардохт гардида, ба хароҷоти ҶДММ «А» дохил карда шудааст. Бо дар назар доштани он, ки арзиши иҷрои кор аз ҷониби резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт шудааст, новобаста ба он ки кор дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ё дар хориҷа иҷро шудааст, даромади чунин ғайррезидент аз манбаъҳои воқеъ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бадастомада дониста мешавад, сарфи назар аз маҳали пардохти даромад.

Мисоли 2. ҶСК «К»- ғайррезидент аз фаъолияти соҳибкории худ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба маблағи 5,2 млн сомонӣ даромад гирифтааст. ҶСК «К» дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муассисаи доимии худро дорад ва тавассути он фуруши мол ва дигар намуди фаъолияти соҳибкориро анҷом медиҳад. Бо сабаби он, ки ғайррезидент дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон аз фуруши ҳамон навъи молҳое, ки тавассути муассисаи доимӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон қарордоштааш таҳвил намуда, даромад гирифтааст, ҳамчун даромад тавассути муассисаи доимии ҶСК «К» дар Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифташуда дар Ҷумҳурии Тоҷикистон андозбандӣ карда мешавад.

Мисоли 3. ҶСК «К»- ғайррезидент дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои молу мулки ғайриманқул мебошад, ҳангоми фуруши чунин молу мулки ғайриманқул манбаи даромади чунин ғайррезидент Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф карда шуда, дар ин ҷо андозбандӣ карда мешавад.

160. Ҳама гуна даромаде, ки аз манбаъҳои берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон ба даст оварда мешавад, даромади хориҷӣ мебошад.

Эзоҳ. Мисол. ҚДММ «А»-резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз манбаъҳои берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соли 2022 ба маблағи 6,5 млн сомонӣ даромад ба даст овардааст. Агар чунин даромад тибқи созишномаҳои байналмилалӣ ҳуқуқӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон андозбандӣ шаванд дар ин ҳолат новобаста ба маҳалли иҷрои кор ва пардохти маблағ он ҳамчун даромади резидент дар Ҷумҳурии Тоҷикистон андозбандӣ карда мешавад. Даромади Ҷамъият ба маблағи 6,5 млн сомонӣ, ки аз манбаъҳои берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон ба даст овардааст, ҳамчун даромади хориҷии Ҷамъият доништа мешавад.

42. БАҲИСОБГИРИИ АНДОЗИ ХОРИҶӢ

161. Даромади андозбандишавандаи берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифтаи резидент даромади дар хориҷа бадастовардаи резидент мебошад, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бо андоз аз даромад андозбандӣ карда мешаванд.

162. Маблағи андоз аз даромад, ки дар давраи андоз аз ҷониби резидент берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт карда шудааст, дар сурати пешниҳод гардидани тасдиқномаи чунин пардохтҳо, ҳангоми пардохти андозҳои дар ҳамин банд номбаршуда дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, баҳисобгирии онҳо тибқи тартиби муқаррарнамудаи Кодекси андоз анҷом дода мешавад.

163. Маблағи баҳисобгирифташавандаи дар банди 162 Дастурамал пешбинишуда набояд аз маблағи андозе, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба чунин даромади бо меъёрҳои дар Ҷумҳурии Тоҷикистон амалкунанда ҳисоб карда мешавад, зиёд бошад.

164. Андоз аз даромад ё фоидаи софи андозбандишавандаи берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифтаи резидент, бо истифода аз меъёри миёнаи андози даромади дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои резидентон ҳисобшаванда ҳисоб карда мешавад. Бо ин мақсад:

- меъёри миёнаи андози даромади дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои резидентон ҳисобшаванда маънои меъёри андози даромади резидент дар Ҷумҳурии Тоҷикистонро, ки резидентон тибқи Кодекси андоз, ҳамчун фоизи даромади андозбандишаванда барои давраи андозӣ мепардозанд, ифода мекунад;

- даромад ё фоидаи софи андозбандишавандаи берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи андоз гирифташуда даромади умумии резидент бо тарҳи мутобиқи Кодекси андоз иҷозатдодашуда доништа мешавад;

- дар ҳолати дар хориҷи кишвар нигоҳ доштани андоз дар манбаи пардохт резидент ҳуҷҷати тасдиқкунандаро пешниҳод менамояд.

165. Баҳисобгирии андози хориҷии ба резидент дар давраи андоз иҷозатдодашуда барои даромаде, ки резидент дар хориҷа барои давраи андозӣ алоҳида ҳисоб карда шуда, даромад аз фаъолияти соҳибкорӣ ва даромади дигари хориҷии резидент барои давраи ҳисобшаванда мебошад.

166. Баҳисобгирии андоз аз даромади хориҷии резидент танҳо дар ҳолатҳои зерин иҷозат дода мешавад, агар:

- резидент андози хориҷиро дар давоми ду соли пас аз ба охир расидани давраи андозе, ки даромади хориҷӣ аз ҷониби резидент гирифта шудааст ё дар давоми чунин вақти иловагӣ, ки мақомоти андоз иҷозат додааст, пардохт кардааст;

- аз ҷониби резидент ҳуҷҷат дар бораи пардохти андози хориҷӣ ва ҳама гуна ҳуҷҷатҳои иловагӣ аз мақомоти андози хориҷӣ ба мақомоти андози маҳалли бақайдгирӣ пешниҳод шудаанд, ки пардохти андозро дар хориҷа тасдиқ мекунад.

167. Агар андози дар хориҷа пардохтшудаи резидент аз андози дар дохил пардохтшуда зиёд бошад, чунин барзиёдӣ мутобиқи муқаррароти банди 164 Дастурамал ба ҳисоб гирифта намешавад, баргардонда ва (ё) ба даври дигар гузаронда намешавад.

Эзоҳ: Мисол. Даромадҳои аз хориҷи кишвар гирифтаи ҶДММ «А» дар соли 2022 дар маҷмуъ 10,5 млн сомони ро ташкил медиҳад. Тибқи ҳуҷҷатҳои пешниҳоднамудаи Ҷамъият, аз ин даромади хориҷӣ 4,3 млн сомонӣ дар хориҷи кишвар бо меъёри 12 дарсад ва 1,8 млн сомонӣ бо меъёри 25 дарсад андозбандӣ шудааст. Бо дар назар доштани маълумоти асоснок пешниҳоднамудаи андозсупоранда даромади андозбандишавандаи берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи андоз гирифташуда даромади умумии резидент гирифташуда бо тарҳи мутобиқи Кодекси андоз иҷозатдодашуда ва бо дар назар доштани андозҳои дар хориҷа пардохтнамуда уҳдадории андози Ҷамъият муайян карда мешавад. Ҳангоми муайян намудани уҳдадорӣ бояд ба назар гирифта шавад, ки Ҷамъият аз даромади хориҷӣ 1,8 млн сомонӣ андоз аз даромадро бо меъёри 25 дарсад ба маблағи 450000 сомонӣ ҳисоб ва дар хориҷа пардохт намудааст. Аммо тибқи Кодекси андоз барои чунин даромад меъёри андоз аз даромад 18 дарсад пешбинӣ шудааст, дар ин асос уҳдадории Ҷамъият аз ин даромади хориҷӣ 324000 сомонӣ муайян мешавад. Мутобиқи муқаррароти банди 167 Дастурамал бо дар назар доштани он, ки андози дар хориҷа пардохтшудаи

резидент аз андози дар дохил пардохтшаванда ба маблағи 126500 (450000-324000) сомонӣ зиёд мебошад, чунин барзиёди дар ҳисоботи андозӣ ба ҳисоб гирифта, баргардонда ва (ё) ба даври дигар гузаронда намешавад.

43. БА ДАВРАИ ДИГАР ГУЗАРОНДАНИ ЗАРАР АЗ ДАРОМАДИ ХОРИЧӢ

168. Тарҳ кардани хароҷот аз маблағи даромади хориҷие, ки резидент гирифтааст, мутобиқи Кодекси андоз иҷозат дода мешавад, аммо бо маҳдуд кардани он, ки ин хароҷот танҳо аз даромади хориҷӣ тарҳ карда мешавад. Агар хароҷоти тарҳшавандаи резидент дар давоми давраи андоз ҳангоми ба даст овардани даромади хориҷӣ аз маблағи ин даромад дар ин давра зиёд бошад, чунин барзиёд ҳамчун зарари хориҷӣ дар он давра ҳисобида мешавад.

169. Резидент метавонад зарари хориҷии худро дар давраи андоз ба давраи минбаъдаи андоз ҳамчун тарҳ аз даромади хориҷии дар давраи минбаъдаи андоз арзёбишавандаи резидент гузаронад. Чунин тарҳкунӣ то замоне иҷозат дода мешавад, ки зарар пурра тарҳ нагардад ё давраи иҷозатдодашуда гузарондани зарар ба охир нарасад. Давраи гузарондани зарар 3 давраи андозро баъд аз ба охир расидани даврае дар бар мегирад, ки дар он зарар гирифта шудааст. Агар резидент зарари хориҷӣ дошта бошад, ки мутобиқи боби мазкур ба зиёда аз як давраи андозӣ гузаронда шудааст дар навбати аввал бояд зарари хориҷии давраи ибтидоии андоз тарҳ карда шавад.

170. Боби мазкур нисбат ба даромади хориҷии арзёбишавандаи резидент дар даврае, ки даромад аз фаъолияти соҳибкорӣ ҳисоб карда мешавад ва ҳама гуна даромади хориҷии андозбандишавандаи резидент барои давраи мазкур ҳисобида мешавад, амалӣ карда мешавад.

Эзоҳ: Мисол. ҶСП «А» дар давраи ҳисоботии соли 2022 аз фаъолиятҳо дар хориҷи кишвар ба маблағи 525000 сомонӣ зарар гирифтааст ва вобаста ба ин ҳуҷҷатҳои асосноккардашударо ба мақомоти андоз пешниҳод намуд. Таҳлили ҳуҷҷатҳои пешниҳоднамуда муайян намуд, ки зарари Ҷамъият аз фаъолияти хориҷии он 456000 сомониро ташкил медиҳад. Дар ин ҳолат Ҷамъият метавонад зарари тасдиқшудаи хориҷии худро, ки 456000 сомонӣ мебошад, ба давраи минбаъдаи андоз ҳамчун тарҳ аз даромади хориҷии дар давраи минбаъдаи андоз ба инобат гирад. Вале зарари хориҷӣ наметавонад аз даромадҳои дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифташуда тарҳ карда шаванд. Чунин тарҳкунӣ то замоне иҷозат дода мешавад, ки зарар пурра тарҳ гардад, вале на зиёда аз 3 давраи андозии минбаъдаро дар бар мегирад.

44. АНДОЗБАНДИИ ФОИДАИ СОФИ МУАССИСАИ ДОИМИИ ШАХСИ ҲУҚУҚИИ ХОРИЧӢ

171. Муассисаи доимии шахси ҳуқуқии хориҷӣ, ки фаъолиятҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд, илова ба андоз аз даромад бо андоз аз фоидаи софи ҳамин муассисаи доимӣ дар давраи андоз бо меъёри 15 дарсад андозбандӣ карда мешавад.

Эзоҳ: Мисол. Филиали ҶСК «А» дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи ҳисоботӣ, пас аз пардохти андоз аз даромад ба маблағи 1,5 млн сомонӣ фоидаи соф ба даст овардааст. Дар ин ҳолат филиали ҶСК «А» дар Ҷумҳурии Тоҷикистон уҳдадор мебошад, ки аз фоидаи софи гирифтааш бо меъёри 15 дарсад ба маблағи 225000 сомонӣ андоз аз фоидаи софро ҳисоб намуда, ба бучет пардохт намояд.

45. ДАРОМАДЕ, КИ АЗ ҶОНИБИ ШАХСОНИ ХОРИҶИИ НАЗОРАТШАВАНДА ДАР МАМЛАКАТҶОИ ДОРОИ АНДОЗБАНДИИ ИМТИЁЗНОК ГИРИФТА ШУДААСТ

172. Агар ҳиссаи резидент мустақиман ё ғайримустақим дар шахси ҳуқуқи хориҷии дар ҳудуди қароргоҳи бо андозҳои меъёри паст қарордошта дар давоми соли андоз зиёда аз 25 дарсадро ташкил диҳад, даромади чунин резидент аз хориҷи кишвар дар давоми сол бо формулаи зерин ҳисоб карда мешавад: $A \times B$ дар ин ҷо:

- А - ҳиссаи манфиати резидент дар шахси хориҷӣ мебошад;
- В - даромади андозбандишавандаи шахси хориҷӣ барои соли мебошад, ки нисбат ба маблағи андозҳои дар хориҷа ва ё дар Тоҷикистон аз ҷониби субъекти хориҷӣ нисбат ба даромади андозбандишаванда пардохт шудааст, кам карда шудааст.

173. Ҷоизи ҳиссаи шахс дар шахси ҳуқуқи хориҷӣ калонтарин аз ҳиссаҳои ҷоизи резидент дар дороиҳои зерин мебошад:

- ҳуқуқи овоздиҳӣ дар шахси ҳуқуқӣ;
- ҳуқуқ ба гирифтани суди саҳмия ва даромадҳои дигар, ки шахси ҳуқуқи хориҷӣ пардохт менамояд;
- ҳуқуқи сармоя дар шахси ҳуқуқи хориҷӣ.

174. Ҳангоми ҳисоб кардани ҳиссаи ҷоизи шахси ҳуқуқӣ дар шахси ҳуқуқи хориҷӣ ҳама гуна манфиати мустақим ё ғайримустақими шахси ҳуқуқӣ нисбат ба шахси вобаста ба назар гирифта мешавад.

175. Кишвари дорои меъёрҳои пасти андозбандишаванда кишваре доништа мешавад, ки дар он яке аз омилҳои зерин ҷой дошта бошад:

- меъёрҳои номиналии андоз ё як қисми он дар кишвар аз меъёрҳои, ки барои резидент мутобиқи Кодекси андоз амалӣ карда мешаванд, аз 30 дарсад камтар аст;

- кишвар аз даромади хориҷии резидентҳо андоз намегирад ё аз даромади хориҷии резидентҳо танҳо дар сурати интиқол додани даромад ба он андоз ситонида мешавад;

- қонунгузори амалкунандаи кишвар ҳифзи махфияти маълумоти молиявӣ ё маълумотро дар бораи ширкатҳо пешбинӣ мекунад, ки он ҳифзи махфияти маълумотро дар бораи соҳиби ниҳони молу мулк ё баҳрабардори ниҳони даромад (фоида) таъмин менамояд.

176. Шахс резиденти кишвари дорои меъёрҳои пасти андозбандӣ доништа мешавад, агар яке аз шартҳои зерин риоя шавад:

- корхона дар кишвари дорои меъёри пасти андозбандӣ таъсис ва ба қайд гирифта шудааст; ё

- назорат ва идоракунии шахси ҳуқуқӣ аз кишвари дорои меъёри пасти андозбандӣ амалӣ карда мешавад.

177. Суди саҳмияе, ки ба резидент дар кишвари дорои меъёри пасти андозбандӣ пардохт карда шудааст, аз андоз аз даромади резидент ба андозае озод карда мешавад, ки андоз аз даромад (ҳисобшуда) аз ҷониби резидент мутобиқи ҳамин банд пардохт карда шудааст. Бо ин мақсад суди саҳмия аз ҳисоби даромадҳои ҳисобшуда ҳамчун пардохтшуда ҳисоб карда мешавад.

Эзоҳ: Мисол. ҶСК «А» (резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон) муассиси шахси ҳуқуқии хориҷӣ ҶСК «С» мебошад, ки ҳисаи он дар сармояи оинномавии ҶСК «С» 55 дарсадро ташкил медиҳад. Таҳлили маълумоти дастрасгардида муайян намуд, ки меъёрҳои номиналии андоз дар кишвари хориҷӣ аз меъёрҳои, ки барои резидент мутобиқи Кодекси андоз амалӣ карда мешаванд, дар давоми соли андоз камтар аз 30 дарсадро ташкил медиҳад. Дар соли 2022 ҳиссаи резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ғоидаи шахси хориҷӣ 5,3 млн сомониро ташкил додааст, ширкати хориҷӣ аз ин маблағ андоз аз суди саҳмияро барои резиденти Тоҷикистон бо меъёри 2 дарсад ба маблағи 106000 сомонӣ дар манбаи пардохт нигоҳ дошта дар кишвари хориҷӣ пардохт намудааст. Бинобар ин, резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон уҳдадор мебошад аз суди саҳмияе, ки дар кишвари хориҷии дорои меъёри паст андозбандӣ карда шудааст, ба инобат гирифта илова бар ин аз он андоз аз даромади резидент бо дар назар доштани меъёри дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи ҳамин боби Дастурамал 12 дарсад муайян шуда, ҳисоб ва пардохт намояд. Пас бо дар назар доштани он, ки меъёри андоз аз суди саҳмия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон 12 дарсад пешбинӣ шудааст, андоз ба маблағи 636000 сомонӣ ҳисоб карда шуда, фарқияти он 530000 (5300000 * 12%) - 106000) сомонӣ бояд ба бучет пардохт карда шавад.

46. САРМОЯГУЗОРИИ МОҲИРОНА

178. Бо дар назар доштани банди 181 Дастурамал, агар дар давраи ҳисоботӣ таносуби қарзи миёнаи шахс-резиденти таҳти назорати ғайррезидент қарордошта ба сармояи оинномавии миёна аз ду маротиба зиёд бошад, тарҳи маблағи ғоизҳои иҷозатдодашаванда ба чунин шахс барои ин давра маҳдуд карда мешавад.

179. Нисбат ба шахс-резиденти таҳти назорати ғайррезидент қарордошта, агар зиёда аз 25 дарсади ҳиссаи \bar{y} дар сармояи миёнаи оинномавӣ мустақиман ё ғайримустақиман ба ғайррезидентҳо ё шахсони ҳуқуқии аз андоз аз ғоида озод тааллуқ дошта бошад, аз рӯи ҳар қарзи дар давраи андоз истифодашуда ғоизҳои пардохтшуда мутобиқи банди 178 ҳамин Дастурамал тарҳ карда мешаванд, аммо маблағи ниҳии ғоизҳои, ки мутобиқи банди 178 Дастурамал метавонад тарҳ карда шавад, бо маблағи ғоизҳои, ки аз меъёри ҳадди ниҳии ғоизҳо зиёд мебошад, маҳдуд мегардад.

180. Барои мақсадҳои ҳамин боб меъёри ҳадди ниҳии ғоизҳо бо роҳи тақсим намудани маблағи ғоизи қарзҳо ба коэффитсиенти сармояи миёнаи оинномавӣ муайян карда мешавад. Коэффитсиенти сармояи миёнаи оинномавӣ бо роҳи тақсими маблағи миёнаи қарзи пардохтнашуда дар

охири давраи ҳисоботӣ ба бузургии миёнаи ҳиссаи иштироки муассиси хориҷӣ дар сармояи оинномавӣ ва тақсими он ба 3 (се) муайян карда мешавад. Таҳти мафҳуми қарз ҳама гуна қарзҳои тижоратӣ ва амонатҳои бонкӣ ва қарзҳои дигар, новобаста ба шакли барасмиятдарории онҳо, доништа мешаванд.

181. Боби мазкур нисбати ғайррезиденте, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муассисаи доимӣ дорад, дар асосҳои зерин татбиқ карда мешавад:

- муассисаи доимӣ ҳамчун шахси ҳуқуқӣ-резидент, ки таҳти назорати хориҷӣ қарор дорад, доништа мешавад;

- таносуби қарзи миёнаи муассисаи доимии ғайррезидент ба сармояи оинномавии миёнаи он аз рӯи уҳдадорихои қарзии муассисаи доимии ғайррезидент ва сармояе, ки ба фаъолияти ширкате, ки тавассути муассисаи доимӣ сармоягузорӣ шудааст, ҳисоб карда мешавад.

182. Бо мақсади татбиқи муқаррароти боби мазкур мафҳумҳои зерин истифода мешаванд:

- қарзи миёнаи шахси ҳуқуқӣ-резиденти таҳти назорати хориҷӣ қарордошта дар давраи андоз маблағест, ки бо роҳи ба 3 тақсим кардани ҳосили ҷамъи бақияи маблағи қарзи ин шахси ҳуқуқӣ дар охири рӯзҳои аввал, миёна ва охири давраи андоз ҳисоб карда мешавад;

- сармояи миёнаи шахси ҳуқуқӣ-резиденти таҳти назорати хориҷӣ қарордошта дар давраи андозӣ маблағест, ки бо роҳи ба 3 тақсим кардани ҳосили ҷамъи маблағи сармояи ин шахси ҳуқуқӣ дар охири рӯзҳои аввал, миёна ва охири давраи андоз ҳисоб карда мешавад;

- қарзи шахси ҳуқуқӣ-резиденти таҳти назорати хориҷӣ қарордошта, ҳама гуна уҳдадорихои қарзии шахси ҳуқуқӣ мебошад, ки мутобиқи стандартҳои байналмилалии ҳисоботи молиявӣ муайян карда шудаанд ва қарзҳои кредиториро дар бар намегиранд;

- сармояи оинномавии хусусии шахси ҳуқуқӣ-резиденти таҳти назорати хориҷӣ қарордошта, ин сармояи оинномавии хусусиест, ки мутобиқи стандартҳои байналмилалии ҳисоботи молиявӣ муайян карда мешавад;

- шахси ҳуқуқӣ-резиденти таҳти назорати ғайррезидент қарордошта шахси ҳуқуқӣ-резиденте мебошад, ки дар он зиёда аз 25 дарсади саҳмияҳо ё ҳиссаҳои дигари иштирок ба ғайррезидент, танҳо ё якҷо бо шахсони вобаста тааллуқ доранд.

Эзоҳ: Мисол. ҶСП «А» (резидент) таҳти назорати ғайррезидент ҶСП «С» қарор дорад, зеро зиёда аз 25 дарсади ҳиссаи ҶСП «А» дар сармояи миёнаи оинномавӣ мустақиман ба ҶСП «С» тааллуқ дорад. Маблағи миёнаи ҳиссаи иштироки муассиси хориҷӣ дар сармояи оинномавии резидент 5,0 млн сомонӣ, маблағи миёнаи қарз, ки аз муассис гирифтааст, дар ин давраи ҳисоботи 25,0 млн сомонӣ мебошад ва фоизи қарзии он барои як сол 12 дарсад ва маблағи 3,0 млн сомониро ташкил медиҳад. Дар ин ҳолат маблағи ниҳоии фоизҳое, ки метавонад тарҳ карда шавад, бо маблағи фоизҳое, ки аз меъёри ҳадди ниҳоии фоизҳои дар банди 180 Дастурамал муайяншуда зиёд мебошад, маҳдуд мегардад. Меъёри ҳадди ниҳоии фоизҳо дар ин ҳолат бо дар назар доштани маблағи фоизи қарзҳо, коэффитсиенти сармояи миёнаи

оинномавӣ, маблағи миёнаи қарзи пардохтнашуда, бузургии миёнаи ҳиссаи иштироки муассиси хориҷӣ дар сармояи оинномавӣ ва тақсими он ба 3 муайян карда мешавад. Аз рӯи нишондодҳои дар боло овардашуда коэффитсиенти сармояи миёнаи оинномавӣ бо роҳи тақсими маблағи миёнаи қарзи пардохтнашуда дар охири давраи ҳисоботӣ ба бузургии миёнаи ҳиссаи иштироки муассиси хориҷӣ дар сармояи оинномавӣ ва тақсими он ба 3 муайян карда мешавад. Яъне коэффитсиенти сармояи миёнаи оинномавӣ (25,5 млн/5,0 млн)/3) ба 1,67 баробар мебошад. Дар мисоли мазкур:

- бузургии миёнаи ҳиссаи иштироки муассиси хориҷӣ дар сармояи оинномавӣ - 5,0 млн сомонӣ;
- маблағи миёнаи қарзи пардохтнашуда - 25,0 млн сомонӣ;
- маблағи фоизи қарзҳо - 3,0 млн сомонӣ;
- коэффитсиенти сармояи миёнаи оинномавӣ - 1,67.

Бо истифода аз ин нишондодҳо меъёри ҳадди ниҳоии фоизҳо бо роҳи тақсим намудани маблағи фоизи қарзҳо ба коэффитсиенти сармояи миёнаи оинномавӣ муайян карда мешавад. Яъне тақсими маблағи фоизи қарзҳо 3,0 млн сомонӣ ба коэффитсиенти сармояи миёнаи оинномавӣ 1,67 ҳадди ниҳоии фоизҳои тарҳшаванда (3,0/1,67) муайян карда мешавад, ки он 1,8 млн сомони ро ташкил медиҳад. Тибқи муқаррароти ҳамин боби Дастурамал фарқияти он 1,2 млн (3,0-1,8) сомонӣ ба хароҷоти тарҳшаванда бурда намешавад.

47. НАРХГУЗОРИИ ТРАНСФЕРТӢ. ШАРТНОМА ДАР БОРАИ НАРХГУЗОРИИ ТРАНСФЕРТӢ

183. Шартнома дар бораи нархгузорию трансфертӣ шартномае доништа мешавад, ки амалиёт ё силсилаи амалиётҳо бо иҷрои ҳамаи шартҳои зерин дар бар мегирад:

- агар мақсади амалиёт таҳвил ё хариди молу мулк, хизматрасонӣ, муомилот бо доройҳои моддӣ ё ғайримоддӣ ва маблағчудокуниҳои қарзӣ бошад;

- агар амалиёт байни шахсони ба ҳам алоқаманд анҷом дода шуда бошад;

- агар амалиёти анҷомдодашуда фаромарзӣ бошад.

184. Амалиёт фаромарзӣ доништа мешавад, агар он:

- байни шахс-резидент ва шахс-ғайрирезидент анҷом дода шавад, ба истиснои ҳолатҳои, ки амалиёт пурра дар Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад;

- байни ду резидент анҷом дода шавад ва амалиёти анҷомдодашуда ба фаъолияти соҳибкорие, ки тавассути муассисаи доимӣ берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби як ё ҳар ду резидент амалӣ карда мешаванд, алоқаманд бошад;

- байни ду ғайрирезидент анҷом дода шавад, ба истиснои ҳолатҳои, ки амалиёт ба фаъолиятҳои, ки тавассути муассисаҳои доимӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби як ё ҳар ду ғайрирезидент амалишаванда алоқаманд бошад.

Эзоҳ: Мисол. Дар моҳи август ҚСП «А» (резидент) бо ширкати хориҷии «В» (ғайрирезидент) шартнома баста, ба хориҷи кишвар 7000 тонна концентрат мефурӯшад. Бо дар назар доштани он, ки амалиёт байни резидент ва ғайрирезидент анҷом дода мешавад, ин амалиёт ҳамчун амалиёти фаромарзӣ эътироф карда мешавад, инчунин бо сабаби муассисони ҚСП «А» ва ширкати хориҷии «В» бо ҳам алоқаманд ҳастанд, шартномаи байни ҚСП «А» ва ширкати хориҷии «В» ҳамчун шартнома дар бораи нархгузорию трансфертӣ дониста мешавад.

48. ПРИНЦИПИ ШАРТНОМАБАНДӢ БО ШАРТҲОИ БОЗОРӢ

185. Принципи шартномабандӣ бо шартҳои бозорӣ дар ҳолате истифода карда мешавад, ки агар даромад, хароҷот, фоида ё зарари дар асоси шартнома дар бораи нархгузорию трансфертӣ ташаккулёфтаи шахсони ба ҳам алоқаманд аз даромад, хароҷот, фоида ё зарари шахсони ба ҳам алоқаманднабуда, ки дар шароити воқеии бозорӣ ташаккул ёфтааст, фарк кунад.

186. Фарқияти даромад, хароҷот, фоида ё зарар байни шахсони ба ҳам алоқаманд ва шахсони ба ҳам алоқаманднабуда тавассути муқоисаи ҳолатҳо муайян карда мешавад.

187. Ҳолатҳо дар он сурат ба ҳолатҳои воқеии дар шартнома дар бораи нархгузорию трансфертӣ зикргардида қиёспазир дониста мешаванд, ки агар чунин ҳолатҳо ба шартҳои бозорӣ мутобиқ бошанд ва ё дар сурати мавҷуд будани фарқият, яке аз шартҳои зерин амалӣ карда шавад:

- фарқият назаррас набошад, нархҳои трансфертӣ истифода карда намешаванд;

- фарқият назаррас бошад, нархҳои трансфертӣ амалӣ карда мешаванд.

188. Ҳангоми муайян намудани мутобиқати шартномаҳои басташуда бо шартҳои бозорӣ талаботи зерин ба эътибор гирифта мешавад:

- уҳдадориҳо ва хавфҳои, ки тарафҳо дар доираи шартномаи дар бораи нархгузорию трансфертӣ барои анҷом додани амалиётҳо ба зимма мегиранд;

- хусусиятҳои молу мулк, хизматрасонӣ, муомилот бо доройҳои моддӣ ё ғайримоддӣ, ки тибқи шартномаи нархгузорию трансфертӣ таҳвил гардидаанд ё харидорӣ шудаанд;

- шартҳои шартнома дар доираи шартнома дар бораи нархгузорию трансфертӣ;

- вазъи бозоре, ки амалиёт дар он анҷом дода шудааст, инчунин омилҳои дигари иқтисодии марбут ба механизми нархгузорию трансфертӣ;

- стратегияи тижорати тарафҳои шартнома дар бораи нархгузорию трансфертӣ.

189. Принципи шартномабандӣ бо шартҳои бозорӣ бояд мутобиқ ба стандартҳои байналмилалӣ оид ба нархгузорию трансфертӣ ба корхонаҳои фаромиллӣ ва мақомоти андоз истифода гардад. Дар сурати ихтилофот байни Кодекси андоз ва чунин стандартҳо оид ба нархгузорию трансфертӣ, афзалият ба Кодекси андоз дода мешавад.

49. УСУЛҲОИ НАРХГУЗОРИИ ТРАНСФЕРТӢ

190. Усулҳои нархгузори трансферти аз усулҳои зерин иборат мебошанд:

- усули муқоисавии нархҳои бозорӣ;
- усули такрорфурӯшӣ;
- усули замкунӣ ба хароҷот;
- усули муқоисавии даромаднокии амалиёт;
- усули тақсими фоида аз амалиёт.

191. Усулҳои нархгузори трансфертии дар банди 190 Дастурамал муқарраргардида бояд аз рӯйи таъинот дар алоҳидагӣ ё омезиши якҷоя истифода ва мутобиқи муқаррароти қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда шаванд.

192. Андозсупоранда метавонад усули нархгузори трансфертиро, ки дар банди 190 муқаррар карда нашудааст, истифода намояд, агар чунин андозсупоранда мавҷудияти ду унсур зеринро асоснок карда тавонад:

- ҳеҷ яке аз усулҳои дар банди 190 зикргардида барои муайян намудани мутобиқати даромад, хароҷот, фоида ва зарари тибқи шартномаи дар бораи нархгузори трансферти ташаккулёфта ба принсипи шартҳои бозорӣ наметавонад ба таври муносиб истифода карда шавад;

- усули аз ҷониби чунин андозсупоранда истифодашаванда боиси натиҷае гардад, ки бо натиҷаҳои дигаре, ки дар муносибатҳои шахсон ба ҳам алоқаманднабудаи дар асоси принсипи шартҳои бозорӣ амалкунанда ба даст омадаанд, муқоисашаванда мебошад.

Эзоҳ: Мисол. ҶСП «А»-резидент бо ширкати хориҷии «В»-ғайрирезидент шартнома баста, ба хориҷи кишвар 7000 тонна концентратро бо арзиши 1 тоннаш 1250 доллари ИМА мефурӯшад. Бо дар назар доштани он, ки шартномаи байни ҶСП «А» ва ширкати хориҷии «В» ҳамчун шартномаи нархгузори трансферти доништа шудааст, бо мақсади муайян намудани нархи концентрат мақомоти андоз метавонад усулҳои нархгузори трансфертиро истифода намояд. Мутобиқи маълумоти мақомоти андоз муайян карда шуд, ки дар биржаи нархгузори чунин концентрат арзиши 1 тонна 1730 доллари ИМА муайян шудааст. Дар ин асос бо истифода аз усули муқоисавии нархҳои бозорӣ, нархи дар шартнома пешбинишуда аз нав баррасӣ гардида, бо арзиши 1730 доллари ИМА барои 1 тонна концентрат муайян карда, уҳдадори андозӣ аз нав ҳисоб карда мешавад.

50. ТАСҲЕҲӢ НАРХГУЗОРИИ ТРАНСФЕРТӢ

193. Андозсупорандае, ки шартномаро бо дар назар доштани талаботи шартнома дар бораи нархгузори трансферти ба имзо мерасонад, бояд бо усули нархгузори трансферти ё омезиши он даромад, хароҷот, фоида ва зарари тибқи шартнома бадастовардари аз рӯйи принсипи шартҳои бозорӣ муайян намояд, аз ҷумла:

- ҷанбаҳои қавӣ ва заифи ҳар усули нархгузори трансферти тибқи шартнома дар бораи нархгузори трансферти;

- сахехияти ҳар усули нархгузории трансфертӣ, бо дар назар доштани хусусияти шартнома дар бораи нархгузории трансфертӣ, ки тавассути таҳлили амалиётҳои иҷрошуда, дороиҳои истифодашаванда ва хавфҳои, ки ҳар тарафи шартнома ба зимма мегирад, муайян карда мешавад;

- мавҷудияти маълумоти боэътимод, ки барои истифодаи ҳар усули нархгузории трансфертӣ зарур мебошад;

- дараҷаи муқоисаи шартҳои мутобиқи шартнома дар бораи нархгузории трансфертӣ ва принсипи шартҳои бозорӣ, инчунин эътимоднокии тасҳех, дар ҳолати мавҷудият, ки барои бартаараф намудани фарқият зарур мебошанд.

194. Усули нархҳои муқоисашавандаи бозорӣ усули дақиқ ва боэътимоди истифодаи принсипи шартҳои бозорӣ нисбат ба захираҳои мебошад, ки истифодабарандагони захираҳои табиӣ мефурӯшанд.

195. Агар шахс даромад, хароҷот, фоида ва зарарро, ки тибқи шартнома дар бораи нархгузории трансфертӣ ташаккул ёфтааст, мутобиқи принсипи шартҳои бозорӣ муайян накунад, мақомоти андоз метавонад тасҳеҳи заруриро барои мутобиқати даромад, хароҷот, фоида ва зарарҳои дар доираи шартнома дар бораи нархгузории трансфертӣ бамиёномада бо принсипи шартҳои бозорӣ ворид намояд.

196. Агар бо дар назардошти усулҳои дар банди 190 Дастурамал зикргардида, шахс усули дақиқ ва боэътимоди нархгузории трансфертиро истифода намояд, аз ҷониби мақомоти андоз муайян намудани мутобиқати даромад, хароҷот, фоида ва зарари дар доираи шартнома дар бораи нархгузории трансфертӣ ташаккулёфта бояд дар асоси принсипи шартҳои бозорӣ, ки онро шахс истифода мебарад, анҷом дода шавад.

51. ҲУЧҚАТҲОИ НАРХГУЗОРИИ ТРАНСФЕРТӢ

197. Андозсупоранда мутобиқи талаботи муқаррарнамудаи Кодекси андоз уҳдадор аст ҳуҷҷатҳо (шартнома, борхати нақлиётӣ, эълонияи гумрукии бор, нусхаи ҳуҷҷатҳои ҳамроҳикунандаи мол)-и тасдиқкунандаи мутобиқати амалиёти аз ҷониби андозсупоранда тибқи шартнома дар бораи нархгузории трансфертӣ анҷомшавандаро ба принсипи шартҳои бозорӣ тартиб диҳад. Дар ҳуҷҷатҳо бояд асос барои истифодаи усул ё усулҳои нархгузории трансфертӣ дарҷ карда шавад.

198. Андозсупоранда уҳдадор аст ҳуҷҷатҳои дар банди 197 Дастурамал пешбинишударо барои соли андоз то пешниҳоди эълонияи солони андоз аз даромад таҳия ва ба мақомоти андоз пешниҳод намояд.

199. Андозсупорандагоне, ки талаботи ҳуҷҷатгузории дар бандҳои 197 ва 198 Дастурамал муқарраршударо риоя наменамоянд, тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

200. Ҳар уҳдадорӣ оид ба пешбурди ҳисобот, ки мутобиқи Кодекси андоз муқаррар гардидааст, бояд уҳдадорӣ оид ба пешбурди ҳисоботи андозсупорандаи баимзорасонидаи шартнома дар бораи нархгузории трансфертиро мукамал намояд.

201. Мақоми ваколатдори давалатӣ дар мувофиқа бо Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад талаботро барои ҳуҷҷатгузории

содакардашудаи нархгузории трансфертӣ нисбат ба андозсупорандагон ва амалиётҳои алоҳидаи зерин муқаррар намояд:

- таъминкунандагон (дистрибьюторҳо);
- андозсупорандагони дорои ҳаҷми хурди амалиётҳои фаромарзӣ;
- субъектҳои соҳибкорони миёна;
- хизматрасонии дохилигурӯҳии ширкатҳо;
- маблағчудокуниҳои қарзӣ;
- хизматрасонии техникӣ.

202. Талаботи содакардашуда ба ҳуҷҷатҳои нархгузории трансфертӣ мутобиқи банди 201 Дастурамал нисбат ба роялти, пардохтҳои иҷозатномадихӣ, шартномаҳо оид ба корҳои илмию-таҳқиқотӣ ва дороиҳои дигари ғайримоддӣ татбиқ карда намешавад.

Эзоҳ: Мисол. ҶСП «Г»-резидент бо ширкати хориҷии «Д»-ғайрирезидент шартнома баста, ба хориҷи кишвар 2000 тонна металлро бо арзиши 1 тоннаш 950 доллари ИМА мефурӯшад. Аммо аз ҷониби андозсупоранда мутобиқи талаботи муқаррарнамудаи Кодекси андоз ҳуҷҷатҳо, аз ҷумла шартнома, борхати нақлиётӣ, эълומияи бори гумрукӣ, нусхаи ҳуҷҷатҳои ҳамроҳикунандаи мол ва дигарҳоро, ки тасдиқкунандаи амалиёт мутобиқ ба шартнома дар бораи нархгузории трансфертӣ анҷомшавандаро ба мақомоти андоз пурра пешниҳод накардааст. Ҳамзамон дар ҳуҷҷатҳои қисман пешниҳодшуда асос барои истифодаи усул ё усулҳои нархгузории трансфертӣ дарҷ карда нашудааст, бинобар ин мақомоти андоз муайян намуд, ки шартномаи байни субъектҳо басташуда ба принсипи шартҳои бозорӣ мутобиқат намекунад. Барои бартараф намудани камбудихо ба Ҷамъият огоҳинома ирсол карда шуда буд, аммо он ҳуҷҷатҳои дар банди 197 Дастурамал пешбинишударо барои соли андоз то пешниҳоди эълумияи солонаи андоз аз даромад таҳия ва ба мақомоти андоз пешниҳод накард. Дар ин асос мақомоти андоз барои риоя накардани бандҳои 197 ва 199 Дастурамал тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгариро нисбати Ҷамъият татбиқ менамояд.

52. ТАРАФҲОИ ВОБАСТА

203. Барои мақсадҳои Кодекси андоз ду тараф дар ҳолатҳои зерин ба ҳам вобаста доништа мешаванд, агар:

- яке аз тарафҳо соҳиби мустақим ё ғайримустақими на камтар аз 25 дарсади сармоя ё ҳуқуқҳои овоздихии тарафи дигар бошад;

- ҳар шахси сеюм соҳиби мустақим ё ғайримустақими на камтар аз 25 дарсади сармоя ё ҳуқуқи овоздихӣ дар ҳар кадоме аз ин ду ва ё зиёда тарафҳои вобаста бошад;

- зиёда аз нисфи шӯрои нозирон (директорон ё аъзои шӯрои директорон) ё як ё якчанд нафар директорони иҷроия ё аъзои иҷроияи шӯрои директорони як тарафро тарафи дигар таъин намояд;

- зиёда аз нисфи шӯрои нозирон (директорон ё аъзои шӯрои директорон) ё як ё якчанд нафар директорони иҷроия ё аъзои иҷроияи шӯрои директорони ҳа рду тарафро ҳамон як тарафи сеюм таъин намояд;

- қарзи аз ҷониби як тараф ба тарафи дигар додашуда ё таъмингардида зиёда аз 50 дарсади арзиши тавозунии тамоми дороиҳои тарафи дигарро ташкил диҳад;

- тараф мустақиман ё ғайримустақиман на камтар аз 25 дарсади даромадро дар натиҷаи иҷрои шартномаи ҳамкорӣ байни ҳама тараф гирад;

- яке аз тарафҳо муассисаи доимии тарафи дигар бошад.

204. Барои мақсадҳои сархатҳои якум ва дуюми банди 203 шахси воқеӣ соҳиби ҳисса дар сармояи танзимшаванда ё ҳуқуқи овоздиҳӣ доништа мешавад, агар ҳисса мустақиман ё ғайримустақим ба яке аз аъзои як оила, аз ҷумла ҳамсар, хешовандони мустақим, бародарон ва хоҳарон, фарзандони бародарон ва хоҳарон, ҳамсарони бародарон ва хоҳарон, бародарон ва хоҳарони ҳамсар, падару модари зан ё шавҳар, бародарон ва хоҳарони падару модари зан ё шавҳар, васиён ва падару модари фарзандхондшуда тааллуқ дошта бошад.

205. Барои мақсадҳои Кодекси андоз ҳамаи амалиётҳои тиҷоратӣ ва молиявии анҷомдодаи резиденти кишвари дорои андози меъёри паст, ки мутобиқи муқаррароти банди 175 Дастурамал муайян шудааст, ҳамчун амалиётҳои тарафҳои вобаста доништа мешаванд. Дар ин ҳолат, агар андозсупорандагон ба мақомоти андоз дар бораи шахсияти саҳомони тарафи дигар маълумот диҳанд ва исбот кунанд, ки бо ҳам вобастагӣ надоранд, нисбат ба онҳо муқаррароти мазкур татбиқ карда намешавад.

53. ҲИСОБОТ БО ҶУДОКУНӢ АЗ РӢӢИ КИШВАРӢО

206. Ҳисобот бо ҷудокунӣ аз рӯи кишварҳо, дастрасии мақомоти андозро ба маълумот дар бораи ғайриҳо ва андозҳои ҷаҳонии пардохтшаванда аз ҷониби гурӯҳҳои азими корпоративии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияткунанда фароҳам меорад. Чунин маълумот метавонад аз ҷониби мақомоти андоз барои баҳодиҳии хавфҳои нархгузорию трансферти истифода карда шавад.

207. Муқаррароти бобҳои 55-57 Дастурамал пешниҳоди ҳисобот бо ҷудокунӣ аз рӯи кишварҳоро барои баъзе ташкилотҳо-резидентҳо пешбинӣ менамояд.

208. Мақомоти андоз ҳисобот бо ҷудокунӣ аз рӯи кишварҳоро, ки ба мақомоти андози кишварҳои хориҷӣ пешниҳод шудаанд, мутобиқи шартҳои мубодилаи иттилооти дар боби 24 Кодекси андоз муқарраршуда мегирад.

54. МУАЙЯНКУНИИ ИСТИЛОҶОТИ МАРБУТ БА ҲИСОБОТ БО ҶУДОКУНӢ АЗ РӢӢИ КИШВАРӢО

209. Гурӯҳи нуфузи ҷаҳонӣ шахсони ҳуқуқие мебошанд, ки ба ҳамаи меъёрҳои зерин мутобиқ мебошанд, аз ҷумла:

- ба гурӯҳ на камтар аз ду ва ё зиёда шахсони ҳуқуқӣ-резидентҳо дар кишварҳои гуногун ва шахси ҳуқуқӣ-резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар кишвари хориҷӣ муассисаи доимӣ дорад, шомил мебошанд;

- гурӯҳи ширкатҳо барои мақсадҳои ҳисоботи баҳисобгирии молиявӣ мутобиқи стандартҳои баҳисобгирии байналмилалӣ молиявӣ нисбат ба

ширкати модарии гурӯҳ амалишаванда муттаҳид мешаванд ё гурӯҳи ширкатҳо бояд муттаҳид карда шаванд, агар саҳмияҳо (ҳисса)-и ҳар узви гурӯҳ дар биржаи фондӣ ба фурӯш бароварда шаванд;

- гардиши умумии солонаи гурӯҳ дар соли қаблии молиявӣ 4,7 миллиард сомони ро ташкил дод.

210. Узви гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ шахси ҳуқуқии ба ҳамаи меъёрҳои зерин мутобиқкунанда мебошад:

1) шахси ҳуқуқие, ки ба яке аз шартҳои зерин ҷавобгӯӣ мебошад:

- шахси ҳуқуқӣ ба ҳисоботи молиявии муттаҳидшудаи гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ шомил карда шудааст ё ба ҳисоботи молиявии муттаҳидшуда шомил карда мешавад, агар саҳмияҳо (ҳисса)-и ширкат дар биржаи фондӣ ба фурӯш бароварда шаванд;

- шахси ҳуқуқӣ аз ҳисоботи молиявии муттаҳидшудаи гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ танҳо бинобар сабаби андозаи он ё набудани таъсири назаррас ба фаъолияти гурӯҳ хориҷ карда шудааст;

2) муассисаи доимии шахси ҳуқуқие, ки дар сархати якуми ҳамин банд муқаррар шудааст, агар чунин шахси ҳуқуқӣ пешбурди ҳисоботи молиявии алоҳидаи муассисаи доимиро барои мақсадҳои молиявӣ, танзимкунӣ ва андоз ё назорати дохилӣ анҷом диҳад.

211. Созишнома оид ба мақомоти салоҳиятдор созишнома байни мақоми салоҳиятдори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоти салоҳиятдори давлати хориҷӣ ё кишварҳои хориҷӣ мебошад, ки мубодилаи автоматии ҳисоботро бо ҷудокунӣ аз рӯйи тақсимооти кишварҳоро талаб менамояд.

212. Шахси ҳуқуқии модарии сунъӣ (ваколатдор) шахси ҳуқуқие мебошад, ки узви гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ мебошад ва аз ҷониби гурӯҳ барои аз номи гурӯҳ пешниҳод намудани ҳисобот дар кишвари резидентии худ таъин карда мешавад, дар ҳолате, ки ширкати модарӣ барои ҳисоботдиҳӣ дар кишвари резидентии худ уҳдадор намебошад.

213. Ширкати ниҳонии модарӣ - ин узви гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ доништа мешавад, агар шартҳои зерин пурра иҷро карда шаванд:

- узве, ки мустақиман ё ғайримустақиман дар як ё якчанд аъзои дигари гурӯҳ ҳиссаи кофӣ дорад ва он бояд ҳисоботҳои муттаҳидкардашудаи молиявии гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳониро дар кишвари худ таҳия намояд ё ин амалро бояд ба анҷом расонад, агар саҳмияҳои шахси ҳуқуқӣ дар биржаи фондии кишвари он ба фурӯш бароварда шаванд;

- узви дигари гурӯҳ, ки мустақиман ё ғайримустақиман дар узви дигари гурӯҳи дар сархати якуми банди мазкур зикргардида ҳисса дошта метавонист, мавҷуд набошад.

55. УҲДАДОРӢ БАРОИ ПЕШНИҲОДИ ҲИСОБОТ БО ҶУДОКУНӢ АЗ РӢӢИ КИШВАРҲО

214. Шахси ҳуқуқӣ- резидент уҳдадор аст барои давраи ҳисоботӣ ба мақомоти андоз ҳисоботро бо ҷудокунӣ аз рӯйи кишварҳо пешниҳод намояд, агар:

1) шахси ҳуқуқӣ ширкати модарии гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ бошад;

2) шахси ҳуқуқӣ ширкати модарии сунъӣ (ваколатдор)-и гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ дар соли ҳисоботӣ бошад;

3) узви гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ бошад ва ширкати модарии гурӯҳ барои пешниҳоди ҳисобот бо ҷудокунӣ аз рӯйи кишварҳо дар кишвари резидентии худ барои ин давра уҳдадор набошад ва гурӯҳ узвро ба сифати ширкати модарии ваколатдор (сунъӣ)-и шахси ҳуқуқӣ барои ин сол таъин карда бошад;

4) узви гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ, ки нисбат ба он ҳеҷ яке аз муқаррароти зербандҳои 1)-3) ҳамин банд татбиқ карда нашуда, нисбат ба он шартҳои зерин татбиқ карда шаванд:

- байни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва кишвари резидентии ширкати ниҳоии модарии гурӯҳ созишномаи дахлдор оид ба мақомоти салоҳиятдор вучуд надорад;

- байни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва кишвари резидентии ширкати ниҳоии модарии гурӯҳ созишномаи дахлдор оид ба мақомоти салоҳиятдор вучуд дорад, аммо кишвари резидентӣ талаботи чунин созишномаро мунтазам риоя намекунад.

215. Шахс-резидент бояд мақомоти андозро бо тартиби муқарраргардида огоҳ намояд, агар он шахси ҳуқуқие бошад, ки нисбат ба он муқаррароти зербандҳои 2) ва 3) банди 214 амалӣ карда шавад.

216. Шахси ҳуқуқӣ-резидент бояд то охири соли молиявӣ, ки огоҳинома ба он дахл дорад, ба мақомоти андоз мутобиқи банди 215 огоҳинома пешниҳод намояд.

217. Мақомоти андоз то охири соли ҳисоботӣ уҳдадор аст шахси ҳуқуқӣ-резидентро дар бораи нисбат ба чунин шахс дар давраи ҳисоботӣ татбиқ гардидани муқаррароти зербанди 4) банди 214 огоҳ намояд.

218. Агар нисбат ба зиёда аз як шахси ҳуқуқӣ-резиденти гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ муқаррароти зербандҳои 3) ва ё 4) банди 214 дар соли молиявӣ татбиқ гардад, гурӯҳ метавонад мақомоти андозро дар бораи шахси ҳуқуқӣ-резиденте, ки барои пешниҳоди ҳисобот бо ҷудокунӣ аз рӯйи кишварҳо мутобиқи талаботи банди 214 барои ҳамин сол таъин шудааст, огоҳ намояд. Огоҳинома дар бораи соли молиявӣ бояд дар шакли тасдиқшуда таҳия гардида, ба мақомоти андоз то муҳлати пешниҳоди ҳисобот бо ҷудокунӣ аз рӯйи кишварҳо барои ин сол пешниҳод карда шавад. Агар шахси ҳуқуқӣ-резидент, ки аз ҷониби гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ барои пешниҳоди ҳисобот бо ҷудокунӣ аз рӯйи кишварҳо дар соли молиявӣ таъин шудааст, ҳисоботро пешниҳод накунад, мақомоти андоз метавонад талаб намояд, ки шахси ҳуқуқӣ-резиденти дигари ҳамин гурӯҳ, ки ба талаботи зербандҳои 3) ва ё 4) банди 214 мутобиқ аст, ҳисоботро то санаи дар талаботи шакли хаттии мақомоти андоз муқарраршуда пешниҳод намояд.

219. Барои мақсадҳои сархати дуҷуми зербанди 4) банди 214 чунин ҳисобида мешавад, ки давлати хориҷӣ муқаррароти созишномаи дахлдорро оид ба мақомоти салоҳиятдор мунтазам риоя намекунад, агар давлати хориҷӣ ба яке аз амалҳои зерин роҳ диҳад:

- мубодилаи маълумот тибқи созишнома оид ба мақомоти салоҳиятдор бо Ҷумҳурии Тоҷикистон боздошта шудааст, ба истиснои боздоштани мубодилаи маълумот мутобиқи созишнома; ё

- новобаста аз талошҳои пайвастаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, мубодилаи маълумот бо кишварҳои маҳалли ҷойгиршавии гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ ва аъзои он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда нашудааст.

56. ҲИСОБОТИ КИШВАРӢ

220. Ҳисобот кишварӣ дар давраи ҳисоботӣ, ки ба мақомоти андоз аз ҷониби шахси ҳуқуқии резидент вобаста ба гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ тибқи муқаррароти боби 55 Дастурамал пешниҳод карда шавад, бояд маълумоти зеринро дар бар гирад:

1) маълумоти маҷмӯӣ дар бораи даромад, фоида ва зарар то андозбандӣ, андози ҳисобшуда, сармояи эълоншуда, фоидаи ташаккулёфта, шумораи кормандон ва дороиҳои моддӣ (ба истиснои пул ё эквиваленти пулӣ) барои ҳар кишваре, ки дар он ин гурӯҳ фаъолият мекунад;

2) мушаххасот оид ба ҳар як узви гурӯҳ бо маълумоти зерин:

- кишвари резидентии андозӣ барои ҳар яке аз иштирокдорон;

- кишваре, ки шахси ҳуқуқӣ тибқи қоидаҳои ин кишвар дар он таъсис дода шудааст, ба қайд гирифта шудааст, ба танзим дароварда мешавад, агар тибқи сарҳати яқуми ҳамин банд аз кишвари резидентии андозӣ фарқият мавҷуд бошад;

- хусусияти тиҷорати асосӣ ё тиҷорати иштирокдорони он.

221. Ҳисобот бо ҷудокунӣ аз рӯйи кишварҳо бояд дар шакли шабеҳ ба шакли махсусе, ки дар стандартҳои байналмилалӣ оид ба нархгузорию трансфертӣ муайян шудааст, пешниҳод карда шавад ва ҳама талаботи дигари мақомоти андозро дар бар гирад.

222. Ҳисобот бо ҷудокунӣ аз рӯйи кишварҳо дар давраи ҳисоботӣ бояд аз ҷониби шахси ҳуқуқӣ резидент ба мақомоти андоз дар муддати 12 моҳи пас аз ба охир расидани давраи ҳисоботӣ пешниҳод карда шавад. Агар ҳисоботи молиявии гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ, барои давраи аз давраи ҳисоботӣ фарқкунанда таҳия шуда бошад, гурӯҳ метавонад ҳисоботро барои гурӯҳ бо ишора ба соли молиявӣ пешниҳод намояд.

223. Шахси ҳуқуқӣ-резидент, ки мутобиқи ин боб ҳисоботро бо ҷудокунӣ аз рӯйи кишварҳо пешниҳод наменамояд, тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешавад.

57. ИСТИФОДАИ ҲИСОБОТ БО ҶУДОКУНӢ АЗ РӮЙИ КИШВАРҶО

224. Мақомоти андоз метавонад ҳисобот бо ҷудокунӣ аз рӯйи кишварҳоро, ки тибқи боби 55 Дастурамал ё тибқи созишнома оид ба мақомоти салоҳиятдор пешниҳод шудааст, танҳо бо мақсадҳои зерин истифода барад:

1) арзёбии хавфҳои нархгузорию трансфертӣ, хавфҳои сатҳи баланд ва дигар хавфҳои пинҳонкунӣ ва тағйирдиҳии манбаи андозбандӣ ва азнавтасимкунии фоида дар Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- 2) арзёбии хавфҳои риоя накардани қоидаҳои нархгузорию трансферти мутобики Кодекси андоз аз ҷониби гурӯҳи дорои нуфузи ҷаҳонӣ;
- 3) таҳлили иқтисодӣ ва оморӣ.

58. ТАРТИБИ НИГОҲ ДОШТАНИ АНДОЗ АЗ МАНБАИ ПАРДОХТ

225. Шахсон (агентҳои андоз)-и зерин уҳдадоранд, ки андозро аз манбаҳои пардохт нигоҳ доранд, ба истиснои пардохтҳои, ки даромадгирандаи онҳо аз андозбандӣ озод мебошад:

1) шахсони ҳуқуқӣ-резидентон, инчунин воҳидҳои алоҳидаи онҳо, соҳибкорони инфиродӣ ва муассисаҳои доимии ғайрирезидентҳо, ки ба шахсони воқеии кироҷкори худ пардохтро дар шакли музди меҳнати тибқи боби 8 Дастурамал муқарраршуда анҷом медиҳанд (бояд диҳанд);

2) шахсони ҳуқуқӣ-резидентон, инчунин воҳидҳои алоҳидаи онҳо, соҳибкорони инфиродӣ ва муассисаҳои доимии ғайрирезидентҳо, ки барои хизматрасонӣ (ичрои кор) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шахсони воқеие, ки ба сифати соҳибкори инфиродӣ ба қайд гирифта нашудаанд, дар асоси шартномаҳои дорои хусусияти мадания ҳуқуқӣ ё бе чунин шартномаҳо, ба истиснои шартномаҳои ҳуқуқии мадания, ки мавзӯи онҳо гузашт кардани ҳуқуқи моликият ё ҳуқуқҳои дигари ашё (ҳуқуқҳои молумулкӣ)-и мебошад, даромад пардохт менамоянд;

3) шахсони ҳуқуқӣ-резидентон, инчунин воҳидҳои алоҳидаи онҳо, соҳибкорони инфиродӣ ва муассисаҳои доимии ғайрирезидентҳо, ки ба шахсони воқеӣ нафақа, стипендия ва кумақпулӣ медиҳанд, ба истиснои нафақа, стипендия ва кумақпулиҳои давлатӣ;

4) шахсони ҳуқуқӣ-резидентон, ки суди сахмияҳо пардохт менамоянд;

5) резидентон ва муассисаҳои доимии ғайрирезидент, ки фоизҳоро пардохт менамоянд;

6) шахсони ҳуқуқӣ-резидентоне, ки қисми сахмия (ҳиссаи иштироки)-и ба ғайрирезидентҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон тааллуқдоштаи онҳо фурухта (беғона карда) шудааст, инчунин агентҳои ваколатдори ғайрирезидентҳо, ки молу мулк (сахмияҳо, ҳиссаи иштироки)-и дар Ҷумҳурии Тоҷикистон вучуддоштаи чунин ғайрирезидентҳоро фурухтаанд (беғона кардаанд) ё додаанд, агар ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи пардохти андоз аз ҷониби ҳуди ғайрирезидентҳо пас аз фуруш (беғонакунӣ) ё додани молу мулки зикршуда дар давоми 5 рӯзи қорӣ баъди ба охир расидани моҳе, ки дар он пардохтҳо (маблағҳо) супорида шуда буданд, пешниҳод нашуда бошанд;

7) ташкилотҳои қарзии молиявие, ки фаъолияти бонкдорӣ исломиро амалӣ менамоянд, ҳангоми пардохти подошпулиҳо аз рӯи маблағҳо дар суратҳисобҳои амонатӣ, пасандозӣ, ҷойгиркуниҳо ва суратҳисобҳои сармоягузорӣ бо меъёри муқаррарнамудаи банди 235 Дастурамал;

8) резидентон ва муассисаҳои доимии ғайрирезидент, ки пардохтҳои дар боби 61 Дастурамал пешбинишударо анҷом медиҳанд;

9) резидентон ва муассисаҳои доимии ғайрирезидентон, ки бурдҳоро аз рӯи вомбаргҳо, лотереяҳо, аз рӯи натиҷаҳои озмунҳо, мусобиқаҳо ва дигар чорабиниҳо мукофотҳо (бурдҳо, ҳадяҳо) медиҳанд.

226. Агенти андоз, ки даромади дар банди 227 Дастурамал пешбинишударо пардохт менамояд, барои барои ситонидан ва ба бучет гузаронидани андоз масъул мебошад. Агар маблағи андоз сари вақт ба бучет гузаронда нашавад, агенти андозии пардохткунандаи даромад ухдадор аст маблағи андозии нигоҳдоштанишуда ва ба бучет гузарониданишуда, инчунин ҷаримаҳо ва ғоизҳои дахлдорро аз ҳисоби худ ба бучет гузаронад. Агенти андоз, ки андозро аз манбаи пардохт пас аз напардохтани андоз аз ҳисоби худ пардохт менамояд, ҳуқуқ дорад аз гирандаи даромад андоз ситонад.

227. Пардохти даромад маънои интиқоли пул дар шакли нақд ё ғайринақдӣ, қоғазҳои қиматнок, молҳо ва молу мулки дигар, пешниҳоди манфиат, иҷрои корҳо, хизматрасониҳо дорад.

228. Агенти андоз бояд андозро аз пардохти даромад дар муҳлатҳои барвақттар то фаро расидани ҳолатҳои зерин нигоҳ дорад:

1) даромад аз номи пардохткунанда ё бо супориши пардохткунанда ё мутобиқи ҳама гуна қонун истифода карда мешавад;

2) даромад ба манфиати гиранда аз нав сармоягузори, чамъ ё сармоякунонида шудааст;

3) ба суратҳисоб ба манфиати гиранда ҳисоб карда шудааст;

4) амалан ба қабулкунанда пардохта карда шудааст ё ба тариқи дигар дода шудааст.

229. Шахсоне, ки мутобиқи банди 225 Дастурамал андозро аз манбаи пардохт нигоҳ медоранд, аз ҷумла шахсоне, ки барои пардохти музди меҳнат аз ташкилотҳои қарзии молиявӣ маблағ мегиранд, ухдадоранд:

1) андозҳои нигоҳдошташуда (ҳисобшуда), аз ҷумла андозии иҷтимоиро ба бучет ҳамзамон бо гирифтани маблағҳо барои пардохти даромад дар шакли музди меҳнат, дар ҳолатҳои дигар – дар давоми 10 рӯзи қорӣ баъди ба охир расидани моҳе, ки дар он пардохтҳо (маблағҳо) супорида шуда буданд, гузаронанд;

2) ҳангоми пардохти даромад дар шакли музди меҳнат ба шахсони воқеие, ки даромад мегиранд, бо зикри насаб, ном ва номи падар, рақами мушаххаси андозсупоранда, маблағ ва намуди даромад ва андозҳои ситонидашуда (агар андоз нигоҳ дошта шавад) маълумотнома диҳанд;

3) ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки мутобиқи банди 225 даромад мегиранд (гирифтаанд), бо дархости онҳо дар давоми 10 рӯзи қорӣ бо зикри рақами мушаххаси андозсупоранда, ном (насаб, ном ва номи падари)-и шахс, маблағи умумии даромад ва маблағи умумии андозии дар соли ҳисоботӣ ситонидашуда маълумотнома фиристонанд (пешниҳод кунанд).

230. Ба ташкилотҳои қарзии молиявӣ додани маблағҳои пулӣ барои пардохти даромад дар шакли музди меҳнат бе пешакӣ ба бучет аз ҷониби андозсупорандагон (агентҳои андоз) гузарондани маблағи андоз аз даромад ва андозии иҷтимоие, ки ба маблағи воситаҳои пулии зикргардида мутобиқ мебошад, манъ аст.

231. Нигоҳ доштани андоз аз даромад ва пардохт намудани андозии иҷтимоӣ аз даромадҳои аз бучет маблағгузоришавандаи шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар созмонҳои байналмилалӣ, муассисаҳои дипломатӣ, консулӣ ва муассисаҳои дигари ба онҳо баробаркардашуда ба

хайси намояндагони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷа фаъолият менамоянд, ба таври марказонидашуда то санаи 15 моҳе, ки пас аз семоҳаи ҳисоботӣ фаро мерасад, бо тартибе, ки Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон якҷоя бо мақоми ваколатдори давлатӣ муайян кардаанд, анҷом дода мешаванд.

232. Даромаде, ки ташкилотҳои қарзии молиявии фаъолияти бонкдории исломиро истифодакунанда аз ҳисоби маблағҳои сармоягузори тибқи шартномаҳои шарика ва мушорака пардохт менамоянд, аз манбаи пардохт андозбандӣ нашуда, аз ҳиссаи даромади ҳар иштирокдор андозбандӣ карда мешаванд.

Эзоҳ: Мисоли 1. ҶДММ «А» бо шахси воқеие, ки соҳибкори инфиродӣ намебошад шартномаи хизматрасонӣ бастааст, тибқи шартнома шахси воқеӣ бояд ҳуҷҷатҳоро аз забони англисӣ ба забони давлатӣ тарҷума намояд. Тибқи санади доду гирифт ҳаҷми хизматҳои расондашудаи шахси воқеӣ 8000 сомониро ташкил намудааст. Дар ин ҳолат, хизматрасонии шахси воқеӣ дар доираи шартномаи ҳуқуқии маданӣ, ҳамчун кори кироя баррасӣ гардида, Ҷамъият дар муносибат бо шахси воқеӣ ҳамчун корфармо, шахси воқеӣ ҳамчун корманд ва арзиши хизматрасонӣ бошад ҳамчун музди меҳнат эътироф мешавад. Бинобар ин, андозбандии даромади шахси воқеӣ тибқи шартномаи мазкур ба андозбандии кормандони кирояе, ки аз ҷойи кори асосинабуда даромад мегиранд, мутобиқ мебошад. Манбаи андоз аз даромад пас аз тарҳ намудани андози иҷтимоӣ барои суғурташудагон ба маблағи 800 сомонӣ муайян карда шуда, аз он андоз аз даромад бо меъёри 15 дарсад ба маблағи 1080 $(8000-800) \times 15\%$ сомонӣ ҳисоб карда мешавад. Агар шахси воқеии дар доираи шартномаи ҳуқуқии маданӣ хизмат расонанда ба сифати соҳибкори инфиродӣ ба қайд гирифта шуда бошад, дар ин ҳолат ҳангоми пардохти даромад уҳдадорӣ оид ба нигоҳ доштани андоз аз даромад ва андози иҷтимоӣ барои Ҷамъият дар манбаи пардохт пайдо намешавад. Ҷамъамон шахси даромад пардохткунанда уҳдадор аст нусхаи ҳуҷҷати бақайдгирии давлатӣ ба сифати шахси ҳуқуқӣ, соҳибкори инфиродӣ бо шаҳодатнома, шаҳодатнома бо шартҳои махсус, патент фаъолияткунанда (фаъолияти шахси воқеӣ бо шартҳои барои шаҳодатнома, шаҳодатнома бо шартҳои махсус ва патент мувофиқ бошад, аз ҷумла ҳуҷҷати тасдиқкунандаи пардохти маблағи патент дар давраи хизматрасонӣ) доир ба он, ки шахси хизматрасонанда ба таври расмӣ ҳамчун соҳибкор дар қайд истодааст, дошта бошад.

Мисоли 2. Шахси воқеӣ Р.М., ки соҳибкори инфиродӣ намебошад, хонаи истиқоматии худро ба ҶДММ «А» ба иҷора ба маблағи 35000 сомонӣ барои як моҳ додааст. Дар ин ҳолат даромади шахси воқеӣ Р. М. тибқи боби 9 Дастурамал ҳамчун даромади ба фаъолияти меҳнати кироя ё фаъолияти соҳибкорӣ алоқаманд набуда дониста мешавад ва мутобиқи банди 16 Дастурамал дар манбаи пардохт бо андоз аз даромад тибқи меъёри 15 дарсад андозбандӣ карда шавад. Пас маблағи андоз аз даромад барои як моҳ ба маблағи 5250 $(35000 \times 15\%)$ сомонӣ ҳисоб карда мешавад. Бинобар он, ки пардохтҳои иҷоравӣ мутобиқи муқаррароти қисми 4 моддаи 329 Кодекси андоз объекти андозбандии андози иҷтимоӣ намебошанд, тарҳкунии андози

ичтимоӣ барои суғурташудагон (1 ва 2%) анҷом дода намешаванд. Пас аз нигоҳ доштани андоз аз даромад дар манбаи пардохт арзиши иҷора ба шахси воқеӣ ба маблағи 29750 (35000-5250) сомонӣ ҳар моҳ пардохт карда мешавад.

59. НИГОҲ ДОШТАНИ АНДОЗ АЗ СУДИ САҲМИЯҲО ДАР МАНБАИ ПАРДОХТ

233. Суди саҳмияҳое, ки корхонаҳои резидентӣ пардохт менамоянд, ба истиснои суди саҳмияҳо ё ҳиссаи давлатии корхонаҳое, ки тибқи дигар санади меъёрии ҳуқуқӣ ҳамчун дигар пардохти ҳатмӣ (пардохтҳои ғайриандозии) аз ғоидаи соф ба буҷети давлатӣ пардохт карда мешаванд, дар манбаи пардохт бо меъёри 12 дарсад андозбандӣ карда мешаванд, агар дар ҳамин боби Дастурамал тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад. Маблағи суди саҳмияҳо аз рӯи маълумоти баҳисобгирии муҳосибӣ муайян карда мешавад.

234. Суди саҳмияҳое, ки мутобиқи банди 233 Дастурамал воқеан андозбандӣ гардидаанд, инчунин даромади корхонаҳое, ки тибқи дигар санади меъёрии ҳуқуқӣ ҳамчун пардохтҳои ҳатмии дигар (пардохтҳои ғайриандозӣ) воқеан андозбандӣ гардидаанд, ба даромади умумии гирандаи он дохил карда намешавад ва минбаъд андозбандӣ намегардад.

Эзоҳ: Мисоли 1. Муассисони ЧДММ «Д» инҳо мебошанд:

- шахси воқеӣ А. А. - резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон – 70%;
- ширкати «С»- ғайррезидент – 30%.

Дар ҷамъбасти соли 2022 даромади софи Ҷамъият, пас аз пардохти андоз аз даромад, 100000 сомони ро ташкил медиҳад. Тибқи қарори маҷлиси муассисон 20 марти соли 2023 даромади соф дар соли 2022 дар ҳаҷми 100000 ҳазор сомонӣ байни муассисон аз рӯи ҳисса тақсим карда шудааст. Андоз аз даромад дар шакли суди саҳмия 15 апрели соли 2023 дар манбаи пардохт бо меъёри 12 дарсад ҳисоб ва он ба буҷет пардохт карда шуд. Аз маблағи суди саҳмия 30000 сомонӣ, ки ба ғайррезидент- ширкати «С» пардохт мешавад, андоз аз даромад дар шакли суди саҳмия ба маблағи 3600 сомонӣ нигоҳ дошта, фарқияти он 26400 сомонӣ ба ғайррезидент пардохт карда мешавад. Айнан ҳамин тавр, маблағи суди саҳмия 70000 сомонӣ, ки ба резидент- А.А. пардохт мешавад, андоз аз даромад дар шакли суди саҳмия ба маблағи 8400 сомонӣ нигоҳ дошта, фарқияти он 61600 сомонӣ ба резидент пардохт карда мешавад. Бо талаби ғайррезидент мақомоти андоз бо тартиби муқаррарнамудаи мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба маблағи умумии суди саҳмия, инчунин маблағи андозҳои нигоҳдошта ва ба буҷет пардохтшуда маълумотнома медиҳад.

Мисоли 2. Даромади умумии ЧДММ «А» аз таҳвили мол, иҷрои қор ва хизматрасонӣ дар соли 2022 маблағи 1000000 сомони ро ташкил додааст. Илова бар он Ҷамъият дар шакли суди саҳмияҳо ба маблағи 80000 сомонӣ даромад гирифта, аз он дар асоси талаботи Кодекси андоз бо меъёри 12 дарсад ба маблағи 9600 (80 000*12%) сомонӣ дар манбаи пардохт нигоҳ дошта шуда, ба буҷети давлатӣ гузаронда шуда, фақат 70400 сомонии суди саҳмия ба манфиати Ҷамъият пардохт гардидааст. Дар ин ҳолат, тибқи

зербанди 4) банди 31 Дастурамал суди сахмияҳое, ки корхонаҳои-резидентӣ аз корхонаҳои- резидентӣ мегиранд, хангоми ҳисоб намудани андоз аз даромади шахси ҳуқуқӣ маблағи суди сахмияҳои воқеан андозбандӣ гардида, инчунин дигар даромади Чамбият, ки тибқи дигар санади меъёри ҳуқуқӣ ҳамчун дигар пардохти хатмӣ (пардохтҳои ғайриандозӣ) воқеан андозбандӣ гардидаанд, ба даромади умумӣ гирифта намешаванд. Аз ин сабаб даромади умумии андозбандишавандаи Чамбият (бе суди сахмия) 1000000 сомонӣ мебошад.

60. НИГОҲ ДОШТАНИ АНДОЗ АЗ ФОИЗҲО ДАР МАНБАИ ПАРДОХТ

235. Фоизҳое, ки резидент ё муассисаи доимии ғайрирезидент пардохт мекунад ё аз номи чунин муассиса дода мешаванд, агар даромад аз манбаҳои дар Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифта шуда бошад, ба истисноӣ ҳолатҳои пешбинишудаи бандҳои 236 ва 239 дар манбаи пардохт бо меъёри 12 дарсад аз маблағи додашаванда андозбандӣ мегарданд.

236. Фоизҳое, ки ба ташкилотҳои қарзии молиявӣ-резидентон, мақомоти молия, Бонки миллии Тоҷикистон, ширкатҳои молиявии лизингӣ-резидентон, аз ҷумла тибқи шартномаи иҷораи молиявӣ (лизинг) пардохт мешаванд, дар манбаи пардохт андозбандӣ намегарданд.

237. Фоизҳое, ки мутобиқи банди 235 воқеан андозбандӣ шудаанд, ба даромади умумии гирандаи онҳо - шахси воқеӣ дохил намешаванд ва дар оянда, баъди пардохти онҳо ба ин шахс, андозбандӣ намегарданд.

238. Шахси ҳуқуқӣ – резидент, ки даромади он бояд андозбандӣ гардад, хангоми гирифтани фоизҳои мутобиқи банди 235 андозбандишуда тамоми маблағи даромади фоизиро бе тарҳи андози ситонидашуда ба даромади умумии худ дохил менамояд ва ҳуқуқ дорад ин андози аз манбаи пардохт нигоҳдошташударо, хангоми мавҷудияти ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи нигоҳдошти андоз дар манбаи пардохт, аз андози даромади пардохтшаванда тарҳ намояд.

239. Фоизҳое, ки корхонаҳо-резидентон, ба истисноӣ ташкилотҳои қарзии молиявӣ, ба ширкатҳои хориҷии назоратшаванда пардохт менамоянд, дар манбаи пардохт бо меъёри 18 дарсад андозбандӣ мегарданд.

Эзоҳ: Мисоли. Даромади умумии ҶДММ «А» аз таҳвили мол, иҷрои қор ва хизматрасонӣ дар соли 2022 маблағи 2850000 сомониро ташкил додааст, ғайр аз он Чамбият дар шакли фоизҳо ба маблағи 750000 сомонӣ даромад гирифтааст. Дар асоси талаботи банди 237 Дастурамал субъекти пардохткунандаи фоизҳо дар манбаи пардохт аз фоизҳо ба маблағи 90000 (750 000*12%) сомонӣ андоз аз даромадро нигоҳ дошта, маблағи боқимондаи 660000 сомониро ба Чамбият пардохт намудааст. Дар ин давраи ҳисоботи маблағи тарҳҳое, ки тибқи қонунгузорӣ иҷозат дода шудааст, 1250000 сомонӣ аст. Дар ин ҳолат андоз аз даромади шахси ҳуқуқӣ барои Чамбият бо тартиби зерин ҳисоб карда мешавад:

- даромади умумии Чамбият (2850000 + 750000) - 3600000 сомонӣ;
- тарҳҳо - 1250000 сомонӣ;
- даромади андозбандишаванда (3600000–1250000) - 2350000 сомонӣ;

- андоз аз даромади шахси ҳуқуқӣ (2350000*18%) - 423000 сомонӣ.

Бо дар назар доштани баҳисобгирии андоз аз Ҷоизҳо, ки дар манбаи пардохт нигоҳ дошта шудааст, андоз аз даромади шахси ҳуқуқӣ 333000 (423000-90000) сомони ро ташкил медиҳад.

61. НИГОҲ ДОШТАНИ АНДОЗ АЗ ДАРОМАДИ ҒАЙРИРЕЗИДЕНТҲО ДАР МАНБАИ ПАРДОХТ

240. Даромади ғайррезидент аз манбаъ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба муассисаи доимии ҳамин ғайррезидент дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон марбут намебошад, бояд аз манбаи пардохт ҳамчун даромади умумӣ, бе тарҳи хароҷот (ба истисноӣ тарҳи андоз аз арзиши иловашуда дар ҳолати андозбандӣ мутобиқи моддаи 260 Кодекси андоз) бо меъёрҳои муайяннамудаи банди 247 андозбандӣ гардад.

241. Бо тартиби муайяннамудаи банди 240 Дастурамал инчунин даромадҳои ғайррезидент аз манбаъҳои воқеъ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки тибқи Кодекси андоз ба муассисаи доимии он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон марбут буда, сари вақт андозбандӣ нашудааст ва ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи пардохти андоз пешниҳод нагардидаанд, дар манбаи пардохт андозбандӣ карда мешавад. Муассисаи доимии гирандаи даромад, ки ҳамин банд нисбат ба он татбиқ карда мешавад, бояд ҳаҷми пурраи маблағи даромадро ба даромади умумии худ бе дарназардошти андози нигоҳдошташуда дохил намояд ва барои баҳисобгирии чунин андози дар манбаи пардохт нигоҳдошташуда ба шартӣ мавҷудияти ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи нигоҳ доштани андоз дар манбаи пардохт ҳуқуқ дорад.

242. Муқаррароти банди 240 Дастурамал бо дарназардошти талаботи созишномаҳои байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон, ки муносибатҳои андозиро ба танзим медиҳанд, амалӣ карда мешавад.

243. Таҳти мафҳуми пардохти даромад супоридани пул дар шакли нақдӣ ва (ё) ғайринақдӣ, қоғазҳои қиматнок, молҳо, дигар молу мулк, додани манфиат, иҷрои қор, хизматрасонӣ фаҳмида мешаванд. Пардохт инчунин гузаронидани маблағро ба суратҳисоби бонкӣ ба манфиати ғайррезидент дар бар мегирад.

244. Пардохтҳо ба манфиати ғайррезидентҳо мутобиқи банди 240 Дастурамал вобаста ба таҳвили молҳо аз рӯи амалиётҳои савдои хориҷӣ (вобаста ба воридоти молҳо) ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар манбаи пардохт андозбандӣ карда намешаванд.

245. Андозбандии даромадҳои ғайррезидент, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба даст оварда шудаанд, сарфи назар аз даромадҳои худро ба манфиати шахси сеюм дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва (ё) воҳидҳои алоҳидаи худ (шахси дигар) дар давлатҳои дигар ихтиёрдорӣ намудани ин ғайррезидент, дар манбаи пардохт анҷом дода мешавад.

246. Андоз аз даромади ғайррезидент аз манбаи воқеъ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, новобаста ба шакл ва маҳалли пардохти даромад ситонида мешавад.

247. Бо дар назар доштани муқаррароти ҳамин боб даромадҳои ғайррезидент аз манбаъҳои воқеъ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо

муассисаи доимии ин ғайррезидент дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон алоқаманд намебошанд, дар манбаи пардохт ҳамчун даромади умумӣ, бе тарҳи харочот (ба истиснои тарҳи андоз аз арзиши иловашуда дар ҳолати андозбандӣ мутобиқи моддаи 260 Кодекси андоз) тибқи меъёрҳои зайл андозбандӣ шаванд:

1) суди сахмияҳо – мутобиқи боби 59 Дастурамал;

2) фоизҳо – мутобиқи боби 60 Дастурамал;

3) подошпулиҳо аз рӯи маблағҳо дар суратҳисобҳои амонатӣ, пасандозӣ, чойгиркуниҳо ва суратҳисобҳои сармоягузорӣ - мутобиқи зербанди 7) банди 225 Дастурамал;

4) маблағҳои суғуртавие, ки мутобиқи шартномаҳои суғурта ва азнавсуғуртакунии таваккалҳо аз тарафи резидент ё муассисаҳои доимӣ пардохт мешаванд – бо меъёри 6 дарсади маблағҳои суғуртавӣ;

5) маблағҳои, ки барои хизматрасонии телекоммуникатсионӣ ё нақлиётӣ ҳангоми амалӣ намудани алоқаи байналмилалӣ ё ҳамлу нақли байналмилалӣ байни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва давлатҳои дигар аз тарафи резидент ё муассисаҳои доимӣ пардохт мешаванд:

-барои хизматрасонии байналмилалии алоқа - 3 дарсади ҳаҷми умумии барои хизматрасонӣ пардохтшуда;

-барои ҳамлу нақли байналмилалӣ - 3 дарсад аз маблағи умумии пардохташуда;

б) даромадҳо дар шакли музди меҳнат, ки боби 8 Дастурамал пешбинӣ намудааст ва аз манбаҳои воқеъ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, новобаста ба шакл ва маҳалли пардохти даромадҳо пардохт мешаванд, – тибқи меъёри дар банди 17 Дастурамал пешбинигардида;

7) даромадҳои дигар, ки дар зербандҳои 1) -6) ҳамин банд пешбинӣ нашудаанд – тибқи меъёри 15 дарсад аз маблағи умумии даромад.

248. Ташкилотҳои, ки ба ғайррезидентони дар амалисозии созишномаҳои қарзӣ (грантӣ) бе таъсиси муассисаи доимӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон иштироккунанда даромад пардохт менамоянд, сарфи назар аз маҳалли пардохт, уҳдадоранд ба сифати агентҳои андоз аз манбаи пардохт андозро нигоҳдоранд ва ба бучет пардохт намоянд. Дар ҳолати риоя накардани талаботи мазкур, андоз аз ҳисоби ташкилотҳои зикршуда ситонида мешавад.

Эзоҳ: Муқаррароти бандҳои 240-241 ва 248 Дастурамал (қисмҳои 1-2 ва 9 моддаи 239 Кодекси андоз) принципи умумии андозбандии ғайррезидентонро муайян кардааст.

Мисоли 1. Ширкати хориҷӣ- ғайррезидент бо ҚДММ «А»-резидент шартномаи хизматрасонии машваратӣ ба маблағи 300000 сомонӣ ба имзо расонид. Ширкати хориҷӣ- ғайррезидент дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муассисаи доимӣ надорад, яъне филиал ё намояндагӣ. Дар ҳолати мазкур даромади умумии ғайррезидент, бе тарҳи харочот (ба истиснои тарҳи андоз аз арзиши иловашуда дар ҳолати андозбандӣ мутобиқи моддаи 260 Кодекси андоз) дар манбаи пардохт бо меъёри 15 дарсад бо тартиби зерин андозбандӣ мегардад: Андоз аз даромади ғайррезидент, ки дар манбаи

пардохт аз ҷониби ЧДММ «А»-резидент андозбандӣ карда мешавад, 39130 (300000-39130)*15%) сомониро ташкил медиҳад.

Мисоли 2. ЧСК «Х»- ғайррезидент бо Муассисаи давлатии идоракунии лоиҳаҳои қарзии грантӣ шартномаи хизматрасонии машваратӣ ба маблағи 10 млн сомонӣ ба имзо расонидааст, ки тибқи он амалиёти мазкур аз пардохти андоз аз арзиши иловашуда озод мебошад. Ширкати хориҷии ғайррезидент дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муассисаи доимӣ дорад. Ҳамзамон тибқи талаботи шартнома Муассисаи давлатӣ маблағи хизматрасонию бевосита ба ЧСК «Х» - ғайррезидент ба маблағи 5500000 сомонӣ пардохт намудааст. Дар ин ҳолат, Муассисаи давлатӣ тибқи талаботи бандҳои 241 ва 248 Дастурмал (қисмҳои 2 ва 9 моддаи 239 Кодекси андоз) уҳдадор мебошад, ки андози ғайррезидентро дар манбаи пардохт новобаста ба он ки вай дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муассисаи доимӣ дорад, бо меъёри 15 дарсад ба маблағи 825000 (5500000*15%) сомонӣ нигоҳ дошта, ба бучети давлатӣ гузаронад.

Мисоли 3. ЧДММ «Д»- резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз хориҷӣ кишвар ба маблағи 150000 сомонӣ мол харидааст. Ҳангоми ба ғайррезидент пардохт намудани 150000 сомонӣ аз ин маблағ андоз аз даромад дар манбаи пардохт ситонида нашуда, маблағи мазкур пурра ба ҳисоби ғайррезидент гузаронда мешавад.

Мисоли 4. ЧДММ «Д»- резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ғайррезидент ЧСК «Х» ба маблағи 450000 сомонӣ хизматрасонию фармоиш додааст. Аммо маблағи 450000 сомонӣ аз ҳисоби ҳуди Ҷамъият пардохт карда нашуда, он аз ҳисоби муассисаи доимии Ҷамъият, ки дар Ҷумҳурии Мардумии Чин ба қайд гирифта шудааст, ба ғайррезидент ЧСК «Х» пардохт гардидааст. Дар ин ҳолат новобаста аз маҳалли пардохти маблағ ба ғайррезидент ЧСК «Х» андоз аз даромад аз ҷониби ЧДММ «Д» - резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоб ва ба бучети давлатӣ пардохт карда мешавад.

Мисоли 5. Мутобиқи иқтибоси муассиси ЧСК «Д» резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон - ЧДММ «Х» мебошад. Дар ҷамъбасти соли 2022 даромади софи Ҷамъият, пас аз пардохти андоз аз даромад, 80000 сомонию ташкил медиҳад, ки бо қарори муассис аз санаи 15 июни соли 2022 даромади соф дар ҳаҷми 50000 сомонӣ тақсим карда шудааст. Андоз аз даромад дар шакли суди сахмия 25 июни соли 2023 дар манбаи пардохт бо меъёри 12 дарсад ба маблағи 6000 (50000*12%) сомонӣ нигоҳ дошта шуда, он ба бучет пардохт карда шуд. Аз маблағи суди сахмия 50000 сомонӣ, ки ба муассис бояд пардохт кунад, андоз аз даромад дар шакли суди сахмия ба маблағи 6000 сомонӣ нигоҳ дошта, фарқияти он 44000 сомонӣ ба муассис пардохт карда мешавад. Агар муассиси Ҷамъият шахси воқеӣ бошад, пас андоз аз суди сахмия низ бо ҳамин тартиб ҳисоб ва пардохт карда мешавад.

Мисоли 6. Муассисони ЧДММ «А» шахсони воқеӣ - резидент ва ғайррезиденти зерин мебошанд:

- Джон Брукс- ғайррезидент - 30%;
- Муҳаммад Карим- резидент – 70%.

Бо чамъбасти соли 2022 даромади андозбандишавандаи Чамъият 250000 сомониро ташкил додааст ва пас аз пардохти ухдадориҳои андозӣ ва дигар ухдадориҳои даромади софи корхона 125000 сомонӣ шудааст. Маҷлиси умумии саҳмдорон 20 марти соли 2023 қарор қабул кард, ки байни саҳмдорон қисми фоидаи соли 2022 ба андозаи 125000 сомонӣ тақсим кунанд. Чамъият суди саҳмияро 15 апрели соли 2023 ба Джон Брукс - ғайррезидент аз рӯи ҳиссаи 30 дарсад ба маблағи 37500 сомонӣ ва ба Муҳаммад Карим –резидент аз рӯи ҳиссаи 70 дарсад ба маблағи 87500 сомонӣ пардохт намудааст. Ҳамзамон дар ин сана дар манбаи пардохт андоз аз суди саҳмия бо меъёри 12 дарсад барои ғайррезидент ба маблағи 4500 сомонӣ ва барои резидент 10500 сомонӣ, дар маҷмӯъ 15000 сомонӣ нигоҳ дошта, ба буҷет гузаронда мешавад. Пас аз нигоҳдоштани андоз аз суди саҳмия дар манбаи пардохт суди саҳмия ба Джон Брукс - ғайррезидент ба маблағи 33000 (37500-4500) сомонӣ ва ба Муҳаммад Карим –резидент ба маблағи 77000 (87500-10500) сомонӣ пардохт карда мешавад. Бо талаби резидент ва ғайррезиденте, ки аз манбаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон даромад гирифтаанд ва андоз аз даромад дар манбаи пардохт нигоҳ дошта шудааст, мақомоти андоз аз рӯи шакл ва бо тартиби муқаррарнамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба маблағи даромад аз манбаҳои воқеъ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохтшуда ва андозҳои дар давраи андозбандӣ ситонидашуда маълумотнома пешниҳод менамоянд.

Мисоли 7. ҶСП «Б» тибқи шартномаи қарзӣ аз шахси воқеӣ-резидент (ё ғайррезидент) 800000 сомонӣ бо меъёри 15 дарсад солона ба муҳлати 1 сол қарз гирифтааст. Бо гузаштани муҳлати қарз Чамъият ухдадор аст ба шахси воқеӣ-резидент (ё ғайррезидент) маблағи қарзро 800000 сомонӣ ва фоизҳои ба он ҳисобшударо ба андозаи 120000 сомонӣ баргардонад. Чамъият ҳамчун агенти андоз ухдадор аст аз маблағи фоизҳои пардохташаванда 120000 сомонӣ дар лаҳзаи пардохт андоз аз даромадро бо меъёри 12 дарсад ба маблағи 14400 сомонӣ нигоҳ дошта ба буҷет гузаронад ва қисми боқимондаро ба резидент (ё ғайррезидент) ба маблағи 105600 (120000-14400) сомонӣ пардохт намояд.

Мисоли 8. ҶДММ «Д»- резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҶСК «Х»- ғайррезидент мутобиқи шартномаҳои суғурта 750000 сомонӣ ва азнавсуғуртакунии таваккалҳо 450000 сомонӣ, дар маҷмӯъ 1200000 сомонӣ пардохт намудааст. Дар ин ҳолат Чамъият ухдадор мебошад аз маблағи 1200000 сомонӣ, ки ба ҶСК «Х»- ғайррезидент пардохт менамояд, андоз аз даромадро бо меъёри 6 дарсад дар манбаи пардохт нигоҳ дошта, онро ба буҷет пардохт намояд.

Мисоли 9. ҶДММ «А»- резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҶСК «Х»- ғайррезидент мутобиқи шартнома оид ба ҳамлу нақли байналмилалӣ 1250000 сомонӣ пардохт намудааст. Дар ин ҳолат Чамъият ухдадор мебошад аз маблағи 1250000 сомонӣ, ки ба ҶСК «Х»- ғайррезидент барои ҳамлу нақли байналмилалӣ пардохт менамояд, андоз аз даромадро бо меъёри 3 дарсад дар манбаи пардохт ба маблағи 37500 сомонӣ нигоҳ дошта, онро ба буҷет пардохт намояд.

Мисоли 10. ЧДММ «О» тибқи шартнома барои хизматрасонии таълимӣ (гузарондани семинарҳо) ба шахси ҳуқуқӣ - ғайррезидент уҳдадор аст 10000 сомонӣ маблағ пардохт намояд. Агар тибқи талаботи Кодекси андоз амалиёт бо андоз аз арзиши иловашуда андозбандӣ карда шавад, аввал маблағи андоз аз арзиши иловашударо ба маблағи 1304,3 (10 000*15/115) сомонӣ ҳисоб намуда, пас аз он андоз аз даромад дар манбаи пардохт нигоҳ дошта мешавад. Пас аз он, тибқи талаботи Кодекси андоз аз фарқияти даромади ғайррезидент аз манбаъҳои воқеъ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон 8695,7 (10000-1304,3) сомонӣ андоз аз даромад бо меъёри 15 дарсад ба маблағи 1304,3 (8695,7*15%) сомонӣ нигоҳ дошта мешавад. Ҳисоби ниҳой аз 10000 сомонӣ, ки барои хизматрасонии ғайррезидент муайян шудааст, андозҳо дар манбаи пардохт нигоҳдошта шуда, фарқияти он 7391,2 (10000-1304,3-1304,5) сомонӣ ба ғайррезидент барои хизматрасонӣ пардохт карда мешавад.

Мисоли 11. ҚСП «Б» бо шартномаи қарзӣ аз шахси ҳуқуқии ғайррезидент ба маблағи 200000 сомонӣ дар аввали соли 2022 қарз гирифтааст, ки меъёри фоизии солонаи он 15 дарсад мебошад. Бо гузаштани муҳлати солона Ҷамъият фоизҳои ҳисобшудаи қарзро ба маблағи 30000 сомонӣ бе нигоҳ доштани андоз аз даромад дар манбаи пардохт ба ғайррезидент пардохт намудааст. Бинобар ин, бо сабаби аз ҷониби Ҷамъият андоз аз даромади ғайррезидент дар манбаи пардохт нигоҳ надоштан даромад пурра ба он пардохт карда шудааст, дар ин ҳолат ҳуди Ҷамъият уҳдадор мегардад, ки андозҳои дахлдорро бо фоизҳои аз ҳисоби худ ба буҷет ҳисоб ва пардохт намояд. Масъулияти андозсупоранда ҳамчун агенти андоз замоне анҷомдодашуда ҳисобида мешавад, ки маблағҳои андоз пурра нигоҳ дошта шуда, пардохт карда шавад.

62. МУҚАРРАРОТИ МАЪМУРӢ, ДАВРАИ АНДОЗ

249. Давраи андоз аз даромад барои даромадҳои дар шакли музди меҳнати аз ҷониби шахсони воқеъ гирифташуда, ки андоз аз онҳо дар манбаи пардохт ситонида мешавад, моҳи тақвимӣ мебошад, агар дар Кодекси андоз тартиби дигар пешбинӣ нагардида бошад.

Эзоҳ: Мисол. ҚСП «Б» дар қайди андози ноҳияи Синои шаҳри Душанбе буда, дар моҳи март соли 2022 дар маҷмуъ 60 нафар корманди кироя дорад, ки аз он 8 нафарашон дар намояндагиҳои Ҷамъият дар шаҳри Бохтар ва 10 нафарашон дар шаҳри Ҳисор фаъолият менамоянд. Дар ин моҳ дар маҷмуъ фонди музди меҳнат 702000 сомониро ташкил медиҳад, ки аз он 32800 сомонӣ ба кормандони дар шаҳри Бохтар ва 41000 сомонӣ ба кормандони дар шаҳри Ҳисор фаъолияткунанда тааллуқ дорад. Пас, Ҷамъият уҳдадор мебошад, эълумияи андоз аз даромадро ҳар моҳ ба ноҳияи Сино, шаҳрҳои Бохтар ва Ҳисор пешниҳод намояд.

250. Давраи андоз аз даромад барои даромадҳои шахсони воқеъ, ки андоз аз онҳо дар манбаи пардохт дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ситонида намешавад, соли тақвимӣ мебошад, агар бобҳои 62-65 Дастурамал тартиби дигарро муқаррар накарда бошад.

251. Давраи андоз аз даромади шахси ҳуқуқӣ соли тақвимӣ мебошад. Ҳамзамон пешниҳоди ҳисобҳои пардохтҳои ҷорӣ андоз аз даромад ва пардохти онҳо дар муҳлатҳои муқаррарнамудаи бобҳои 64-65 Дастурамал амалӣ карда мешавад.

63. ПЕШНИҲОДИ ЭЪЛОМИЯ

252. Эъломияи ягона оид ба андоз аз даромад ва андози иҷтимоӣ аз даромадҳои дар шакли музди меҳнати шахсони воқеӣ, ки андоз аз онҳо дар манбаи пардохт ситонида мешавад, аз ҷумла аз ҷониби воҳиди алоҳидаи шахсони ҳуқуқӣ, то 15-уми моҳе пешниҳод карда мешавад, ки баъди моҳи ҳисоботӣ фаро мерасад.

253. Эъломияи ягона оид ба андоз аз даромад ва андози иҷтимоӣ аз даромадҳои шахсони воқеӣ – шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар муассисаҳои дипломатӣ, консулгарӣҳои давлатҳои хориҷӣ ва намоёндагиҳои ба онҳо баробаркардашудаи ташкилотҳои хориҷӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон кор мекунанд, то санаи 15-уми моҳе пешниҳод карда мешавад, ки баъди семоҳаи ҳисоботӣ фаро мерасад. Маълумот дар бораи шахсони воқеии дар боло зикргардида ба мақоми ваколатдори давлатӣ аз ҷониби Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар семоҳа то 15-уми моҳе, ки баъди семоҳаи гузашта фаро мерасад, пешниҳод карда мешавад.

254. Ҳисоби ягона оид ба андоз аз даромад ва андози иҷтимоӣ аз даромадҳои шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар ташкилотҳои дипломатӣ ва ташкилотҳои ба онҳо баробаркардашудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷа фаъолият менамоянд, ҳар семоҳа аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи молия то 15-уми моҳе, ки баъди семоҳаи ҳисоботӣ фаро мерасад, пешниҳод карда мешавад ва дар ҳамин муҳлат андозҳо аз рӯи онҳо ситонида мешаванд.

255. Андозсупорандагони зерин уҳдадоранд эъломияро оид ба андоз аз даромадҳое, ки дар манбаи пардохт андозбандӣ намешаванд ва (ё) эъломияро оид ба андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ то 1-уми апрели баъди соли ҳисоботӣ ба мақомоти андоз тибқи замимаҳои 1 ва 2 ба Дастурамал пешниҳод намоянд:

- резидентҳо ва муассисаи доимии ғайрирезидентҳо, ки супорандагони андоз аз даромад мебошанд;

- шахсони воқеӣ – резидентҳои дорой даромад, ки дар манбаи пардохти воқеъ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон андозбандӣ намешаванд, ба истиснои шахсоне, ки андозҳоро мутобиқи бобҳои 1-65 Дастурамал пардохт менамоянд;

- шахсони воқеӣ–резидентоне, ки дар суратҳисобҳояшон дар бонкҳои хориҷии воқеъ берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон маблағҳои пулӣ доранд, инчунин онҳое, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон даромад мегиранд;

- шахсони воқеие, ки мутобиқи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба зиммаи онҳо уҳдадорӣ пешниҳоди эъломия оид ба андоз аз даромад гузошта шудааст. Тибқи сарҳати ҷорӣ қисми 4 моддаи 241 Кодекси андоз

тартиб, мухлатҳои пешниҳод, инчунин шакли эълومیяро, ки ин шахсон пешниҳод мекунад, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд;

- шахсони воқеие, ки мутобиқи банди 48 Дастурамал ҳуқуқи тарҳкунӣ аз даромадро доранд;

- дигар шахсони ҳуқуқӣ-ғайррезидентон ва шахсони воқеӣ-ғайррезидентоне, ки аз манбаҳои воқеӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон даромаде мегиранд, ки бояд андозбандӣ карда шавад, аммо дар манбаи пардохт андозбандӣ намешавад.

256. Ҳангоми барҳам додани шахси ҳуқуқӣ комиссияи барҳамдиҳӣ ё андозсупоранда феврал дар ин бора ба мақомоти андоз огоҳиномаи хаттӣ мефиристад. Комиссияи барҳамдиҳӣ уҳдадор аст, ки эълومیяи андозро ба мақомоти дахлдори андоз пешниҳод намояд.

257. Шахси воқеие, ки аз ӯ пешниҳод кардани эълومیяи андоз талаб карда намешавад, метавонад бо пешниҳоди ҳуҷҷатҳои тасдиқкунанда бо талаби аз нав ҳисоб кардани андоз ва баргардонидани маблағи барзиёд супоридааш эълومیя пешниҳод кунад.

258. Ҳисобҳо оид ба пардохти маблағҳои ҷорӣ аз рӯи андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ, инчунин маълумот дар бораи шахсоне, ки андози онҳо дар манбаи пардохт нигоҳ дошта шудааст, аз рӯи шакли муқаррарнамудаи замимаи 2 Дастурамал бо дарназардошти талаботи бандҳои 260 ва 261 Дастурамал ҳар моҳ (ҳар семоҳа) то 15-уми моҳе пешниҳод карда мешаванд, ки баъди моҳ (семоҳа)-и ҳисоботӣ фаро мерасад.

259. Эълومیяи андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ дар шакли замимаи 3 Дастурамал ва ҳисоботи муҳосибии солона, аз ҷумла тавозуни муҳосибӣ то 1-уми апрели баъди соли ҳисоботӣ ба мақомоти андоз пешниҳод карда мешавад.

Эзоҳ: Мисоли 1. ҶСП «Б» дар ноҳияи Исмоили Сомонӣ шаҳри Душанбе аз бақайдгирии давлатӣ гузашта, намояндагӣҳои худро дар шаҳрҳои Бохтар ва Ҳисор кушодааст. Дар соли 2022 Ҷамъият дар маҳалли худ 25 нафар корманд дошта, фонди музди меҳнати моҳонаи онҳо 120000 сомонӣ ва дар маҳалли ҷойгиршавии намояндагӣҳои худ дар шаҳри Бохтар 11 нафар корманд бо фонди музди меҳнати моҳона 49500 сомонӣ ва дар шаҳри Ҳисор 9 нафар корманд бо фонди музди меҳнати моҳона 37800 сомонӣ фаъолият намудааст. Дар ин ҳолат Ҷамъият уҳдадор мебошад, ки вобаста ба фонди музди меҳнати ба кормандон додашуда ба маҳалли ҷойгиршавии воҳиди асосӣ ва маҳалли ҷойгиршавии ҳар як филиал ё намояндагии худ барои ҳар моҳ эълومیяи ягона оид ба андоз аз даромад ва андози иҷтимоиро аз даромадҳои дар шакли музди меҳнат гирифтаи кормандон алоҳида тартиб дода, пешниҳод намояд.

Мисоли 2. Шахси воқеӣ А.А. хонаи истиқомати худро ба шахси воқеии дигар Б.Б. ба иҷора медиҳад. Шахсони воқеии мазкур резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, соҳибкори инфиродӣ намебошанд. Мутобиқи шартномаи иҷора пардохти ҳармоҳаи иҷоравӣ 3500 сомонӣ ва солонаи он 42000 сомониро ташкил мекунад. Даромади А.А. ҳамчун даромад дар шакли музди меҳнат набуда, иҷорагир шахси воқеӣ Б.Б. агенти андоз эътироф намешавад, бинобар ин шахси воқеӣ Б.Б. уҳдадор намебошад, ки андоз аз

даромадро дар манбаи пардохт нигоҳ дорад. Дар ин ҳолат шахси воқеӣ А.А. уҳдадор мебошад андоз аз даромадро бо меъёри 15 дарсад ба маблағи 6300 сомонӣ ҳисоб ва пардохт намуда, эълomiaи онро мустақилона то 1 апрели соли минбаъдаи баъди соли ҳисоботӣ, ки чунин даромадхоро гирифтааст, ба мақомоти андоз пешниҳод намояд.

Мисоли 3. Хоҷагиҳои деҳқонӣ (фермерӣ) бе таъсис додани шахси ҳуқуқӣ ҳар нимсолаи тақвимӣ то 15-уми моҳе, ки баъд аз нимсолаи ҳисоботӣ фаро мерасад, ба мақомоти андози маҳалли баҳисобгириашон нисбат ба аъзои ин хоҷагиҳо дар шакли муқаррарнамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ эълomiaи ягонаи андоз аз даромад ва андози иҷтимоӣ пешниҳод карда, дар ҳамин муҳлат маблағи андозхоро пардохт менамоянд.

64. ПАРДОХТҲОИ ҶОРИИ АНДОЗ

260. Шахсони ҳуқуқӣ-супорандагони андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ бо дарназардошти бандҳои 264-265 Дастурамал уҳдадоранд пардохти ҷорӣ хармоҳоро ба бучет на дертар аз 15-уми моҳе, ки баъд аз моҳи ҳисоботӣ фаро мерасад, анҷом диҳанд. Маблағи ҳар пардохти ҷорӣ моҳона дар давраи 12-моҳа, ки ҳар 15 апрел оғоз меёбад, наметавонад аз ҳар як маблағҳои зерин камтар бошад:

- аз дувоздаҳ як қисми маблағи андоз аз даромад барои соли гузаштаи андоз;

- 1 дарсади даромади умумии моҳи ҳисоботӣ.

261. Агар даромади андозсупоранда дар семоҳаи аввали соли ҷорӣ нисбат ба даромади дар ҳамон семоҳаи соли гузашта аз 50 дарсад кам бошад, андозсупоранда метавонад бо пешниҳод намудани ҳисобот тибқи замимаи 3 Дастурамал барои ҳар семоҳа ба мақомоти андоз, пардохтҳои ҷорӣ моҳонаро аз рӯйи ҳисоботҳои семоҳаи гузашта бо роҳи тақсим намудани онҳо ба 3, вале на камтар аз 1 дарсади даромади умумии моҳи ҳисоботӣ ҳисоб ва пардохт намояд.

262. Пардохтҳои ҷорӣ аз рӯйи андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ мутобиқи боби мазкур ба маблағи чунин андози барои соли тақвимӣ пардохтшаванда ба ҳисоб гирифта мешаванд. Пардохтҳои барзиёди ҷорӣ андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ нисбат ба уҳдадорӣ андозӣ аз рӯйи ин андоз барои соли тақвимӣ уҳдадорӣҳои андозӣ аз рӯйи андозҳои дигар ба ҳисоб гирифта мешаванд ё ба андозсупоранда баргардонида мешаванд.

263. Пардохтҳои ҷорӣ аз рӯйи андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ пардохтҳои ҳатмӣ буда, барои сари вақт напардохтани онҳо фоизҳо ҳисоб карда мешаванд.

Эзоҳ: Мисоли 1. Дар соли 2022 ҶДММ «А» уҳдадорӣи андози худро бо низоми умумии андозбандӣ ҳисоб ва пардохт намудааст. Дар мисоли мазкур ҳолатҳои гуногуни эълomiaи андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ шарҳ дода мешавад. Ҳолати 1): мутобиқи эълomiaи андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ барои соли 2022 маблағи даромади умумӣ 1195000 сомонӣ, хароҷоти тибқи қонунгузорӣ амалкунанда тарҳшаванда 950000 сомонӣ ва даромади андозбандишаванда 245000 сомониро ташкил медиҳад. Пас дар эълomiaи соли 2022 андоз аз даромад бо меъёри 18 дарсад ба маблағи 44100 сомонӣ пешниҳод шудааст. Дар ин давра пардохти ҷорӣ андоз аз даромад

дар маҷмуъ маблағи 11950 сомонӣ мебошад, пас маблағи дар варакаи ҳисоббаробаркунии Ҷамъият гузарондашаванда бо дар назар доштани пардохти ҷорӣ андоз аз даромад 32150 (44100 – 11950) сомонӣ муайян карда мешавад. Ҳолати 2): мутобиқи эълومияи андоз аз даромад Ҷамъият дар соли 2023 андоз аз даромади шахсони ҳуқуқиро ба маблағи 125000 сомонӣ ҳисоб намудааст. Тибқи эълумияи соли 2022 маблағи андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ 44100 сомониро ташкил дода буд, ки аз он пардохтҳои ҷорӣ барои давраи аз 15 апрели соли 2023 то 30 марти соли 2024 ҳар як моҳ ба маблағи 3675 (44100/12) сомонӣ, вале на кам аз 1 дарсади даромад бо тартиби зерин ҳисоб шудааст:

(бо сомонӣ)

Ҳар 15-уми моҳҳо	Даромади умумӣ	Пардохти ҷорӣ андоз 44100/12	1% аз даромади умумӣ	Пардохтҳои ҷорӣ ҳисобшуда
апрел 23	60 000	3675	600	3675
май 23	700 000	3675	7000	7000
июн 23	70 000	3675	700	3675
июл 23	60 000	3675	600	3675
август 23	40 000	3675	400	3675
сентябр 23	10 000	3675	100	3675
октябр 23	50 000	3675	500	3675
ноябр 23	30 000	3675	300	3675
декабр 23	0	3675	0	3675
январ 24	50 000	3675	500	3675
феврал 24	45 000	3675	450	3675
март 24	30 000	3675	300	3675
	1 020 000	44 100	10 200	47 425

Барои давраи аз 15 апрели соли 2023 то 30 марти соли 2024 ба маблағи 47425 сомонӣ ҳисоб шудани пардохтҳои ҷорӣ андоз аз даромади ба буҷет пардохтшаванда аз фарқияти он 77575 (125000-47425) сомонӣ дар варакаи ҳисоббаробаркунии Ҷамъият гузаронда мешавад. Ҳолати 3): мутобиқи эълумияи андоз аз даромади Ҷамъият барои соли 2023 муайян гардид, ки дар ин сол даромад 1195000 сомонӣ ва хароҷоти тарҳшаванда 1220000 сомонӣ мебошад, пас Ҷамъият соли молиявиро ба маблағи 25000 сомонӣ бо зарар ҷамъбааст намудааст. Дар асоси талаботи Дастурамал, маблағи андоз аз даромад барои соли 2023 сифр мебошад, аммо Ҷамъият барои давраи аз 15 апрели соли 2023 то 30 марти соли 2024 пардохтҳои ҷорӣ андоз аз даромадро аз рӯи эълумияи андоз аз даромади соли 2022 ҳисоб намудааст. Бо дар назар доштани он, ки дар давраи аз 15 апрели соли 2023 то 30 марти соли 2024 пардохтҳои ҷорӣ ба маблағи 47425 сомонӣ ҳисоб шудаанд, дар варакаи ҳисоббаробаркунии Ҷамъият бояд 47425 (0-47425) сомонӣ ҳамчун маблағи камкунандаи андоз аз даромад (манфӣ) ворид карда шавад. Агар маблағҳои ҷорӣ пурра пардохт шуда бошанд, дар варакаи ҳисоббаробаркунии Ҷамъият ба маблағи 47425 сомонӣ изофапардохт бавучуд меояд.

Мисоли 2. Мутобиқи эълomia барои соли 2022 андоз аз даромади шахсони ҳуқуқии ҚСП «П» 350000 сомони ро ташкил додааст, ки тибқи он пардохтҳои қорӣ барои давраи аз 15 апрели соли 2023 то 30 марти соли 2024 ҳар як моҳ ба маблағи 29167 (350000/12) сомони, вале на кам аз 1 дарсади даромад дар моҳҳои ҳисоботӣ бояд ҳисоб шавад. Аммо дар семоҳаи аввали соли 2023 даромади умумии Қамъият кам гардида он ҳамагӣ 1,0 млн сомони ро ташкил додааст, ки он нисбат ба даромади умумии дар семоҳаи аввали соли 2022 (3,2 млн сомони) гирифта аз 50 дарсад кам мебошад. Бинобар ин Қамъият тибқи талаботи банди 261 Дастурамал метавонад ба мақомоти андоз барои семоҳаи якуми соли 2023 ҳисоботи андоз аз даромади шахсони ҳуқуқиро пешниҳод намуда, пардохтҳои қории андоз аз даромадро барои семоҳаи оянда аз рӯи он ҳисоб намояд. Тибқи ҳисоботи Қамъият дар семоҳаи аввали соли 2023 андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ ба маблағи 50000 сомони ҳисоб шудааст. Дар ин асос рақами калонтарро барои муайян намудани пардохтҳои қории андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ барои ҳар моҳи семоҳаи оянда бо ин тартиб ҳисоб менамояд, аз ҷумла 16 667 (50 000/3) вале на камтар аз 1 дарсад даромади моҳи ҳисоботӣ. Дар ҳолати интиҳоб намудани ин усул барои ҳисобкунии пардохтҳои қорӣ Қамъият уҳдадор мегардад, ки айнан ҳамин тавр, пардохтҳои қории андоз аз даромадро барои ҳар семоҳаи оянда аз рӯи ҳисоботҳои, ки барои семоҳа, шашмоҳа, нухмоҳа ва дувоздахмоҳа пешниҳод мешаванд, бо назардошти 1 дарсади даромади умумии моҳи ҳисоботӣ аз нав ҳисоб намояд.

65. ПАРДОХТИ АНДОЗҲО ВА МУҚАРРАРОТИ МАЪМУРӢ

264. Шахсони воқеӣ, ки супорандагони андоз аз даромад мебошанд, андозро дар маҳалли баҳисобгирӣ дар муҳлатҳои барои пешниҳод намудани эълomiaҳои андоз муқарраршуда пардохт менамоянд.

265. Шаҳрвандони Қумҳурии Тоҷикистон, ки аз ҳисоби қор дар ташкилотҳои дипломатии консулгарии давлатҳои хориҷӣ ва намояндагиҳои ба онҳо баробаркардашудаи созмонҳои байналмилалӣ дар Қумҳурии Тоҷикистон даромад мегиранд, уҳдадоранд аз даромадҳои худ мустақилона андози даромадро дар муҳлатҳои барои пешниҳоди эълomia муқарраршуда супоранд.

266. Тақсим кардани маблағи пардохтҳои қории андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ, инчунин маблағҳои андозе, ки бояд ба қисми даромади буҷетҳои аз рӯи қамъбасти соли тақвими гузаронида шаванд, аз қониби қорхона байни буҷетҳои маҳалли қойгиршавии воҳиди асосии қорхона, инчунин маҳалли қойгиршавии ҳар воҳиди алоҳидаи он бо назардошти ҳиссаи хароҷот барои пардохти музди меҳнат, ки ба воҳиди асосии қорхона ва ба ҳар яке аз воҳидҳои алоҳидаи қорхона дар хароҷоти умумии музди меҳнат дар қорхона (воҳиди асосии қорхона якҷоя бо ҳамаи воҳидҳои алоҳидаи қорхона) тааллуқ дорад, мутобиқи маълумоти баҳисобгирии муҳосибии қорхона сурат мегирад. Ҳиссаҳои хароҷоти барои пардохти музди меҳнати дар банди мазкур зикргардида бо дарназардошти нишондиҳандаҳои воқеии хароҷот барои музди меҳнати воҳиди асосии

корхона ва воҳидҳои алоҳидаи он мутобиқи маълумоти баҳисобгирии муҳосибии корхона барои охири давраи ҳисоботӣ муайян карда мешаванд.

267. Ҳисоб кардани маблағи пардохтҳои ҷорӣ андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ, инчунин маблағҳои андоз, ки бояд ба қисми даромади бучетҳо аз рӯи ҷамъбасти соли тақвими дар маҳалли ҷойгиршавии воҳиди асосии корхона ва ҳар яке аз воҳидҳои алоҳидаи он пардохт шаванд, аз ҷониби корхона мустақилона анҷом дода мешавад. Маълумотро дар бораи маблағҳои пардохтҳои ҷорӣ андоз, инчунин дар бораи маблағҳои аз рӯи ҷамъбасти соли тақвими ҳисобкардашуда корхона ба воҳидҳои алоҳидаи худ, инчунин ба мақомоти андози маҳалли ҷойгиршавии худ ва маҳалли ҷойгиршавии воҳидҳои алоҳида на дертар аз муҳлати барои амалӣ намудани пардохтҳои ҷорӣ мутобиқи боби 64 Дастурамал муқарраргардида ва барои пешниҳоди эълумия аз рӯи андоз аз даромади мутобиқи боби 63 Дастурамал дастрас менамояд.

268. Корхона маблағи пешпардохтҳо ва маблағи андозро, ки аз рӯи ҷамъбасти соли тақвими ҳисоб карда шудааст, ба бучетҳои маҳалли ҷойгиршавии воҳиди асосии корхона ва воҳидҳои алоҳидаи он тавассути воҳиди асосии корхона ё тавассути ҳар воҳиди алоҳидаи на дертар аз муҳлати муқаррарнамудаи ҳамин боб ва боби 64 Дастурамал месупорад.

269. Шахсони ҳуқуқӣ, ки супорандагони андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ мебошанд, на дертар аз 10-уми апрели соли баъди соли тақвими ҳисоботӣ фарорасанда ҳисоби ниҳоиро анҷом дода, андозро дар маҳалли баҳисобгирии худ пардохт менамоянд.

270. Назорати пардохти андоз аз даромад аз ҷониби мақомоти андоз анҷом дода мешавад.

Эзоҳ: Мисол. ҶСП «Б» дар ноҳияи Исмоили Сомонӣ шаҳри Душанбе аз бақайдгирии давлатӣ гузашта, намояндагӣҳои худро дар шаҳрҳои Бохтар ва Ҳисор кушодааст. Дар соли 2022 Ҷамъият дар маҳалли худ 25 нафар корманд дошта, фонди музди меҳнати моҳонаи онҳо 120000 сомонӣ ва дар маҳалли ҷойгиршавии намояндагӣҳои худ дар шаҳри Бохтар 11 нафар корманд бо фонди музди меҳнати моҳона 49500 сомонӣ ва дар шаҳри Ҳисор 9 нафар корманд бо фонди музди меҳнати моҳона 37800 сомонӣ фаъолият намудааст. Новобаста ба он ки ҶСП «Б» дар ноҳияи Исмоили Сомонӣ шаҳри Душанбе аз бақайдгирии давлатӣ гузаштааст, уҳдадор мебошад барои намояндагӣҳои худ дар шаҳрҳои Бохтар ва Ҳисор барои соли 2022 дар маҳалли худ ва маҳалли ҷойгиршавии намояндагӣҳои худ эълумияи андоз аз даромади шахсони ҳуқуқиро пешниҳод намояд. Дар ин ҳолат Ҷамъият бо тартибе, ки дар Дастурамал муайян шудааст, ҳисоботи андозӣ ва муҳосибиро барои ҳар як намояндагӣ алоҳида пеш бурда, ҳисоботҳоро тартиб медиҳад. Ҷамъият танҳо дар маҳалли бақайдгирии давлатӣ, яъне дар ноҳияи Исмоили Сомонӣ эълумияи андоз аз даромади шахси ҳуқуқиро барои соли 2022 пешниҳод менамояд, эълумия тавассути системаи муттаҳидаи иттилооти мақомоти андоз вобаста ба фонди музди меҳнат дар варақаҳои намояндагӣҳои Ҷамъият дар шаҳрҳои Бохтар ва Ҳисор бо ҳиссаҳои мувофиқ мутобиқ ба муқаррароти Кодекси андоз гузаронда мешаванд.

66. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

271. Шахси ҳуқуқӣ, филиал ва намояндагии шахси ҳуқуқии хориҷӣ, муассисаи доимии ғайррезидент ва соҳибкори инфиродӣ, ки дар давоми соли тақвимӣ ба манфиати дигар шахсон пардохтҳо анҷом медиҳанд, уҳдадоранд иттилооти дахлдорро оид ба пардохтҳо тибқи тартиб ва дар ҳолатҳои муқаррарнамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ дар мувофиқа бо Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мақомоти андоз пешниҳод намоянд.

272. Андозсупорандагон, намояндагон ва шахсони мансабдори онҳо, инчунин агентҳои андоз барои риоя накардани талаботи Дастурамал тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар мебошанд.

**ҲИСОБИ АНДОЗ АЗ ДАРОМАДИ ШАХСОНИ ҲУҚУҚӢ
БАРОИ ТАШКИЛОТҲОИ ҚАРЗӢ**

Рақами сатр	Рақами ҳисоб	Номи ҳисоб	Маблағ дар мачмуъ	Тасҳеҳ (+/-)	Маблағ барои андозбандӣ
	40000	ДАРОМАД			
001	40200	ДАРОМАДИ ФОИЗӢ	0	0	0
001.1	40202	Даромади фоизӣ аз БМТ			0
001.2	40204	Даромади фоизӣ аз суратҳисобҳои муросилотӣ/ҷорӣ дар дигар бонк			0
001.3	40206	Даромади фоизӣ аз ҷойгиркунии муҳлатнок			0
001.4	40208	Даромади фоизӣ аз қарзҳои субординарӣ			0
001.5	40210	Даромади фоизӣ аз қарзҳои байнибонкӣ			0
001.6	40212	Даромади фоизӣ аз ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ			0
001.7	40214	Даромади фоизӣ аз иҷораи молиявӣ (лизинг)			0
001.8	40216	Даромади фоизӣ аз қарзҳои корхонаҳои давлатӣ			0
001.9	40218	Даромади фоизӣ аз қарзҳои корхонаҳои тиҷоратӣ			0
001.10	40220	Даромади фоизӣ аз қарзҳои корхонаҳои кишоварзӣ			0
001.11	40221	Даромади фоизӣ аз қарзҳои соҳибкорон			0
001.12	40222	Даромади фоизӣ аз қарзҳои шахсони воқеӣ			0
001.13	40224	Даромади фоизӣ аз дигар қарзҳо			0
001.14	40226	Даромади фоизӣ ва дисконт аз қоғазҳои қиматнок барои савдо			0
001.15	40228	Даромади фоизӣ ва дисконт аз қоғазҳои қиматнок барои фурӯш			0
001.16	40230	Даромади фоизӣ ва дисконт аз қоғазҳои қиматноки то муҳлати пардохт			0
001.17	40232	Даромади фоизӣ аз амалиёти РЕПО			0
001.18	40234	Даромади фоизӣ аз овердрафт			0
001.19	40236	Даромади фоизӣ аз қарзи ипотекаӣ			0
001.20	40238	Дигар даромадҳои фоизӣ			0
002	40400	ДАРОМАД АЗ ҲАҚҚИ ХИЗМАТ (КОМИССИЯ)-И ТАШКИЛОТ	0	0	0
002.1	40402	Даромад аз ҳаққи хизмат (комиссия)-и ташкилот			0
002.2	40404	Даромади комиссияӣ аз хизматрасонии суратҳисобҳои амонатӣ			0
002.3	40406	Даромади комиссияӣ аз интиқолҳо			0
003	40600	ДАРОМАД АЗ ХИЗМАТРАСОНИИ БОНКӢ/ПАРДОХТ БАРОИ ХИЗМАТ	0	0	0
003.1	40602	Даромад аз хизматрасонии қарзҳо			0
003.2	40606	Даромад аз хизматрасонии ҳисобҳои ғайритавозунӣ			0
004	40800	ДАРОМАД АЗ ҚОҒАЗҲОИ ҚИМАТНОК ВА МЕТАЛЛҲОИ ҚИМАТБАҲО	0	0	0
004.1	40802	Даромад аз афзудани арзиши бозории қоғазҳои қиматнок барои савдо			0
004.2	40804	Даромад аз афзудани арзиши бозории қоғазҳои қиматнок барои фурӯш			0
004.3	40806	Даромад аз афзудани арзиши бозории қоғазҳои қиматноки то муҳлати пардохт			0
004.4	40810	Даромад аз афзудани арзиши бозории металлҳо ва сангҳои қиматбаҳо			0
004.5	40812	Даромад аз фурӯши металлҳо ва сангҳои қиматбаҳо			0
005	42200	ДАРОМАД АЗ АМАЛИЁТ БО АСЪОРИ ХОРИЧӢ	0	0	0
005.1	42202	Даромад аз амалиёт бо асъори хориҷӣ			0
005.2	42204	Даромад аз амалиёти форвардӣ			0
005.3	42206	Даромад аз амалиёти СВОП			0
005.4	42208	Даромад аз азнавбаҳодихии асъори хориҷӣ			0
006	42400	ДАРОМАД АЗ ИҶОРА	0	0	0
006.1	42402	Даромад аз иҷораи моду мулкӣ хусусӣ			0

006.2	42406	Даромад аз иҷораи молу мулки харидашуда			0
007	42600	ДАРОМАД АЗ СУДИ САҲМИЯ	0	0	0
007.1	42602	Даромад аз суди аз қоғазҳои қиматнок барои савдо			0
007.2	42604	Даромад аз суди саҳмия аз қоғазҳои қиматнок барои фурӯш			0
007.3	42606	Суди саҳмия аз қоғазҳои қиматноки то муҳлати пардохт			0
008	42800	ДАРОМАДИ ГУНОГУН	0	0	0
008.1	42802	Барқарорсозии дороиҳои аз ҳисобхориҷшуда			0
008.2	42804	Даромад аз фурӯш ё аз ҳисоб хориҷ кардани иморат, мебел ва таҷҳизоти ташкилот			0
008.3	42806	Даромад аз фурӯш ё аз ҳисоб хориҷ кардани молу мулки ғайриманқул ва дигар молу мулки хусусӣ ё харидашуда			0
008.4	42808	Даромад аз фурӯши дороиҳои ба гарав гузошта			0
008.5	42810	Даромад аз бурди мурофиаи судӣ			0
008.6	42812	Даромад аз хайрия			0
008.7	42814	Даромад аз амалиёти ислоҳии соҳҳои гузашта			0
009	42860	ДАРОМАД АЗ АМАЛИЁТИ ҒАЙРИТАВОЗУНӢ	0	0	0
009.1	42862	Даромад аз амалиёти ғайритавозунии			0
009.2	42864	Даромад аз амалиёти ба боварӣ асосёфта (трастӣ)			0
009.3	42894	Дигар даромадҳо			0
010	44200	ДАРОМАД АЗ БАРҚАРОРСОЗИИ АРЗИШИ ДОРОИҲО	0	0	0
010.1	44202	Даромад аз барқарорсозии арзиши қарзҳои байнибонкӣ			0
010.2	44203	Даромад аз барқарорсозии арзиши қарзҳои ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ			0
010.3	44204	Даромад аз барқарорсозии арзиши қарзҳо			0
010.4	44206	Даромад аз барқарорсозии арзиши қарзҳои таҷдидшуда			0
010.5	44208	Даромад аз барқарорсозии арзиши векселҳои харидашуда			0
010.6	44210	Даромад аз барқарорсозии арзиши иҷораи молиявӣ (лизинг)			0
010.7	44212	Даромад аз барқарорсозии арзиши қоғазҳои қиматнок барои савдо			0
010.8	44214	Даромад аз барқарорсозии арзиши қоғазҳои қиматнок барои фурӯш			0
010.9	44216	Даромад аз барқарорсозии арзиши қоғазҳои қиматнок то муҳлати пардохт			0
010.10	44218	Даромад аз барқарорсозии арзиши металлҳо ва сангҳои қиматбаҳо			0
010.11	44220	Даромад аз барқарорсозии арзиши дороиҳо дар бонкҳои басташуда ва ё барҳамхӯранда			0
010.12	44222	Даромад аз барқарорсозии арзиши дигар дороиҳо			0
010.13	44224	Даромад аз барқарорсозии арзиши изофабардошт (овердрафт)			0
010.14	44226	Даромад аз барқарорсозии арзиши қарзҳои ипотекаӣ			0
010.15	44228	Даромад аз барқарорсозии арзиши гарави гирифташуда барои фурӯш			0
010.16	44229	Даромад аз барқарорсозии ҳисобҳо барои гирифтани			0
010.17	44230	Даромад аз барқарорсозии фоизҳои ҳисобшуда барои гирифтани			0
010.18	44232	Даромад аз барқарорсозии камомати ҳазина			0
010.19	44234	Даромад аз барқарорсозии уҳдадорҳои шартӣ			0
010.20	44236	Даромад аз барқарорсозии дороиҳои мунҷамид			0
011	44400	ДАРОМАДҲОИ ФАВҚУЛОДА	0	0	0
011.1	44402	Даромадҳои фавқулода			0
012		Имтиёзҳои андоз (моддаи 189 ва қисми 8 моддаи 192 КА)			-
013		ДАРОМАДИ УМУМИИ АНДОЗБАНДИШАВАНДА	0	0	0
	50000	ХАРОҶОТ			
101	51100	ХАРОҶОТИ ФОИЗӢ	0	0	0
101.1	51101	Хароҷоти фоизӣ аз амонатҳои дархостӣ			0
101.2	51103	Хароҷоти фоизӣ аз амонатҳои пасандозӣ			0
101.3	51105	Хароҷоти фоизӣ аз амонатҳо (пасандозҳо)-и муҳлатнок			0

101.4	51107	Харочоти фоизӣ аз амонатҳо (пасандозҳо)-и муҳлатнок			0
101.5	51109	Харочоти фоизӣ аз суратҳисобҳои мӯросилотӣ			0
101.6	51111	Харочоти фоизӣ аз ҷойгиркунии муҳлатнок			0
101.7	51113	Харочоти фоизӣ аз қарзҳои байнибонкӣ			0
101.8	51115	Харочоти фоизӣ аз ҳисоби қарзҳои субординарӣ			0
101.9	51117	Харочоти фоизӣ аз амалиёти РЕПО			0
101.10	51119	Харочоти фоизӣ аз қоғазҳои қиматноки баровардаи бонк			0
101.11	51121	Харочоти фоизӣ аз ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ			0
101.12	51123	Харочоти фоизӣ аз қарзҳои бонкҳои байналмилалӣ			0
101.13	51125	Харочоти фоизӣ аз қарзҳои созмонҳои молиявии байналмилалӣ			0
101.14	51127	Харочоти фоизӣ аз иҷораи молиявӣ (лизинг)			0
101.15	51129	Харочоти фоизӣ аз рӯйи қарзҳои дигар			0
101.16	51195	Дигар харочоти фоизӣ			0
102	51500	ХАРОҶОТИ МОЛИЯВӢ	0	0	0
102.1	51501	Харочоти ҳаққи хизмат аз ҳисоби хизматрасонии қарз			0
102.2	51503	Харочоти ҳаққи хизмат аз амалиёти ғайритавозунӣ			0
102.3	51595	Дигар харочот барои хизматрасонӣ/ҳақгузорӣ			0
103	51900	ХАРОҶОТИ ҚОҒАЗҲОИ ҚИМАТНОК, МЕТАЛЛҲО ВА САНГҲОИ ҚИМАТБАҲО	0	0	0
103.1	51901	Харочоти паст шудани арзиши бозории қоғазҳои қиматнок барои савдо			0
103.2	51903	Харочоти паст шудани арзиши бозории қоғазҳои қиматнок барои фурӯш			0
103.3	51905	Харочоти паст шудани арзиши бозории қоғазҳои қиматнок то муҳлати пардохт			0
103.4	51907	Харочоти паст шудани арзиши бозории металлҳо ва сангҳои қиматбаҳо			0
103.5	51909	Харочоти фурӯши металлҳо ва сангҳои қиматбаҳо			0
104	53100	ХАРОҶОТ АЗ АМАЛИЁТ БО АСЪОРИ ХОРИҶӢ	0	0	0
104.1	53101	Харочот аз амалиёт бо асъори хориҷӣ СПОТ			0
104.2	53103	Харочот аз амалиёти форвардӣ			0
104.3	53105	Харочот аз амалиёти СВОП			0
104.4	53107	Харочоти азнавбаҳодиҳии асъори хориҷӣ			0
105	53500	ҶУБРОНПУЛӢ ВА ИЛОВАПАРДОХТ	0	0	0
105.1	53501	Маош ва музди кор			0
105.2	53503	Иловапардохт ба шахсони вазифадор ва кормандон			0
105.3	53505	Ҳақгузорӣ ба фонди ҳифзи иҷтимоӣ			0
105.4	53507	Харочоти хизмати тиббӣ			0
105.5	53595	Дигар иловапардохтҳо			0
106	53700	ПАРДОХТИ ҲАҚҚИ ХИЗМАТҲОИ КАСБӢ	0	0	0
106.1	53701	Ҳаққи хизмати аудиторҳои берунӣ			0
106.2	53703	Ҳаққи хизмати маслиҳатҳои идорӣ			0
106.3	53705	Пардохти ҳаққи хизмати ҳуқуқшиносон			0
106.4	53707	Харочоти амалиёти ба боварӣ асосёфта (трастӣ)			0
106.5	53795	Пардохти дигар хизматрасониҳои касбӣ/пардохтҳои мунтазам			0
107	53900	ҶАРИМА ВА ПЕНЯ	0	0	0
107.1	53901	Ҷарима ва пеня - Бонки миллии Тоҷикистон			0
107.2	53995	Дигар ҷарима ва пеняҳо			0
108	55100	АНДОЗҲО ВА ИҶОЗАТНОМАҲО	0	0	0
108.1	55101	Андози фонди роҳ			0
108.2	55103	Андоз аз арзиши иловашуда			0
108.3	55105	Бақайдгирии воситаҳои нақлиёт			0
108.4	55107	Харочоти сӯғуртаи бинои ташкилот			0
108.5	55109	Харочоти сӯғуртаи дигар моду мулк			0
108.6	55195	Дигар андозҳо ва иҷозатномаҳо			0

109	55500	ҲИСОБ КАРДАНИ ФАРСОИШ ВА ХОРИЧКУНИИ ИСТЕҲЛОКӢ	0	0	0
109.1	55501	ҳисоб кардани фарсоиши бинои ташкилот			0
109.2	55503	ҳисоб кардани фарсоиши бинои ташкилот - афзоиши нарх			0
109.3	55505	хориҷкунӣ истеҳлоқ - ҳуқуқи иҷора ва такмил			0
109.4	55507	хориҷкунӣ истеҳлоқ - ҳуқуқи иҷора ва такмил дар хориҷа			0
109.5	55509	ҳисобкунӣ фарсоиш – мебел, асбоб ва таҷҳизот			0
109.6	55511	ҳисобкунӣ фарсоиш – мебел, асбоб ва таҷҳизот дар хориҷа			0
109.7	55513	Ҳароҷоти фарсоиши воситаҳои асосии ба иҷора додашуда			0
109.8	55515	Ҳароҷоти фарсоиши дороиҳои ғайримоддӣ			0
109.9	55517	Ҳароҷоти фарсоиши гавари гирифташуда барои фурӯш			0
110	57100	ҲАРОҶОТИ ТАШКИЛИ ФОНДИ МАҲСУС ВА ЗАҲИРАҶО	0	0	0
110.1	57101	Фонди маҳсус аз рӯи қарзҳои байнибонкӣ			0
110.2	57102	Фонди маҳсус аз рӯи қарзҳои ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ			0
110.3	57103	Фонди маҳсус аз рӯи дигар қарзҳо			0
110.4	57105	Фонди маҳсус аз рӯи қарзҳои таҷдидшуда			0
110.5	57107	Ҳароҷот барои захираи умумӣ			0
110.6	57108	Фонди умумӣ аз рӯи дороиҳои ғайримоддӣ			0
110.7	57109	Фонди маҳсус аз рӯи изофабардошт (овердрафт)			0
110.8	57111	Фонди маҳсус аз рӯи иҷораи молиявӣ (лизинг)			0
110.9	57113	Фонди маҳсус аз рӯи қарзҳои ипотекаӣ			0
110.10	57115	Фонди маҳсус аз рӯи векселҳои харидашуда			0
110.11	57117	Фонди маҳсус аз рӯи векселҳои маҳаллӣ ва воридотӣ			0
110.12	57118	Дисконт аз қоғазҳои қиматнок барои савдо			0
110.13	57119	Фонди маҳсус аз рӯи қоғазҳои қиматнок барои савдо			0
110.14	57120	Дисконт аз қоғазҳои қиматнок барои фурӯш			0
110.15	57121	Фонди маҳсус аз рӯи қоғазҳои қиматнок барои фурӯш			0
110.16	57123	Фонди маҳсус аз рӯи металлҳо ва сангҳои қиматбаҳо барои савдо			0
110.17	57125	Фонди маҳсус аз рӯи қоғазҳои қиматнок то муҳлати пардохт			0
110.18	57126	Дисконт аз қоғазҳои қиматноки то муҳлати пардохт			0
110.19	57127	Фонди маҳсус аз рӯи ҳисобҳо барои гирифтани			0
110.20	57128	Фонди маҳсус аз рӯи гавари гирифташуда барои фурӯш			0
110.21	57129	Фонди маҳсус аз рӯи амонатҳо (пасандозҳо) дар бонкҳои басташуда ва ё барҳамхӯранда			0
110.22	57130	Фонди маҳсус аз рӯи уҳдадориҳои шартӣ			0
110.23	57131	Фонди маҳсус аз рӯи дороиҳои мунҷамид			0
110.24	57133	Андоз аз даромад			0
110.25	57134	Фонди маҳсус – фоизҳои ҳисобшуда барои гирифтани			0
110.26	57135	Фонди маҳсус – камомати ҳазина			0
110.27	57139	Фонди маҳсус аз рӯи дигар дороиҳо			0
110.28	57141	Аз ҳисоб хориҷ кардани қисми қарзҳои таҷдидшуда			0
111	57300	ҲАРОҶОТИ АМАЛИЁТИ ҒАЙРИТАВОЗУНӢ	0	0	0
111.1	57301	Ҳароҷоти амалиёти ғайритавозунӣ			0
112	57500	ҲАРОҶОТИ ГУНОГУН	0	0	0
112.1	57501	Ҳароҷоти иҷоравуҷӯ			0
112.2	57503	Ҳароҷотҳо – амалиёти иҷора			0
112.3	57505	Ҳароҷоти истифодаи об, нуруи барқ ва гармӣ			0
112.4	57507	Ҳароҷоти техникаи иттилоотӣ			0
112.5	57509	Ҳароҷоти таъмир ва муоинаи техникаӣ			0
112.6	57511	Ҳароҷоти сӯзишворӣ ва маводи сӯхту равшанҳои молидани			0
112.7	57513	Ҳароҷоти сафарҳои хидмати ва нақлиёт			0
112.8	57515	Ҳароҷот барои пардохти ҳадамоти амният			0
112.9	57517	Ҳароҷоти алоқа			0
112.10	57519	Молҳои дафтардорӣ ва дигар лавозимот			0
112.11	57521	Ҳароҷоти обуна			0
112.12	57523	Ҳароҷоти реклама ва хабардоранмоӣ			0
112.13	57525	Ҳароҷоти намояндагӣ ва хароҷоти чорабиниҳои фарҳангӣ			0

112.14	57527	Ҳаққи узвият ва ҳақгузорӣ				0
112.15	57529	Хайрия ва ҳақгузориҳои хайрия				0
112.16	57531	Хароҷоти кироя (фраҳт) ва ҳадамоти хатрасонӣ				0
112.17	57533	Хароҷоти мувофиқи судӣ/харидани доройҳо				0
112.18	57535	Хароҷот аз фурӯш ё аз ҳисоб хориҷ кардани иморат, мебел ва таҷҳизоти бонкӣ				0
112.19	57537	Хароҷот аз фурӯш ё аз ҳисоб хориҷ кардани молу мулки ғайриманқул ва дигар молу мулки харидашуда				0
112.20	57539	Хароҷот аз фурӯши доройҳои ба гарав гузашта				0
112.21	57541	Хароҷот аз амалиёти ислоҳии соли гузашта				0
112.22	57595	Дигар хароҷотҳо				0
113	57700	ХАРОҶОТИ ФАВҚУЛОДА	0	0		0
113.1	57701	Хароҷоти фавқулода				0
114		ҲАМАҒИ ХАРОҶОТҲО	0	0		0
114.1		Даромад аз манбаҳои хориҷа (қисми 2 моддаи 181 ва моддаи 220 КА)				0
114.2		Даромаде, ки аз мамлакатҳои дорой андозбандии имтиёзнок ба даст оварда шудааст (моддаи 223 КА)				0
114.3		Даромад аз андозбандӣ озодшуда мувофиқи шартномаҳои байналмилалӣ (моддаи 223 КА)				0
114.4		Даромад аз манбаҳои хориҷӣ бо назардошти тасхех				0
114.5		ҲИСОБКУНИИ УҲДАДОРИИ АНДОЗИ				0
115		ҲАМАҒИ ДАРОМАДҲО	-	-		0
116		ҲАМАҒИ ХАРОҶОТҲО	-	-		0
117		ҲАМАҒИ ДАРОМАДИ АНДОЗБАНДИШАВАНДА (+) ВА Ё ЗАРАР ()				0
118		Зарарҳо аз давраҳои гузашта, аз ҷумла: се соли охир (моддаи 197)	0	0		0
118.1		соли 202_				0
118.2		соли 202_				0
118.3		соли 202_				0
118.4		Хароҷотҳои эҳсонкорӣ бо меъёри 10% (моддаи 193 КА)				0
119		ДАРОМАДИ АНДОЗБАНДИШАВАНДА БО ДАР НАЗАР ДОШТАНИ КАМКУНИ	-	-		0
119.1		Меъёри андоз (фоиз)	-	-		20%
120		МАБЛАҒИ ҲИСОБШУДАИ АНДОЗ АЗ ДАРОМАД	-	-		0
120.1		Андоз аз даромад дар манбаи пардохт ситонидашуда аз ҳисоби фоиз (моддаи 238 КА)	-	-		
120.2		Баҳисобгирии андозҳои дар хориҷа пардохтшуда	-	-		
120.3		Бо меъёри фоиз, дар шартномаи байналмилалӣ пешбинишуда	-	-		
120.4		Рамзи давлате, ки бо ӯ шартномаи байналмилалӣ баста шудааст	-	-		
120.5		Номгӯии шартномаи байналмилалӣ	-	-		
121		МАБЛАҒИ АНДОЗ БАРОИ ҲИСОБКУНИ	-	-		0

Эълomia

оид ба андоз аз даромадҳое, ки дар манбаи пардохт андозбандӣ намешаванд

1. Маълумоти умумии дар бораи андозсупоранда

1	РМА		2	РИС	
3	Номи пурраи андозсупоранда				
4	Рақами телефон				

2. Намуди эълomia ва давраи ҳисоботии андоз

5	Намуди эълomia:	Ибтидоӣ <input style="width: 20px;" type="text"/>	Навбатӣ <input style="width: 20px;" type="text"/>	Иловагӣ (Тасхехӣ) <input style="width: 20px;" type="text"/>	Барҳамдиҳӣ <input style="width: 20px;" type="text"/>
6	Давраи андоз:				

3. Ҳисоби андоз

Нишондиҳандаҳо	Маблағ
001 Даромад аз иҷораи молу мулк	
002 Фарқияти афзонии арзиши молу мулки ғайриманқул ҳангоми фурӯш ё шакли дигари бегона кардан, аз ҷумла 002.1+002.2	
002.1 биноҳо (хучраҳо)-и истиқоматӣ то лаҳзаи бегона кардан камтар аз 2 сол ҷойи истиқомати асосии андозсупоранда мебошанд	
002.2 фурӯш ё шакли дигари бегона кардани объектҳои ғайриманқули бо мақсадҳои соҳибкорӣ истифодашаванда	
003 Фарқияти афзонии арзиш аз фурӯш ё шакли дигари бегона кардани молу мулки манқул, аз ҷумла 003.1+003.2+003.3+003.4	
003.1 молу мулки аз ҷониби андозсупоранда барои фаъолияти соҳибкорӣ истифодашаванда	
003.2 афзонии арзиш аз фурӯши молу мулк, ашёи қиматноки таъриҳӣ (атика), асарҳои санъат, ҷавоҳирот ва ашёи дигари коллексионӣ зиёда аз 200 нишондиҳанда барои ҳисобҳо	
003.3 фурӯхтан, додан, гузашт кардан ва шакли дигари бегонакунии саҳмияҳо ва ҳиссаҳои иштирок дар сармояи оинномавии ташкилотҳо	
003.4 воситаҳои нақлиёт ва ядакҳо, ки бояд ба қайди давлатӣ гирифта шаванд ва камтар аз як сол то санаи бегона кардан дар моликияти андозсупоранда қарор дошта бошанд	
004 Даромадҳое, ки аз берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон ба даст оварда шудаанд	
005 Дигар даромадҳо (манфиатҳо, подошпулиҳо), ки дар манбаи пардохт андозбандӣ намешаванд	
006 Ҳамагӣ даромадҳо 001+002+003+004+005	
007 Тархҳо (харочотҳо) (ба истиснои моддаи 191 Кодекси андоз)	
008 Ҳамагӣ даромадҳои андозбандишаванда 006 - 007	

009 Меъёри андоз

010 Маблағи андоз аз даромад (008 * 009)

4. Маълумот доир ба объектҳои молу мулки ба ичора додашуда

Рамзи объект	Суроға	Масоҳат (м2)	Маблағи даромад
001			
002			
003			

5. Тасдиқи дурустӣ ва пуррагии маълумоти дар эълонияи мазкур зикргардида

Мо (ман) барои пуррагӣ ва дурустии маълумоти дар ҳамин эълонияи дарҷгардида тибқи санадҳои қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар мебошем (ам).

Насаб, ном, номи падари роҳбар

Имзо

Санаи пешниҳод . .

Насаб, ном, номи падари сармуҳосиб

Имзо

Насаб, ном, номи падари нозири андоз

Имзо

Санаи қабул . .

Кайд оид ба қабули эълония

Рамзи мақомоти андоз

**ҲИСОБОТИ
ПАРДОХТҲОИ ҶОРИИ АНДОЗ АЗ ДАРОМАДИ ШАҲСОНИ ҲУҚУҚӢ**

Қисми I. Маълумоти умумӣ дар бораи андозсупоранда			
1	РМА	2	РЯМ
3	Номи пурраи андозсупоранда		
4	Намуди эълomia (дар ҳолатҳои дахлдор аломати X гузошта шавад): Навбати [] Иловагӣ (Тасҳеҳӣ) []		
5	Шумораи кормандон: ҳамагӣ	0 аз ҷумла дар воҳидҳои алоҳида	
6	Фонди музди меҳнат: ҳамагӣ	0 аз ҷумла дар воҳидҳои алоҳида	
7	Давраи андоз (дар ҳолатҳои дахлдор аломати X гузошта шавад) семоҳа [] шашмоҳа [] нӯҳмоҳа [] дувоздаҳмоҳа []		
8	Муассисаи доимии шахси ҳуқуқии хориҷӣ	0	
Қисми II. Маблағи андоз аз даромад барои ҳисобкунӣ			
Рамзи сатр	Нишондиҳандаҳо	Маблағ	
001	Даромади умумӣ дар семоҳаи аввали соли гузашта		
002	Даромади умумӣ дар семоҳаи аввали соли ҷорӣ		
003	Ҳиссаи даромади умумии семоҳаи аввали соли ҷорӣ нисбат ба даромади умумии семоҳаи аввали соли гузашта (бо фоиз) сатри 002 / сатри 001 * 100		
004	Даромади умумӣ барои ҳама намуди фаъолият		
005	Андоз аз даромад барои фаъолияти истехсолӣ		
006	Андоз аз даромад барои фаъолият онд ба истихроч ва коркарди захираҳои табиӣ, инчунин барои ҳама намуди фаъолиятҳои дигар, ба истиснои фаъолиятҳои дар сатрҳои 005, 007 ва 008 пешбинишуда		
007	Андоз аз даромад барои ширкатҳои мобилӣ		
008	Андоз аз даромад барои ташкилотҳои молиявии қарзӣ		
009	ҲАМАГӢ МАБЛАҒИ АНДОЗ АЗ ДАРОМАД		
010	ИМТИЁЗҲОИ АНДОЗ (моддаи 189 ва қисми 8 моддаи 192 КА)		
Қисми III. Ҳисоби пардохтҳои ҷорӣ андоз			
Рамзи сатр	Нишондиҳандаҳо	Маблағ	
011	Аз се як ҳиссаи маблағи андоз аз даромад барои семоҳаи ҳисоботӣ (сатри 009 / 3)		
012	1 дарсади даромади умумии семоҳаи ҳисоботӣ (сатри 004 * 1%)		
013	Пардохтҳои ҷорӣ андоз барои ҳисобкунӣ (яке аз нишондиҳандаҳои калонтарини сатрҳои 011 ва ё 012)		

Ҳисоб оид ба пардохти маблағҳои ҷорӣ андоз аз даромади шахсони ҳуқуқӣ

1. Маълумоти умумӣ дар бораи андозсупоранда

1	РМА	<input style="width: 95%;" type="text"/>	2	РЯМ	<input style="width: 95%;" type="text"/>
3	РСБ	<input style="width: 95%;" type="text"/>			
4	Номи пурраи андозсупоранда	<input style="width: 95%;" type="text"/>			

2. Намуди маълумотнома, шумораи кормандон, фонди музди меҳнат ва давраи ҳисоботии андоз

5 Намуди маълумотнома:	Ибтидоӣ	<input style="width: 95%;" type="text"/>	Навбати	<input style="width: 95%;" type="text"/>	Иловагӣ (Тасхехӣ)	<input style="width: 95%;" type="text"/>	Барҳамдихӣ	<input style="width: 95%;" type="text"/>
6 Шумораи коргарони кироӣ, ҳамагӣ	<input style="width: 95%;" type="text"/>		аз ҷумла воҳидҳои алоҳида	<input style="width: 95%;" type="text"/>				
7 Фонди музди меҳнат, ҳамагӣ	<input style="width: 95%;" type="text"/>		аз ҷумла воҳидҳои алоҳида	<input style="width: 95%;" type="text"/>				
8 Давраи андоз:	<input style="width: 95%;" type="text"/>	.	<input style="width: 95%;" type="text"/>	.	<input style="width: 95%;" type="text"/>			

3. Ҳисоби андоз

Рамзи сатр	Нишондиҳандаҳо	Маблағи андоз
001	Даромади умумӣ дар давраи ҳисоботӣ	<input style="width: 95%;" type="text"/>
002	Маблағи пардохти ҷорӣ:	
002.1	аз дувоздаҳ як қисми маблағи андоз аз даромад барои соли гузаштаи андоз	<input style="width: 95%;" type="text"/>
002.2	як дарсади даромади умумии моҳи ҳисоботӣ	<input style="width: 95%;" type="text"/>
002.3	маблағи андоз мутобиқ ба талаботи қисми 2 моддаи 242 КА	<input style="width: 95%;" type="text"/>
003	Маблағи андоз барои ҳисобкунӣ	<input style="width: 95%;" type="text"/>

4. Маблағи пардохтҳои ҷорӣ барои воҳидҳои алоҳида

Рамзи сатр	РСБ	Шумораи кормандон	Фонди музди меҳнат	Ҳисса (%)	Маблағи андоз
001	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
002	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
003	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>

5. Тасдиқи дурустӣ ва пуррагии маълумоти дар эълонияи мазкур зикргардида

Мо (ман) барои пуррагӣ ва дурустии маълумоти дар ҳамин эълония дарҷгардида тибқи конунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар мебошем (ам).

<input style="width: 95%;" type="text"/>	Санаи пешниҳод	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
--	----------------	--	--	--

Насаб, ном, номи падари роҳбар Имзо

<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
--	--	--	--	--

Насаб, ном, номи падари сармуҳосиб Имзо

<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
--	--	--	--	--

Насаб, ном, номи падари нозирӣ эълонияро қабулнамуда Имзо

<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>	<input style="width: 95%;" type="text"/>
--	--	--	--	--

Рамзи мақомоти андоз

Қайд оид ба қабули эълония